

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZYNA NA LATA 2025-2030

Olszyna, grudzień 2025

Adnotacja:

Usuwanie barier i zapewnienie dostępności informacyjnej dla wszystkich obywateli, w tym przede wszystkich osób doświadczających trudności w mobilności czy percepcji, stanowi jedno z kluczowych zadań państwa urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Dokument został opracowany zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027 i Standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027. Mając na uwadze dostosowane dla osób z niepełnosprawnością wzroku tekst dokumentu nie został wyjustowany, zastosowano odpowiednią czcionkę i interlinię, a także dodano opisy alternatywne do grafik.

Spis treści

1. Wprowadzenie	5
2. Delimitacja obszaru rewitalizacji	6
3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	11
3.1 Analiza negatywnych zjawisk	11
3.2 Lokalne potencjały obszaru	23
3.3 Skala potrzeb rewitalizacyjnych	28
4. Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	30
5. Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań	32
6. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych	36
6.1 Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	36
6.2 Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	54
7. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	58
7.1 Komplementarność programu	58
7.2 Koncentracja programu	59
7.3 Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych	59
7.3.1 Komplementarność przestrzenna	60
7.3.2 Komplementarność problemowa	60
7.3.3 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	61
7.3.4 Komplementarność międzyokresowa	62
7.3.5 Komplementarność źródeł finansowania	63
8. Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym	64
9. Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych	69
10. Opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji	72
10.1 Wdrożenie i zarządzanie realizacją programu	72
10.2 Koszty zarządzania	74
10.3 Ramowy harmonogram realizacji programu	74
11. Partycypacja społeczna w procesie rewitalizacji	75
12. System monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji	80

12.1	Opiniowanie Programu rewitalizacji przez właściwe podmioty	80
12.2	Monitoring programu	82
12.3	Ocena skuteczności działań rewitalizacyjnych	86
12.4	System wprowadzania modyfikacji do programu	86
13.	Określenie zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego	86
14.	Określenie niezbędnych zmian w uchwale dotyczącej Komitetu Rewitalizacji	87
15.	Specjalna Strefa Rewitalizacji	87
16.	Realizacja gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego	88
16.1	Wskazanie zakresu niezbędnych zmian w planie ogólnym gminy.....	88
16.2	Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany	88
17.	Spis tabel, wykresów, map i schematów	88
18.	Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1:5000	90

1. Wprowadzenie

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Rewitalizacja to proces wieloletni, kompleksowy, zakładający włączenie społeczne, partnerstwo i wielopoziomowe zarządzanie. Program rewitalizacji adresowany jest nie tylko do obszarów znajdujących się w głębokim kryzysie pod względem społecznym, ale stanowi szansę na realizację działań zmierzających do poprawy życia społeczno-gospodarczego, środowiskowego, technicznego i przestrzenno-funkcjonalnego. Jednakże osią działań rewitalizacyjnych jest społeczność lokalna i jej potrzeby. Należy zapewnić włączenie wszystkich zainteresowanych (mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych) na każdym etapie programowania i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ponieważ to ich ostatecznie będą dotyczyć rezultaty rewitalizacji. Dlatego też bez ich udziału nie uda się zapewnić trwałej poprawy obszaru. Podobnie konieczne jest, by działania rewitalizacyjne nie były działaniami punktowymi, ale by ujęte były w ramy kompleksowego i zintegrowanego podmiotowo i przedmiotowo programu rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Olszyna na lata 2025-2030 (zwany Programem) stanowi podstawowy dokument strategicznego działania w kontekście rewitalizacji obszarów zdegradowanych na terenie gminy. To wieloletni program działań o wieloaspektowym charakterze, którego realizacja zmierzać będzie do wyprowadzenia obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej oraz stworzenia warunków do jego dalszego rozwoju. Program rewitalizacji stanowi odpowiedź na zdiagnozowane głównie w obszarze społecznym deficyty i problemy. Ma przyczyniać się do pobudzenia społecznego oraz zwiększenia aktywności społecznej. Zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne mają wpływać na minimalizowanie zdiagnozowanych obszarów problemowych i wyjścia obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowych.

Przygotowanie Programu rewitalizacji poprzedzone zostało konsultacjami społecznymi z mieszkańcami oraz uzgodnieniami z podmiotami zewnętrznymi wymienionymi w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy o rewitalizacji w szczególności o zgodności z Planem Zagospodarowania Przestrzennego gminy Olszyna. Działania rewitalizacyjne wymagają dużych nakładów finansowych, o które gmina będzie aplikować w ramach funduszy europejskich. Podstawą do aplikowania o środki zewnętrzne jest posiadanie programu rewitalizacji zgodnie z przepisami Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r.

Ustawa o rewitalizacji, w art. 15 ust. 1 wskazuje wymagany zakres zawartości gminnego programu rewitalizacji. Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszyna na lata 2025-2030 jest zgodne z wymaganiami ww. ustawy, a jej integralną częścią jest graficzne

przedstawienie obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji określonych uchwałą Rady Miejskiej oraz graficzne przedstawienie podstawowych kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzone na mapie w skali co najmniej 1:5000 opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej/ewidencyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 7 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne.

2. Delimitacja obszaru rewitalizacji

Podstawą prawną do wyznaczenia obszaru rewitalizacji na terenie gminy Olszyna stanowi uchwała nr IX/39/2025 Rady Miejskiej w Olszynie z dnia 30.07.2025 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Olszyna. Na podstawie opracowanej **Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w gminie Olszyna** wyznaczony został obszar rewitalizacji. Przy wyznaczeniu podziału gminy na jednostki analityczne, kierowano się dostępnością podziałów przestrzennych, zastosowano zatem podział na sołectwa w obszarze wiejskim oraz ulice w obszarze miejskim. Do zebrania danych ilościowych dla każdego podobszaru posłużono się ewidencją adresów oraz danymi liczbowymi udostępnionymi przez Urząd Miejski w Olszynie.

Tabela 1 Jednostki analityczne wyznaczone na terenie gminy Olszyna

Lp.	Sołectwo (obszar wiejski)	Ulica (obszar miejski)
1	Biedrzychowice	1 Maja
2	Bożkowice	3 Maja
3	Grodnica	Adama Asnyka
4	Kałużna	Adama Mickiewicza
5	Karłowice	Fryderyka Chopina
6	Krzewie Małe	Górna
7	Nowa Świdnica	Henryka Sienkiewicza
8	Olszyna Dolna	Kamienna
9	Zapusta	Kolejowa
10		Legnicka
11		Marii Skłodowskiej-Curie
12		Osiedle
13		Parkowa
14		Piękna
15		Polna
16		Rzeczna
17		Szkolna
18		Wolności
19		Źródłana

Źródło: opracowanie własne

Za obszar problemowy uznano obszar, w którym odnotowano wysoką koncentrację i współistnienie negatywnych zjawisk, zdiagnozowanych w powyższych sferach. Obszary oraz składniki stanowią część składową syntetycznego wskaźnika IMD pozwalającego na

kompleksowe wskazanie potencjałów rewitalizacyjnych. Do wyznaczenia obszaru zdegradowanego przeanalizowano poniższe wskaźniki zgodnie z poszczególnymi uwarunkowaniami:

Tabela 2 Wskaźniki służące analizie do wyznaczenia obszaru zdegradowanego

Obszar	Zjawiska
Uwarunkowania społeczne	- liczba zasiłków stałych, okresowych i celowych, - liczba dzieci korzystających z pomocy na dożywianie, - liczba osób bezrobotnych, - liczba osób obciążonych następstwami likwidacji PPGR, - liczba osób w wieku produkcyjnym, - liczba osób w wieku poprodukcyjnym, - liczba „Niebieskich Kart”, - liczba osób objętych wsparciem asystenta rodziny, - liczba osób korzystających ze wsparcia udzielanego osobom ze szczególnymi potrzebami (tj. opieka wytchnieniowa, wsparcie dla osób zależnych, niepełnosprawnych, korzystających z asystenta dla osób niepełnosprawnych), - liczba wszczętych postępowań GZI/GKRPA;
Uwarunkowania gospodarcze	- liczba podmiotów gospodarczych, - liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych;
Uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne	- liczba zewidencjonowanych budynków mieszkalnych, - liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej i/lub przydomowych oczyszczalni ścieków, - liczba przyłączy do sieci wodociągowej, - liczba obiektów kulturalno-sportowych, - liczba obiektów kulturalno-sportowych dostosowanych architektonicznie do osób ze szczególnymi potrzebami, - dostępność komunikacyjna do obiektu (architektoniczna/samodzielne dotarcie do obiektu), - dostępność cyfrowa i komunikacyjno-informacyjna obiektów, - liczba dziennych kursów komunikacji publicznej.
Uwarunkowania środowiskowe	- liczba źródeł ciepła w gospodarstwach domowych, - liczba źródeł ciepła wysokoemisyjnych;
Uwarunkowania techniczne	- liczba zewidencjonowanych zabytków; - liczba zabytków wymagających rewitalizacji; - liczba obiektów użyteczności publicznej; - liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

Źródło: opracowanie własne

Wyznaczając obszar zdegradowany należało uwzględnić przede wszystkim czynniki społeczne, które w połączeniu z analizą innych uwarunkowań dają możliwość określenia pełnego obrazu degradacji oraz wykluczenia społecznego mieszkańców danego obszaru. Analizowane wskaźniki w obrębie uwarunkowań gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, środowiskowych i technicznych wpływają poniekąd na uwarunkowania społeczne i odwrotnie.

Celem wyznaczenia obszarów, na których występują czynniki kryzysowe, przeprowadzono szczegółową analizę wskaźników – mierników ilościowych i jakościowych, kwerendę wiedzy

ekspertskiej zawartej, m.in. w dokumentach strategicznych gminy Olszyna. Analiza rozkładu wartości wskaźników została oparta o kryterium wartości średniej danego wskaźnika, przy czym wyższe wartości danego wskaźnika w większości obrazują deficyty występujące w analizowanym obszarze. Dane ilościowe zostały pozyskane z Urzędu Miejskiego w Olszynie oraz od innych jednostek organizacyjnych gminy (np. z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olszynie).

W ramach prowadzonych analiz przyjęto, iż **daną referencyjną była średnia arytmetyczna dla badanego wskaźnika**. Zgodnie z przyjętą metodologią celem była możliwość wskazania zróżnicowania społeczności lokalnej w ujęciu poszczególnych wskaźników. Stanowią one podstawę do weryfikacji natężenia zjawiska społecznego w badanym obszarze.

Analiza wskaźników diagnostycznych została dokonana z wykorzystaniem brytyjskiej metodologii bazującej na wskaźniku wielowymiarowej degradacji społecznej, czyli metodologii wskaźnika deprywacji wielowymiarowej IMD (ang. Index of Multiple Deprivation)¹, przy czym analizy zostały przeprowadzone w odniesieniu do wskaźników możliwych do pozyskania z publicznych baz danych, pozwalających na ich analizę w ujęciu do przyjętych jednostek analitycznych. Metodologia wskaźnika deprywacji wielowymiarowej IMD opiera się na założeniu, iż analiza poszczególnych obszarów pozwala na określenie szczególnego natężenia problemów w poszczególnych uwarunkowaniach. Wynika to z założenia, iż negatywne zjawiska są ze sobą powiązane, a ich występowanie przenika się, powodując większy stopień wykluczenia mieszkańców. Analiza poszczególnych wskaźników opiera się na następującej zależności:

- **3 punkty (kolor czerwony)**, a za każdy kolejny obszar oznaczony na czerwono, do wartości ogólnej punktów przyznawanych za kolor czerwony, powinien zostać dopisany dodatkowo jeden punkt. Uzyskana wartość sumaryczna staje się podstawą do dopisania kolejnego punktu w przypadku wykrycia trzeciego obszaru oznaczonego na czerwono w danej jednostce analitycznej, czyli odpowiednio: 1 obszar (3 punkty), 2 obszary (3 punkty + 1), 3 obszary (3 punkty + 1 + 1). Niniejszy proces sumowania wartości powinien zostać powtórzony w odniesieniu do kolejnych obszarów oznaczonych na czerwono.
- **2 punkty (kolor żółty)**,
- **1 punkt (kolor zielony)**.

W ramach wyznaczania wartości średniej wskaźników koncentracji problemów społecznych na danych obszarze przyjęto ekspercki wskaźnik o odpowiednim odchyleniu punktowym (30% punktów liczonych od wartości stałej – wartość punktowa stałej od 0,1 do 5, biorąc pod uwagę wskaźnik najniższy oraz najwyższy wartości średniej). W przypadku wartości stałych

¹ Zastosowanie metodologii Index of Multiple Deprivation przy delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zostało opisane w dokumencie *Delimitacja krok po kroku Metoda wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na potrzeby Gminnych Programów Rewitalizacji*, praca zbiorowa pod redakcją W. Jarczewskiego z Instytutu Rozwoju Miast, Warszawa 2017 r.

powyżej 5 punktów przyjęto odchylenie na poziomie 15%, ze względu na węższe spektrum oddziaływania zjawisk.

Ze względu na znaczną koncentrację problemów społecznych w poszczególnych sołectwach na terenie gminy dokonano podwyższenia wartości średniej sumarycznej wskaźnika IMD w obszarze społecznym o 15%, tak aby możliwe było określenie podobszarów o najwyższym stopniu degradacji w obszarze uwarunkowań społecznych. Niniejsze działanie pozwala na możliwość realizacji ustawowych zapisów dotyczących wielkości obszaru rewitalizacji oraz liczby ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji (30%), gdyż wpływa na wyznaczenie obszarów rewitalizacji wymagających podjęcia działań rewitalizacyjnych, które w oparciu o możliwości finansowe gminy, pozwolą rozwiązać najpilniejsze problemy społeczne.

Wylczenia IMD dla poszczególnych obszarów, obejmujących miejscowości w obszarze gminy Olszyna, były dokonywane poprzez określenie wielkości koncentracji problemów społecznych w poszczególnych obszarach w ramach każdej z badanych jednostek. Poprzez wylczenie średnich określono obszary, w których natężenie poszczególnych problemów jest wysokie lub niskie. Wylczenia dokonano za pomocą punktów, które przyznawane są kolorom: czerwony (3 punkty), żółty (2 punkty), zielony (1 punkt). Podjęto założenie, iż wysokie nasilenie negatywnych zjawisk w ramach poszczególnych problemów społecznych występujących na określonych obszarach, powoduje proporcjonalne narastanie nasilenia stopnia wykluczenia oraz zjawisk kryzysowych na danym obszarze. W związku z tym wystąpienie koloru czerwonego w przypadku jednego problemu społecznego na danym obszarze oznacza uzyskanie 3 punktów, jednakże wystąpienie kolejnego problemu będzie wskazywało na wartość 4 punktów (3 + 1 punkt), a trzeciego problemu na 5 punktów (3 + 1 + 1). Pozwala to na szczególne wskazanie obszarów kryzysowych na analizowanym terenie.

Wyznaczono **obszar rewitalizacji gminy Olszyna obejmujący powierzchnię 107,23 ha (2,27% ogólnej powierzchni gminy), którą zamieszkuje 1 805 mieszkańców (29,34% ogólnej liczby mieszkańców gminy).** Wyznaczony obszar spełnia wymagania ustawowe odnośnie limitów wielkości obszaru i liczby mieszkańców, gdzie będą realizowane zadania rewitalizacyjne.

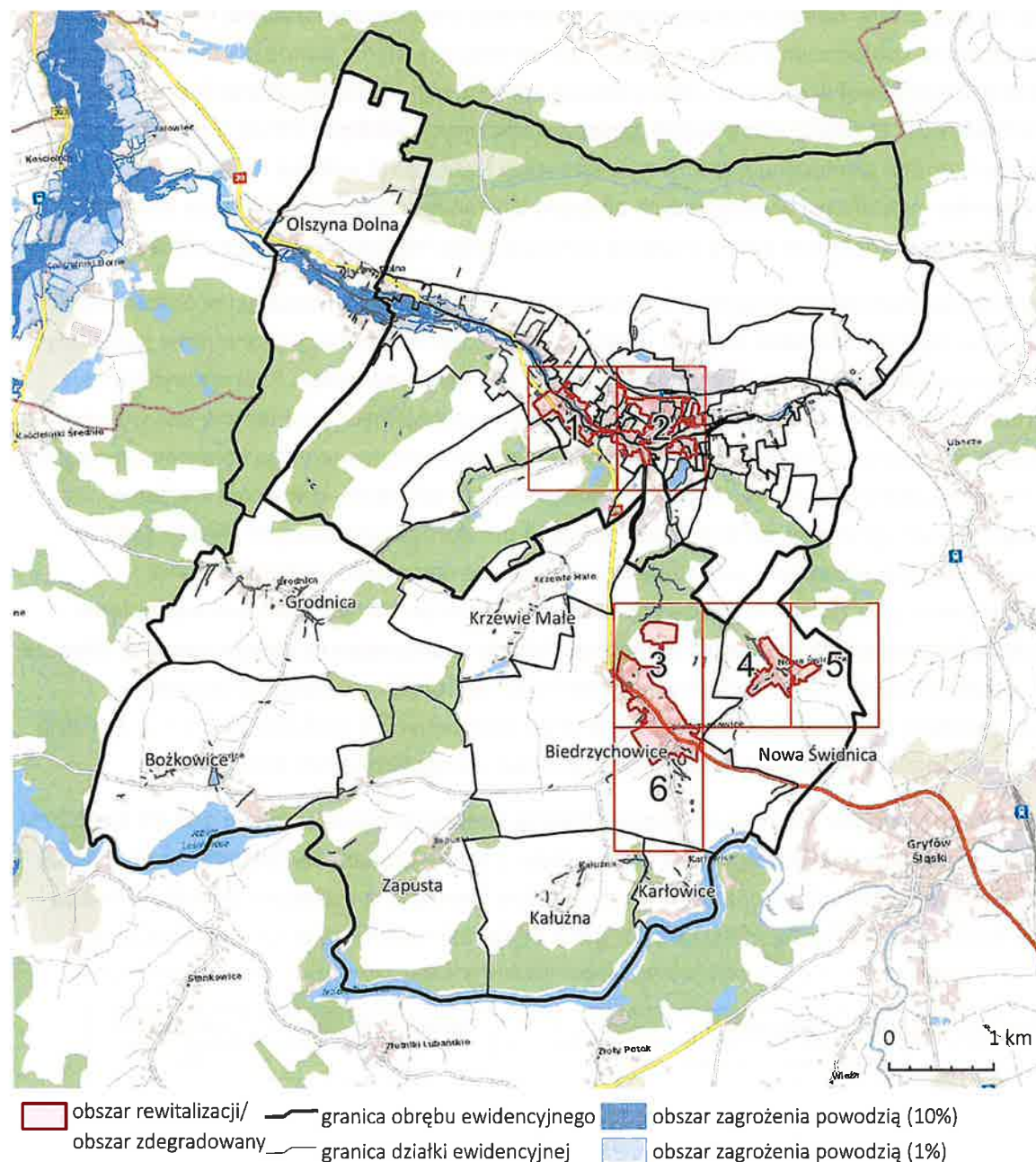
Tabela 3 Powierzchnia i liczba ludności wyznaczonego obszaru rewitalizacyjnego na terenie gminy Olszyna

Lp.	Obszar rewitalizacji	Powierzchnia [ha]	Ludność
1	Biedzychowice (obszar wiejski)	50,79	504
2	Nowa Świdnica (obszar wiejski)	15,46	108
3	1 Maja (obszar miejski)	40,98	142
4	Adama Asnyka (obszar miejski)		54
5	Fryderyka Chopina (obszar miejski)		169
6	Kolejowa (obszar miejski)		205
7	Legnicka (obszar miejski)		272
8	Wolności (obszar miejski)		351
	SUMA	107,23	1 805
	%	2,27	29,34

Źródło: opracowanie własne

Wyznaczony obszar rewitalizacji na terenie gminy Olszyna został przedstawiony na mapie poglądowej, gdzie wyodrębniono 6 arkuszy map przedstawiających cały obszar rewitalizacji.

Mapa 1 Arkusze map prezentujących obszar rewitalizacji na terenie gminy Olszyna

Źródło: opracowanie własne

3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Gmina Olszyna położona jest w południowo-zachodniej Polsce, w województwie dolnośląskim, w powiecie lubańskim. Siedzibą władz gminy i ośrodkiem administracyjnym jest miasto Olszyna. Gmina ma charakter miejsko-wiejski – obejmuje zarówno obszar miasta Olszyna, jak i wsie sołeckie, do których należą: Biedrzychowice, Bożkowice, Grodnica, Kałużna, Karłowice, Krzewie Małe, Nowa Świdnica, Olszyna Dolna, Zapusta. Gmina Olszyna leży w pobliżu granicy z Czechami i Niemcami, co sprzyja współpracy transgranicznej i rozwojowi turystyki. Powierzchnia gminy wynosi ok. 47 km². Na koniec grudnia 2024 r. zamieszkiwało ją 6 151 mieszkańców. Gęstość zaludnienia należy do średnich w regionie. Gmina charakteryzuje się ujemnym przyrostem naturalnym i migracją ludzi młodych do większych miast oraz za granicę. Zjawiskiem demograficznym wskazującym również na wzrost liczby osób starszych, w wieku poprodukcyjnym.

Olszyna leży na pograniczu Pogórza Izerskiego i Doliny Kwisy. Obszar gminy obejmuje tereny rolnicze, zalesione oraz częściowo zurbanizowane. Przez gminę przepływa rzeka Kwisa, stanowiąca ważny element krajobrazu i rekreacji. Gmina posiada potencjał do rozwoju turystyki (szlaki piesze, rowerowe, agroturystyka, bliskość gór). Gospodarka gminy ma charakter mieszany – dominuje drobne rzemiosło, małe i średnie przedsiębiorstwa oraz rolnictwo. Na terenie gminy funkcjonuje przemysł lekki i usługowy, w tym warsztaty, zakłady stolarskie, budowlane oraz usługi związane z obsługą mieszkańców. Rolnictwo ma znaczenie uzupełniające, nastawione głównie na produkcję roślinną i hodowlę na potrzeby lokalne. Gmina posiada dogodne położenie komunikacyjne (droga krajowa nr 30 – Jelenia Góra–Zgorzelec, bliskość autostrady A4), co sprzyja rozwojowi inwestycji.

Jednostkami organizacyjnymi w gminie są:

- Szkoła Podstawowa nr 1 w Olszynie,
- Szkoła Podstawowa nr 3 w Olszynie,
- Szkoła Podstawowa w Biedrzychowicach,
- Gminne Przedszkole Publiczne w Olszynie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olszynie,
- Gminny Ośrodek Kultury w Olszynie,
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Olszynie.

3.1 Analiza negatywnych zjawisk

Obszar rewitalizacji na terenie gminy Olszyna obejmuje następujące jednostki analityczne:

- w obszarze wiejskim: sołectwo Biedrzychowice oraz Nowa Świdnica,
- w obszarze miejskim: ulice 1 Maja, Adama Asnyka, Fryderyka Chopina, Kolejowa, Legnicka oraz Wolności.

Analiza uwarunkowań społecznych wykazała, że powyższe obszary należą do najbardziej zdegradowanych miejsc na terenie gminy, gdzie koncentracja deficytów i problemów społecznych jest największa. Analiza wskaźników społecznych, tj. liczba osób bezrobotnych,

liczbę osób korzystających z zasiłków, liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym, liczba osób korzystających ze wsparcia asystenta rodziny, a także liczba interwencji policji, liczba osób stosujących przemoc domową czy objętych wsparciem Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego lub Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie stosowania przemocy domowej, wykazała, że wyznaczony obszar rewitalizacji charakteryzuje się wysoką koncentracją analizowanych problemów społecznych.

Tabela 4 Analiza wskaźników uwarunkowań społecznych

Jednostka analityczna	Zasiłki stałe	Zasiłki okresowe	Zasiłki celowe	Pomoc na dożywianie dzieci	Bezrobocie	Obciążenie następstwami likwidacji PPGR	Wiek przedprodukcyjny	Wiek poprodukcyjny	Niebieskie karty	Wsparcie asystenta rodziny	Wsparcie udzielane osobom ze szczególnymi potrzebami	Postępowania GZI i GRPA
Średnia OR	0,68	0,53	0,14	0,20	2,22	0,80	16,07	27,62	1,09	0,85	0,14	0,65
Średnia OR - wiejski	0,97	0,21	0,05	0,08	2,53	0,53	16,59	25,64	1,12	0,91	0,00	0,65
Biedzychowice (obszar wiejski)	0,68	0,79	0,45	0,00	2,04	1,36	18,55	25,11	0,90	0,90	0,00	0,11
Nowa Świdnica (obszar wiejski)	0,00	0,00	0,00	0,76	1,53	0,76	17,56	23,66	3,82	0,00	0,00	1,53
Średnia OR - miejski	0,40	0,85	0,24	0,32	1,91	1,06	15,54	29,61	1,07	0,79	0,27	0,65
1 Maja (obszar miejski)	1,37	0,00	0,00	1,37	2,74	0,00	13,70	38,36	0,00	1,37	0,00	0,00
Adama Asnyka (obszar miejski)	0,00	2,22	0,00	1,33	2,67	2,22	14,67	36,00	2,22	1,33	0,00	0,44
Fryderyka Chopina (obszar miejski)	0,48	1,69	1,21	2,90	1,21	1,69	14,01	29,71	4,11	1,21	0,00	0,48
Kolejowa (obszar miejski)	0,00	0,00	0,00	0,00	1,46	2,44	11,71	35,12	0,00	3,90	0,00	0,98
Legnicka (obszar miejski)	0,50	0,67	0,33	0,50	3,18	0,84	14,72	29,93	1,17	1,51	0,67	0,50
Wolności (obszar miejski)	1,28	1,28	0,77	0,00	2,56	0,90	15,49	28,55	1,02	1,66	0,38	0,77

Źródło: opracowanie własne

Analiza problemów społecznych koncentruje się na wyznaczonym obszarze rewitalizacji wokół przede wszystkim procesów demograficznych, które wpływają na inne wskaźniki społeczne. Zauważalnym problemem społecznym jest proces starzenia się społeczeństwa, który determinuje życie społeczne, kulturalne i rekreacyjne mieszkańców gminy Olszyna. Wiek poprodukcyjny – w wielu częściach Olszyny wartości są wysokie: 29–38% mieszkańców to seniorzy (np. ulica z wynikiem 38,36%). Wiek przedprodukcyjny (dzieci i młodzież) – utrzymuje się w granicach 15–18%, nieco niżej niż średnia regionalna. W mieście występuje silne starzenie się populacji, co zwiększa zapotrzebowanie na usługi senioralne i opiekuńcze.

Najwyższe obciążenie świadczeniami występuje na obszarach miejskich (ulice w Olszynie): ulica z wartościami zasiłków stały 2,22; okresowe 1,69; celowe 1,21 – sygnalizuje silną zależność mieszkańców od pomocy społecznej, szczególnie długotrwałej. Inne ulice zbliżone do wartości stały 0,48–0,50; okresowe 1,28–1,69; celowe 0,33–1,21 – czyli pomoc potrzebna, ale nieco niższa niż w najbardziej obciążonych rejonach. Pomoc na dzieci – szczególnie wysoka w obszarze z wartościami 2,90, co może oznaczać większą liczbę rodzin wielodzietnych lub w kryzysie wychowawczym. Największe problemy socjalne koncentrują się w określonych częściach miasta, gdzie wsparcie pomocowe jest nawet 3–4 razy wyższe od średniej.

Najwyższe wskaźniki bezrobocia widoczne są na obszarach miejskich: np. 2,22; 2,44 (dużo powyżej średniej 1,01). Na innych ulicach i w części wiejskiej wskaźniki są niższe (ok. 1,36–1,69). Najpoważniejsze problemy z brakiem pracy skupiają się w mieście – tam też odnotowuje się wyższe korzystanie z pomocy społecznej.

Analizowane problemy społeczne (przemoc, uzależnienia, interwencje): Niebieskie Karty – bardzo wysoki wskaźnik w Biedrzychowicach (3,82), ale również niepokojąco wysokie w mieście (np. 2,22; 1,66). To świadczy o poważnym nasileniu przemocy domowej. Wsparcie asystenta rodziny – wartości do 3,90 na niektórych ulicach, co oznacza duże nagromadzenie rodzin w kryzysie wychowawczym. Postępowania GZi i GKRPA – sygnały problemów z uzależnieniami i alkoholem, np. Biedrzychowice (1,53), inne ulice 0,77–0,98. Najbardziej dotknięte problemami społecznymi są zarówno Biedrzychowice (przemoc, uzależnienia), jak i poszczególne ulice Olszyny (rodziny wymagające intensywnego wsparcia).

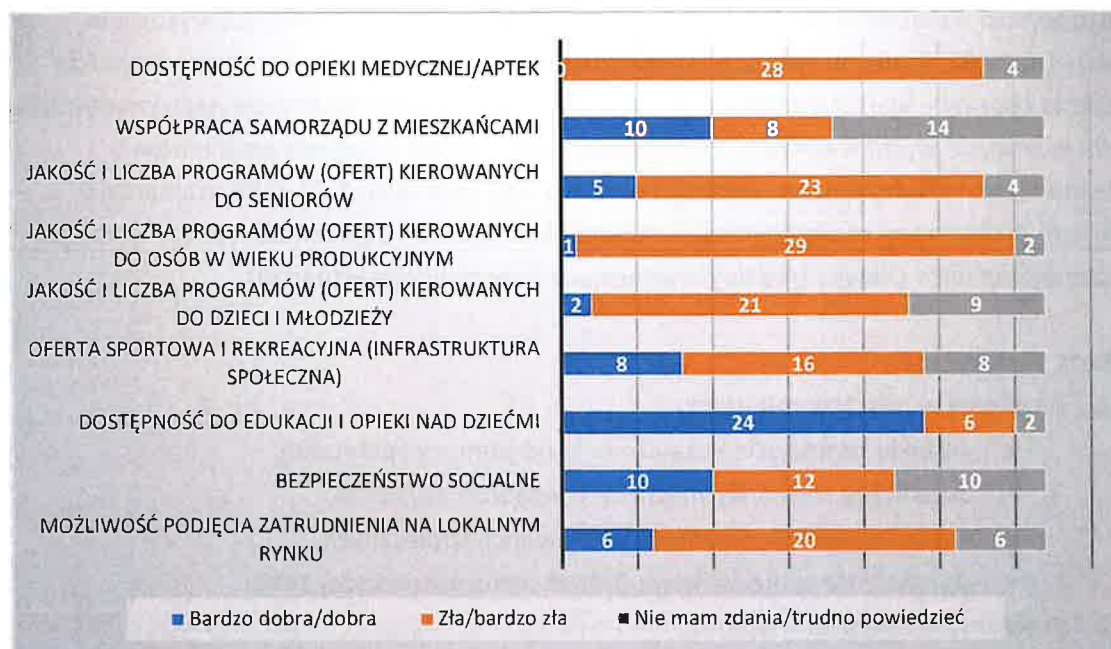
Wnioski syntetyczne

1. Problemy w obszarze miejskim:
 - wysokie bezrobocie i uzależnienie od pomocy społecznej,
 - duża liczba rodzin wymagających wsparcia asystenta,
 - nasilone zjawiska przemocy i interwencji społecznych,
 - starzenie się społeczeństwa (udział seniorów powyżej 35%).
2. Problemy w obszarze wiejskim:
 - niższe wskaźniki zasiłków i pomocy niż w mieście,
 - ale bardzo wysoki poziom przemocy domowej i uzależnień (Niebieska Karta, GZi/GKRPA).
3. Problemy wspólne dla całej gminy:
 - bezrobocie i trudna sytuacja materialna części mieszkańców,
 - potrzeba wsparcia rodzin w kryzysie wychowawczym,
 - proces starzenia się społeczeństwa,
 - uzależnienia i przemoc w rodzinie jako problemy systemowe.

W ramach przeprowadzonych konsultacji poddano ocenie poszczególne uwarunkowania społeczne, które w większości wskazują na złą lub bardzo złą realizację. Wśród negatywnych ocen uwarunkowań społecznych znalazły się: jakość i liczba programów (ofert) skierowanych do różnych grup mieszkańców gminy, gdzie najgorzej, w ocenie respondentów, sytuacja wygląda oferty skierowanej do osób w wieku produkcyjnym. Negatywnie oceniona została dostępność do podstawowej opieki medycznej, a także możliwość podjęcia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy.

Pozytywna ocena uwarunkowań społecznych na obszarze rewitalizacji dotyczy dostępności do edukacji i opieki nad dziećmi oraz współpraca samorządu z mieszkańcami i bezpieczeństwo socjalne.

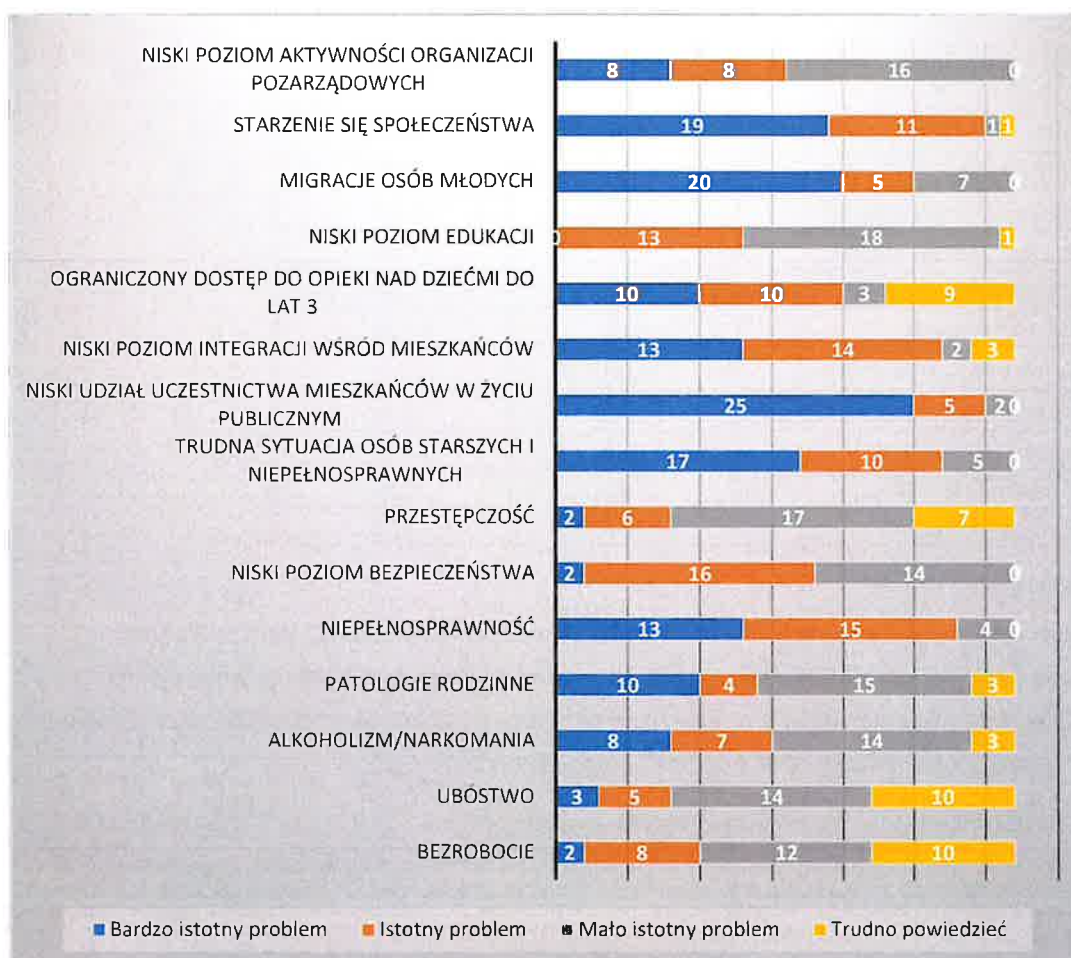
Wykres 1 Aspekty poddane ocenie w ramach uwarunkowań społecznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych konsultacji

Przeprowadzone badania w ramach opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji potwierdziły analizę danych ilościowych przygotowywaną na potrzeby wyznaczenia obszaru rewitalizacji na terenie gminy Olszyna. Do najważniejszych problemów społecznych należy niski udział w życiu społecznym mieszkańców analizowanych miejscowości (35), migracje osób młodych (20), proces starzenia się społeczeństwa (19), w tym trudna sytuacja osób starszych i z niepełnosprawnością (17) oraz niski poziom integracji wśród mieszkańców (13). Wśród problemów o mało istotnym znaczeniu dla obszaru rewitalizacji wskazano niski poziom edukacji, przestępczość czy niski poziom aktywności organizacji pozarządowych i patologie społeczne.

Wykres 2 Główne problemy społeczne na obszarze rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych konsultacji

Analiza uwarunkowań gospodarczych została oparta na podstawie dwóch wskaźników, tj. współczynnika przedsiębiorczości – mierzonego liczbą podmiotów gospodarczych oraz współczynnikiem rozwoju przedsiębiorczości – mierzonego liczbą nowo powstałych podmiotów gospodarczych na analizowanym obszarze rewitalizacji. Z danych wynika, że współczynnik przedsiębiorczości dla obszaru rewitalizacji wynosi 6,04 i jest tożsamy ze średnią dla gminy. z analizy danych wynika, że współczynnik przedsiębiorczości obszaru miejskiego jest zdecydowanie niższy niż średnia dla obszaru wiejskiego oraz średnia dla gminy. z kolei współczynnik rozwoju przedsiębiorczości obszaru rewitalizacji wynosi 0,31 i jest niższy od średniej dla obszaru wiejskiego, ale wyższy od średniej dla obszaru miejskiego. Dodatkim wskaźnikiem rozwoju przedsiębiorczości charakteryzują się ulica Legnicka i Wolności oraz sołectwo Biedrzychowice. Na pozostałych obszarach nie odnotowano przyrostu nowych podmiotów gospodarczych.

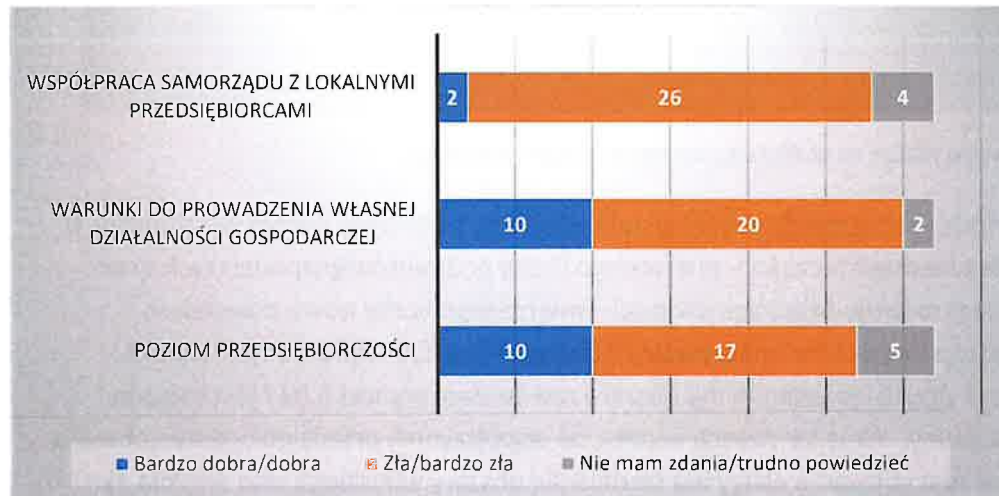
Tabela 5 Analiza wskaźników uwarunkowań gospodarczych

Jednostka analityczna	Współczynnik przedsiębiorczości	Współczynnik rozwoju przedsiębiorczości
Średnia OR	6,04	0,31
Średnia OR - wiejski	7,73	0,46
Biedrzychowice (obszar wiejski)	7,81	0,34
Nowa Świdnica (obszar wiejski)	6,11	0,00
Średnia OR - miejski	4,35	0,15
1 Maja (obszar miejski)	6,85	0,00
Adama Asnyka (obszar miejski)	4,44	0,00
Fryderyka Chopina (obszar miejski)	7,49	0,00
Kolejowa (obszar miejski)	6,34	0,00
Legnicka (obszar miejski)	10,2	0,67
Wolności (obszar miejski)	9,86	0,77

Źródło: opracowanie własne

W ramach przeprowadzonych badań i konsultacji wskazano, że zła lub bardzo zła jest współpraca samorządu z lokalnymi przedsiębiorcami (26), trudne są także warunki do prowadzenia na badanym obszarze własnych działalności gospodarczych (20) oraz istnieje na terenie obszaru rewitalizacji niski poziom przedsiębiorczości (17).

Wykres 3 Aspekty poddane ocenie w ramach uwarunkowań gospodarczych

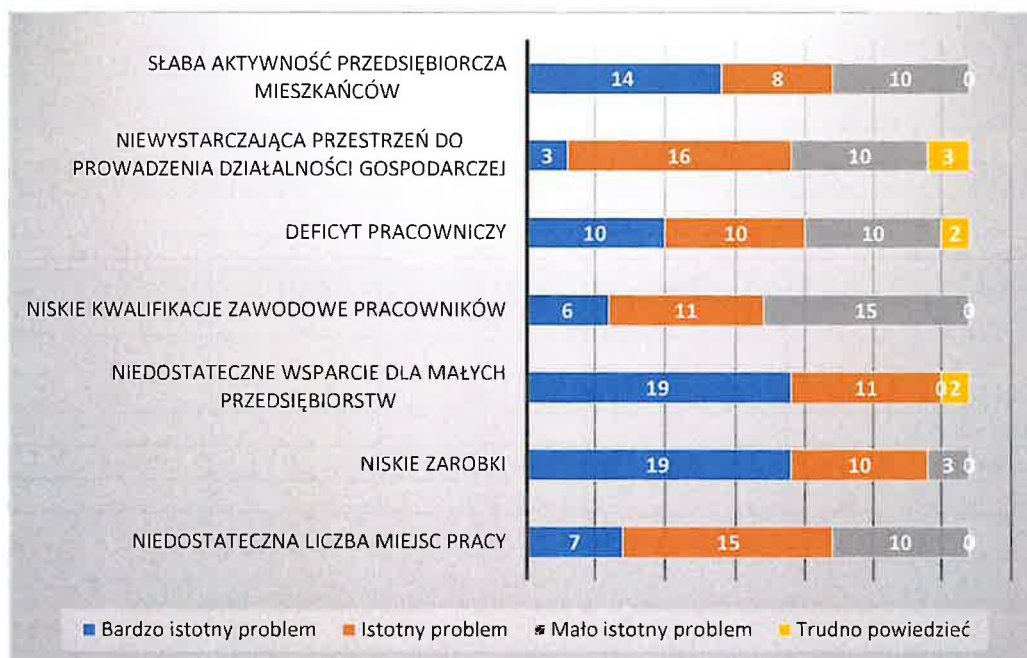

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych konsultacji

Podczas badań wskazano, że do najważniejszych problemów w ramach uwarunkowań gospodarczych należą: niskie zarobki, niedostateczne wsparcie dla małych przedsiębiorstw oraz słaba aktywność przedsiębiorcza mieszkańców.

W ramach rozwoju gospodarczego istotnym problemem jest także niewystarczająca przestrzeń do prowadzenia działalności gospodarczych, na co wskazuje połowa respondentów, a także niedostateczna liczba miejsc pracy.

Wykres 4 Główne problemy gospodarcze na obszarze rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych konsultacji

Analiza uwarunkowań przestrzenno-funkcyjnych w obszarze rewitalizacji została oparta na wskaźniku dostępności do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej oraz dostępności do obiektów publicznych. W ramach powyższych wskaźników w zakresie dostępności do sieci kanalizacyjnej cały obszar rewitalizacji miejski charakteryzuje się niższą wartością w stosunku do średniej gminy. Pod względem dostępności do sieci wodociągowej odnotowano wysoki wskaźnik sieci wodociągowej obejmujący obszar całej gminy i obszaru rewitalizacji.

Dostępność do obiektów publicznych na obszarze rewitalizacji wynosi 1,9, przy czym średnia dla obszaru wiejskiego wynosi 3,11, a dla obszaru miejskiego – 0,68. Obszar miejski charakteryzuje się niższym wskaźnikiem dostępności do obiektów publicznych, w tym rekreacyjnych.

Z kolei wskaźnik dostępności komunikacyjnej jest wyższy na obszarze wiejskim niż miejskim. Większość ulic obszaru rewitalizacji w mieście nie jest skomunikowana.

Tabela 6 Analiza wskaźników uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych

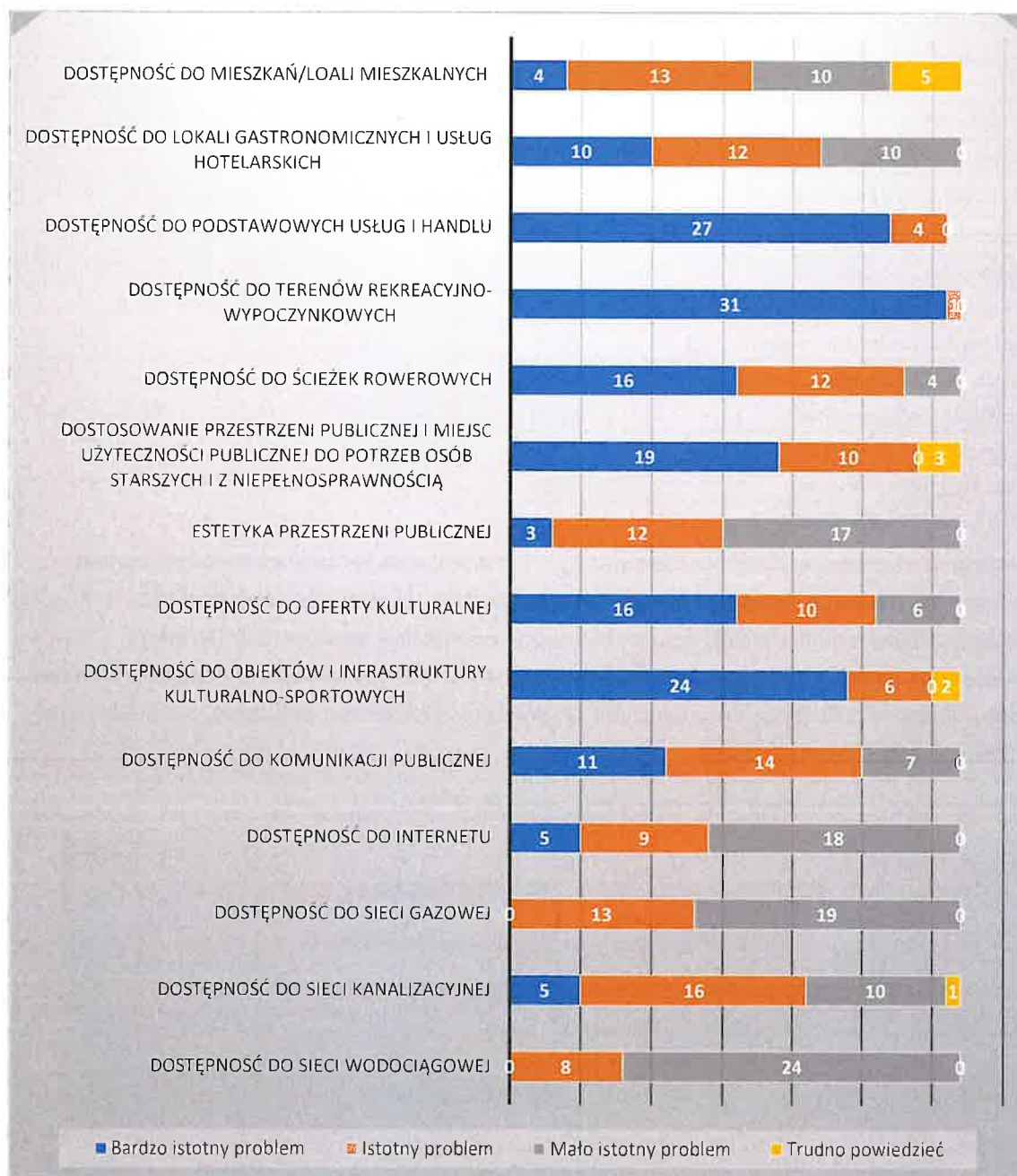
Jednostka analityczna	Wskaźnik dostępności do sieci kanalizacyjnej	Wskaźnik dostępności do sieci wodociągowej	Wskaźnik dostępności do obiektów publicznych	Wskaźnik dostępności komunikacyjnej
Średnia OR	25,20	100,00	1,90	80,41
Średnia OR - wiejski	47,54	100	3,11	151,23
Biedrzychowice (obszar wiejski)	102,97	100	10	43,9
Nowa Świdnica (obszar wiejski)	7,5	100	3	307,33
Średnia OR - miejski	2,86	100	0,68	9,59
1 Maja (obszar miejski)	0	100	0	0
Adama Asnyka (obszar miejski)	1,79	100	0	0
Fryderyka Chopina (obszar miejski)	0	100	0	0
Kolejowa (obszar miejski)	0	100	0	0
Legnicka (obszar miejski)	1,69	100	0	44
Wolności (obszar miejski)	0	100	10	6,29

Źródło: opracowanie własne

Do najistotniejszych problemów społecznych w kontekście uwarunkowań społeczno-funkcjonalnych zdiagnozowanych na podstawie badań należą: dostępność do terenów rekreacyjno-wypoczynkowych (31), dostępność do podstawowych usług i handlu (27), a także dostępność do obiektów i infrastruktury kulturalno-sportowej (24).

Również dostrzegalnym problemem społeczno-funkcjonalnym na obszarze rewitalizacji jest dostosowanie przestrzeni publicznej i miejsc użyteczności publicznej do potrzeb osób starszych (19), dostępność do ścieżek rowerowych (16) czy dostępność do oferty kulturalnej (16). Niektóre miejscowości wchodzące w skład obszaru rewitalizacji charakteryzują się niskim wskaźnikiem dostępności do obszarów i infrastruktury rekreacyjnej, dzięki której możliwa byłaby realizacja zadań w obszarze minimalizacji zdiagnozowanych problemów społecznych. Brak takiej infrastruktury wpływa także na niski stopień aktywacji społecznej, integracji mieszkańców oraz niski poziom odpowiedzialności obywatelskiej.

Wykres 5 Główne problemy społeczno-funkcjonalne na obszarze rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych konsultacji

Analiza uwarunkowań środowiskowych oparta została na wskaźniku zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego w wyniku szkodliwej działalności człowieka (stosowanie nieekologicznych źródeł ciepła). Wskaźnik zanieczyszczenia powietrza na obszarze rewitalizacji wynosi 56,48. w obszarze wiejskim średnia tego wskaźnika wynosi 77,71 i został przekroczona w Nowej Świdnicy. Z kolei w obszarze miejskim wskaźnik miał wartość 35,24 i został przekroczony na ulicy Fryderyka Chopina, Legnickiej i Wolności.

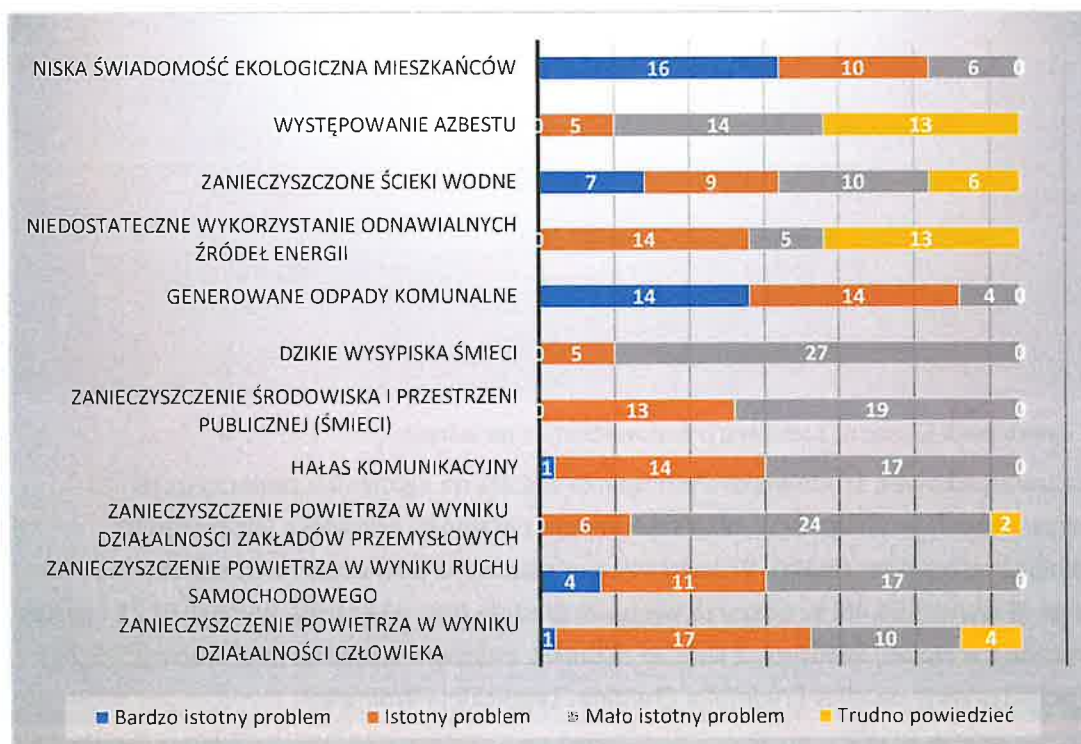
Tabela 7 Analiza wskaźników uwarunkowań środowiskowych

Jednostka analityczna	Wskaźnik zanieczyszczenia powietrza
Średnia OR	56,48
Średnia OR - wiejski	77,71
Biedzychowice (obszar wiejski)	76,11
Nowa Świdnica (obszar wiejski)	82,46
Średnia OR - miejski	35,24
1 Maja (obszar miejski)	97,73
Adama Asnyka (obszar miejski)	31,75
Fryderyka Chopina (obszar miejski)	71,74
Kolejowa (obszar miejski)	25,93
Legnicka (obszar miejski)	39,19
Wolności (obszar miejski)	74,13

Źródło: opracowanie własne

W wyniku przeprowadzonych badań społecznych wskazano, że największym problemem w uwarunkowaniach środowiskowych obszaru rewitalizacji jest niska świadomość ekologiczna mieszkańców (16) oraz generowane odpady komunalne (14). Istotnym problemem są także zanieczyszczenia powietrza w wyniku działalności człowieka (17), hałas komunikacyjny (14) czy zanieczyszczenie środowiska i przestrzeni publicznej, co negatywnie ocenia ok 40% badanych osób.

Wykres 6 Główne problemy środowiskowe na obszarze rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych konsultacji

Analiza uwarunkowań technicznych oparta została na wskaźniku degradacji zabytków oraz dostępności architektonicznej do obiektów użyteczności publicznej. Średnia wskaźnika dla degradacji zabytków wynosi 19,38 i zdecydowanie został on przekroczony na obszarze wiejskim. Z kolei średnia dla wskaźnika dostępności architektonicznej wynosi 10,19. Obszar wiejskim charakteryzuje się niższym wskaźnikiem dostępności, gdzie w obszarze miejskim jest on niższy na czterech ulicach obszaru rewitalizacji (1 Maja, Adama Asnyka, Fryderyka Chopina oraz Legnicka).

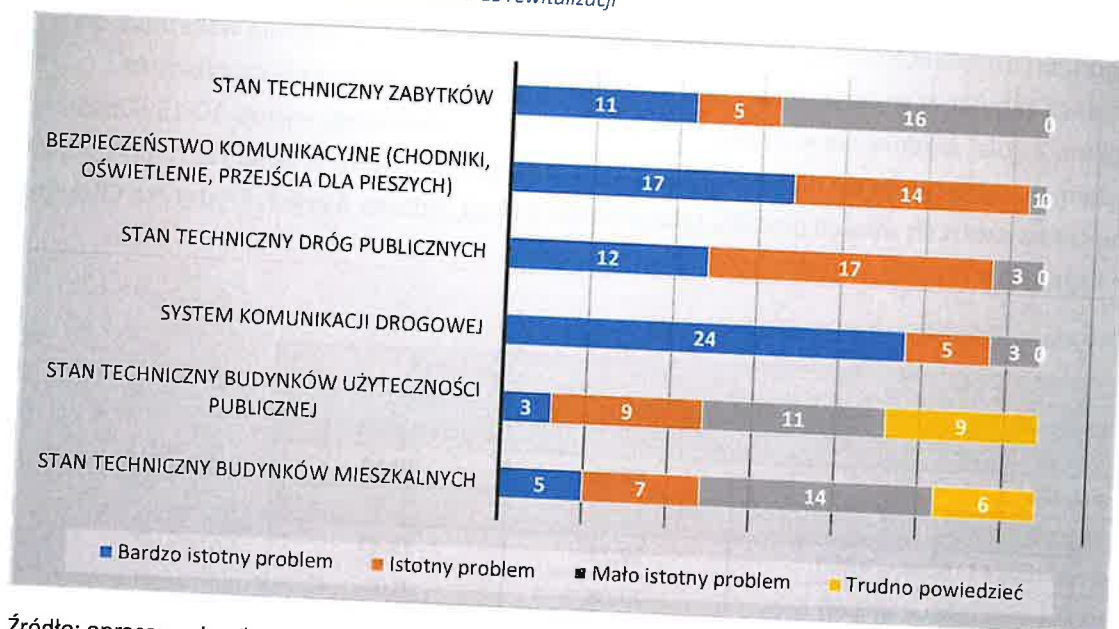
Tabela 8 Analiza wskaźników uwarunkowań technicznych

Jednostka analityczna	Wskaźnik degradacji zabytków	Wskaźnik dostępności architektonicznej
Średnia OR	19,38	10,19
Średnia OR - wiejski	30,26	3,70
Biedzychowice (obszar wiejski)	29,21	33,33
Nowa Świdnica (obszar wiejski)	23,08	0,00
Średnia OR - miejski	8,50	16,67
1 Maja (obszar miejski)	33,33	0,00
Adama Asnyka (obszar miejski)	16,13	0,00
Fryderyka Chopina (obszar miejski)	20,37	0,00
Kolejowa (obszar miejski)	14,29	100,00
Legnicka (obszar miejski)	14,29	0,00
Wolności (obszar miejski)	10,71	16,67

Źródło: opracowanie własne

Według przeprowadzonych badań do głównych problemów w uwarunkowaniach technicznych należą przede wszystkim system komunikacji publicznej (24) oraz bezpieczeństwo komunalne (17). Bardzo istotnym problemem obszaru rewitalizacji pod względem technicznym w opinii respondentów są także zły stan techniczny dróg (12) oraz zły stan techniczny zabytków (11).

Wykres 7 Główne problemy techniczne na obszarze rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych konsultacji

Podsumowując szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji w kontekście uwarunkowań społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, środowiskowych i technicznych warto podkreślić, iż przeprowadzona wizja lokalna (spacery studyjne) potwierdzają zdiagnozowane na podstawie analizy danych oraz przeprowadzonych konsultacji problemy społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji. Dużym problemem społecznym gminy Olszyna jest niski udział aktywności społecznej mieszkańców w życiu społecznym, migracje osób młodych i niski poziom przedsiębiorczości. Z jednej strony jest to spowodowane procesami demograficznymi, gdzie widoczny jest spadek liczby osób młodych w wieku przedprodukcyjnym przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Wzrost osób w wieku senioralnym wzrasta systematycznie, co również pociąga za sobą inne problemy społeczne. Z drugiej strony niska aktywność mieszkańców jest wynikiem braku odpowiednich bodźców aktywizacyjnych, tj. infrastruktury społeczno-rekreacyjnej, sportowej, integracyjnej czy kulturalnej, a także braku zorganizowanych działań na rzecz ich rozwoju przedsiębiorczości. Niniejszy problem dostrzegalny jest przede wszystkim na całym wyznaczonym obszarze rewitalizacji, gdzie widnieje potrzeba wdrażania systematycznych i cyklicznych działań aktywizujących mieszkańców danych społeczeństw. W ten sposób minimalizowane będą problemy społeczne, dotyczące w przeważającej mierze te grupy społeczne w dostępie do kultury, aktywnego spędzania czasu, efektywnych form profilaktycznych, rozwoju ich aktywności i zaangażowania obywatelskiego itp.

Dodatkowo warto podkreślić, że zdiagnozowane problemy w sferze społecznej oddziałują na sferę gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną, środowiskową i techniczną. Wysoki odsetek osób starszych na obszarze rewitalizacji, bezrobocie, ubóstwo i występujące w wyniku tego patologie społeczne mają wpływ na aktywność społeczną mieszkańców analizowanego obszaru. Stagnacja i brak aktywności społecznej wpływają również na niski poziom

przedsiębiorczości, niski udział w życiu publicznym czy angażowanie się w sprawy społeczne. Dlatego realizacja zadań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych powinna koncentrować się na wszystkich obszarach zdegradowanych, aby tym samym przeciwdziałać występowaniu zdiagnozowanych problemów społecznych na pozostałym obszarze gminy.

3.2 Lokalne potencjały obszaru

Na analizowanym obszarze rewitalizacji istnieje wiele walorów i potencjałów w sferze środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej. Każdy z podobszarów rewitalizacji charakteryzuje się odmienną specyfiką i właściwościami, choć wiele z nich stanowią potencjał całej gminy Olszyna. Gmina zaliczana jest do obszarów cennych przyrodniczo. To obszar obfitujący w roślinność charakterystyczną dla gatunków górskich i podgórskich. Na terenie gminy znajduje się około 800-900 gatunków flory, z czego 49 podlega całkowitej ochronie, 15 objętych jest ochroną częściową. Kilkanaście gatunków wpisanych zostało do „Czerwonej Księgi Roślin”.

Ponadto na terenie gminy zlokalizowany jest Leśniańsko-Złotnicki Obszar Chroniony Krajobrazu o całkowitej powierzchni 1 084,95 ha, obejmujący teren Gminy Olszyna i Gminy Leśna w powiecie lubańskim oraz Gryfów Śląski w powiecie lwóweckim i obejmuje wyróżniające się krajobrazowo tereny o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowych ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem oraz pełnioną funkcję korytarza ekologicznego².

Powierzchnia lasów zajmuje 962 ha (ponad 20,4% powierzchni), w tym w większości są to lasy publiczne. Około 6 ha lasów stanowi własność gminy. Z punktu widzenia ochrony środowiska istotne jest, że na terenie gminy nie jest obserwowana emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych.

Struktura użytkowania terenu gminy Olszyna jest charakterystyczna dla gmin miejsko-wiejskich o umiarkowanie dobrze rozwiniętym rolnictwie. Użytki rolne według danych GIOŚ – modelu Corine Land Cover 2018 (CLC18) – zajmują niecałe 60% powierzchni gminy, wliczając łąki i pastwiska oraz złożone systemy upraw i działek. Tereny zurbanizowane dzielą się na miejski obszar zabudowany miasta Olszyna w północnej części gminy oraz sołectwa położone na zachód i na południe od miasta. Rozmieszczenie terenów zabudowanych jest równomierne i stanowi około 16% powierzchni gminy. Zabudowa rozciąga się przede wszystkim wzdłuż ciągów komunikacyjnych, w szczególności wzdłuż drogi krajowej nr 30. W obszarze gminy występują ponadto lasy iglaste i lasy mieszane. Zbiorniki wodne zajmują niecałe 2% powierzchni gminy i stanowią jedną z wielu atrakcji turystycznych. Strukturę użytkowania terenu według modelu CLC18 przedstawiają poniższa tabela oraz mapa.

² Uchwała nr XXVIII/612/21 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 25 lutego 2021 r. w sprawie wyznaczenia Leśniańsko-Złotnickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZYNA NA LATA 2025-2030

Tabela 9 Formy użytkowania terenu w gminie Olszyna wg danych Corine Land Cover 2018

Forma użytkowania terenu	Powierzchnia w ha	Udział w powierzchni Gminy w %
Zabudowa miejska luźna	722,2	15,3
Tereny sportowe i wypoczynkowe	36,7	0,8
Grunty orne poza zasięgiem urządzeń nawadniających	2538,6	53,9
Łąki, pastwiska	39,7	0,8
Złożone systemy upraw i działek	39,7	0,8
Tereny zajęte głównie przez rolnictwo z dużym udziałem roślinności naturalnej	220	4,7
Lasy iglaste	228	29,2
Lasy mieszane	804,1	17,1
Zbiorniki wodne	83,6	1,8

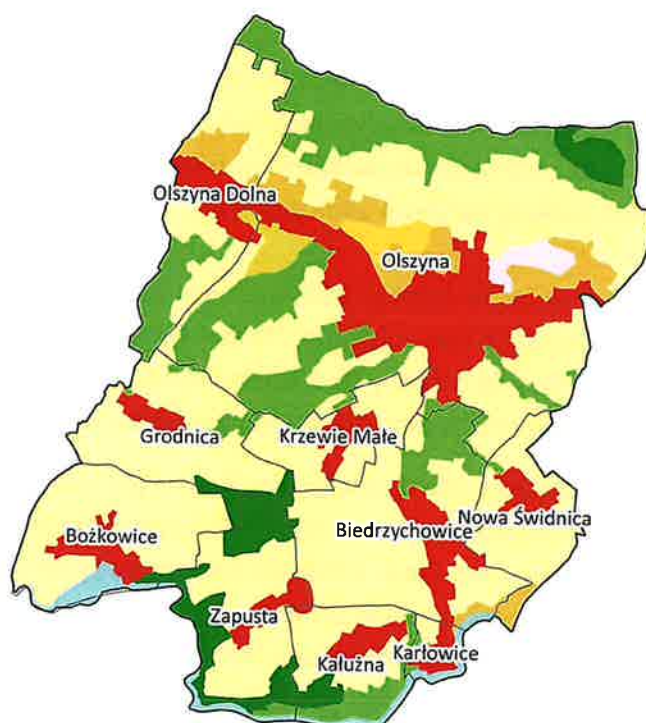
Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Olszyna na lata 2021-2025, s. 56.

Mapa 2 Użytkowanie terenu wg Corine Land Cover 2018

Kategorie użytkowania terenu

- zabudowa miejska luźna
- tereny sportowe i wypoczynkowe
- grunty orne poza zasięgiem urządzeń nawadniających
- łąki i pastwiska
- złożone systemy upraw i działek
- tereny zajęte głównie przez rolnictwo z dużym udziałem roślinności naturalnej
- lasy iglaste
- tereny zajęte głównie przez rolnictwo z dużym udziałem roślinności naturalnej
- zbiorniki wodne

0 1 2 km

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Olszyna na lata 2021-2025, s. 57.

Gmina Olszyna dysponuje bogatym dziedzictwem kulturowym: rezydencje dworskie, zabytkowe kościoły, dawne szkoły i kaplice, układy wiejskie oraz parki podworskie. Potencjał ten można wykorzystać w rozwoju turystyki kulturowej, edukacji historycznej i projektach rewitalizacyjnych. Wśród najważniejszych zabytków zlokalizowanych na terenie gminy można zaliczyć:

- Zamek/dwór w Olszynie – pierwotnie renesansowy dwór z XVI wieku, później przebudowywany; obecnie pałac otoczony parkiem.
- Dwór w Biedzychowicach – barokowy, z XVII wieku, później przekształcany; dziś w rękach prywatnych.
- Zespół dworski w Świeciu – dawne założenie rezydencjonalne z parkiem i zabudowaniami gospodarczymi.
- Kościół pw. św. Józefa Oblubieńca w Olszynie – barokowy, zbudowany w XVII wieku, później rozbudowywany.
- Kościół pw. św. Franciszka z Asyżu w Biedzychowicach – średniowieczne początki (XIV w.), późniejsze przebudowy w stylu barokowym.
- Kościół ewangelicki (obecnie nieczynny) w Olszynie – XIX wiek, przykład architektury protestanckiej na tych terenach.
- Kaplice i przydrożne krzyże – rozsiane po sołectwach, często datowane na XVIII–XIX wiek.
- Dawna szkoła ewangelicka w Olszynie (XIX w.) – obecnie budynek użyteczności publicznej.
- Zabudowa mieszczańska w centrum Olszyny – kamienice i domy z XVIII–XIX wieku.
- Układy urbanistyczne wsi (Biedzychowice, Grodnica, Krzewie Małe, Świecie) – zachowany historyczny układ ruralistyczny.
- Zabytkowe mosty i przepusty na Kwisie i potokach – XIX–XX wiek.
- Parki podworskie (Olszyna, Biedzychowice, Świecie) – z cennym starodrzewiem, objęte częściowo ochroną konserwatorską.
- Cmentarze ewangelickie – zachowane w kilku miejscowościach (Olszyna, Biedzychowice).

Zdjęcie 1 Zabytki na terenie gminy Olszyna

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Olszyna na lata 2021-2025, s. 46-48.

Głównym potencjałem rozwojowym gminy Olszyna jest dogodne usytuowanie gminy przy drodze krajowej nr 30 (Zgorzelec–Jelenia Góra) oraz w bliskości autostrady A4 (Wrocław–Drezno–Berlin). Lokalizacja przy granicy z Niemcami i Czechami daje możliwość rozwoju współpracy transgranicznej i realizacji projektów międzynarodowych. Dostęp do linii kolejowej (Lubań–Zgorzelec) również wpływa na wzrost turystyki lokalnej.

Z kolei położenie gminy na Pogórzu Izerskim w dolinie rzeki Kwisy, gdzie występują atrakcyjne walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz bogactwo lasów i terenów zielonych sprzyjają

rekreacji, turystyce pieszej i rowerowej. Gmina posiada możliwości rozwoju turystyki aktywnej i ekologicznej (agroturystyka, ekoturystyka)

Ze względu na walory przyrodnicze i kulturowe, gmina Olszyna posiada bardzo duży potencjał turystyczny. Na terenie gminy i wyznaczonego obszaru rewitalizacji znajduje się spora liczba pustostanów, które można zaadaptować na cele społeczno-gospodarcze. Aby stan ten w pełni wykorzystać istotne jest utrzymanie stanu zabytków kultury i pustostanów na dobrym poziomie, co bez udziału zewnętrznych środków finansowych jest niemożliwe. Ponadto ze względu na bogactwo przyrodnicze gminy, ważne jest wykorzystywanie w pełni możliwości agroturystycznych, a także popularyzowanie rolnictwa ekologicznego. Dużym atutem gminy jest obecność na jej terenie licznych dworów, parków i zabytków historycznych. Bogactwo przyrodnicze gminy wpływa również na jej atrakcyjność pod względem uprawiania turystyki wędrowniej. W kontekście rewitalizacji obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji istotne znaczenie dla rozwoju społeczno-gospodarczego ma także potrzeba podjęcia działań rewitalizacyjnych w kontekście rozwoju turystycznego gminy.

3.3 Skala potrzeb rewitalizacyjnych

Działania realizowane na kolejnych etapach opracowywania dokumentu – w tym wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, analiza wskaźnikowa, warsztaty rewitalizacyjne, wizje lokalne, konsultacje społeczne z wykorzystaniem ankiet oraz szczegółowa diagnoza – jednoznacznie wskazały na koncentrację negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych w granicach wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Czynniki te istotnie ograniczają rozwój zarówno poszczególnych podobszarów, jak i całej gminy.

Należy podkreślić, że zidentyfikowane trudności nie mają charakteru przypadkowego, lecz są ze sobą powiązane i wynikają z określonych zależności. Przykładowo, brak więzi społecznych i słabe zaangażowanie mieszkańców w życie publiczne często mają swoje źródło w niedostatkach infrastrukturalnych, takich jak niewystarczająca liczba miejsc do spędzania czasu wolnego czy ograniczona oferta zajęć pozalekcyjnych. Z kolei nieprzystosowanie budynków i przestrzeni publicznych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz zaniedbania w utrzymaniu infrastruktury obniżają ogólną jakość przestrzeni. Niski poziom rozwoju gospodarczego i społecznego wiąże się także z brakiem odpowiednich narzędzi wspierających lokalnych przedsiębiorców oraz organizacje pozarządowe. Świadomość tych powiązań pozwala lepiej zrozumieć naturę problemów, a tym samym skuteczniej poszukiwać sposobów ich rozwiązania w gminie Olszyna

Poniżej zaprezentowano potrzeby rewitalizacyjne, którą wynikają z zdiagnozowanych problemów na obszarze rewitalizacyjnym.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZYNA NA LATA 2025-2030

Tabela 10 Potrzeby rewitalizacyjne zdiagnozowane na podstawie istniejących problemów i deficytów obszaru rewitalizacji

PROBLEM	SKUTEK	POTRZEBA REWITALIZACYJNA
Zmiany demograficzne (spadek liczby ludności, proces starzenia się społeczeństwa, migracje osób młodych)	- wyludnianie się obszaru gminy, - obniżenie poziomu życia mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, - zahamowanie rozwoju gospodarczego, - stagnacja społeczna, - wzrastające potrzeby osób starszych w dostępie do opieki społecznej i medycznej	zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej, podniesienie jakości życia, dostosowywanie oferty spędzania czasu wolnego do potrzeb mieszkańców w różnym wieku, budowanie systemu wsparcia dla osób starszych i z niepełnosprawnością
Bezrobocie, ubóstwo, wysokie odsetek osób korzystających z pomocy społecznej	- pogarszające się warunki życiowe, - wykluczenie społeczne osób bezrobotnych, - trudności finansowe w prowadzeniu gospodarstwa domowego, - wzrost patologii społecznych	prowadzenie działań aktywizujących, wyrównanie szans mieszkańców w dostępie do różnorodnych usług rynku pracy, konieczność podniesienia potrzeby motywacji i kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych, tworzenie miejsc integracji i systemu wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
Niewielki poziom rozwoju przedsiębiorczości, brak odpowiednich instrumentów wsparcia rozwoju gospodarczego i III sektora	- pogłębiający się kryzys bezrobotności, - zahamowanie dostępu do podstawowych usług i produktów, - brak możliwości rozwoju turystycznego i okołoturystycznego	wykorzystanie istniejącego potencjału przyrodniczego do prowadzenia działalności gospodarczych, wspieranie działalności małych przedsiębiorstw, tworzenie przestrzeni do pobudzenia gospodarczego gminy
Niewystarczająca oferta kulturalno-rekreacyjna i liczba miejsc integracji społecznej	- pogłębiający się kryzys izolacji społecznej, - brak aktywizacji społecznej mieszkańców, - pogorszenie stanu zdrowia, - migracje osiedleńcze w celu poszukiwania dogodniejszych warunków życia	dostosowywanie istniejącej infrastruktury i oferty kulturalnej do potrzeb mieszkańców, podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie ochrony zdrowia, rozbudowa infrastruktury społecznej i rekreacyjnej

Niski poziom ochrony środowiska przyrodniczego, miejsca zaniedbane, występowanie pustostanów	• degradacja istniejącego potencjału przyrodniczego, • pogorszenie się stanu środowiska przyrodniczego, • brak estetyki przestrzennej i występowanie miejsc niebezpiecznych	racjonalne wykorzystanie i dostosowanie istniejącego potencjału przyrodniczego do pełnienia funkcji społecznych, rekreacyjnych, integracyjnych, podejmowanie działań w zakresie zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców gminy
Zły stan techniczny budynków użyteczności publicznej, w tym brak dostosowania architektonicznego budynków do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami	• degradacja budynków użyteczności publicznej, • nieatrakcyjny wizerunek obszaru, brak estetyki przestrzennej, • niski poziom atrakcyjności osiedleńczej	Modernizacja i poprawa stanu technicznego i wyglądu budynków użyteczności publicznej, dostosowanie ich do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnością w celu zapewnienie dostępu do usług dla wszystkich mieszkańców gminy

Źródło: opracowanie własne

4. Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Każdy program rewitalizacji powinien zawierać **wizję obszaru poddanego odnowie**, która określa główne kierunki rozwoju oraz zakładane rezultaty wdrażania działań. Wizja opracowana w procesie partycypacyjnym stanowi obraz pożądanego stanu, jaki ma zostać osiągnięty po realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych i społecznych. Dzięki tym działaniom mieszkańcy obszaru rewitalizacji stali się bardziej świadomi i aktywni, a ich zaangażowanie w życie gminy znacząco wzrosło. Społeczność zyskała także nowe miejsca i lepsze warunki do rozwoju społeczno-gospodarczego.

Realizacja projektów przyczyniła się do poszerzenia oferty rekreacyjnej, sportowej, edukacyjnej i kulturalnej, a nowo powstałe przestrzenie społeczne wspierają budowanie wizerunku gminy Olszyna jako miejsca atrakcyjnego zarówno dla mieszkańców, jak i turystów oraz przyszłych osadników. Kompleksowe wsparcie społeczne w postaci **sieci mieszkań chronionych i wspomaganych** na terenie gminy zapewni godne i bezpieczne warunki mieszkaniowe dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją.

Ważnym elementem rewitalizacji było utworzenie **Inkubatora Przedsiębiorczości Lokalnej oraz Kuźni Inicjatyw – Inkubatora NGO**. Obie placówki pełnią rolę organizatora życia kulturalnego i społecznego w gminie. Instytucje te wspierają lokalnych przedsiębiorców, lokalne tradycje, organizują wydarzenia integracyjne oraz prowadzą działania skierowane do mieszkańców obszarów zagrożonych marginalizacją, przeciwdziałając wykluczeniu i pogłębianiu problemów społecznych.

Rewitalizacja miała także znaczący wpływ na **rozwój międzysektorowy** – poprzez utworzenie Inkubatorów wzmocniła się więź samorządu z lokalnymi przedsiębiorcami i organizacjami III sektora. Oba instrumenty wsparcia stały się początkiem rozwoju przedsiębiorczości w gminie oraz wzmocnienia działań społecznych na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizacji i całej gminy.

Dodatkowo działania rewitalizacyjne wpłynęły na poprawę środowiska przyrodniczego, poprzez modernizację istniejącej zaniedbanej i bezużytecznej infrastruktury technicznej (istniejących pustostanów), które dzięki działaniom rewitalizacji zyskały nowe życie i pełniły nowe funkcje społeczne. Również cykl warsztatów i szkoleń dla mieszkańców Olszyny przyczynił się do wzrostu świadomości ekologicznej i wzmocnienia działań profilaktycznych.

Łącznie wszystkie działania skoncentrowały się na **wzmocnieniu kapitału społecznego** gminy Olszyna. Efektem jest powstanie zintegrowanej, odpowiedzialnej i aktywnej społeczności lokalnej oraz wyraźne ograniczenie zdiagnozowanych wcześniej problemów społecznych. Obszary, które dawniej były zaniedbane i zdegradowane, zostały przekształcone w atrakcyjne i funkcjonalne przestrzenie, zaprojektowane w zgodzie z zasadami uniwersalnej dostępności, co sprawiło, że stały się przyjazne i dostępne dla wszystkich mieszkańców gminy.

WIZJA ROZWOJU GMINY PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH

Gmina Olszyna stała się nowoczesnym, zrównoważonym i otwartym miejscem do życia, w którym mieszkańcy mają dostęp do bezpiecznego mieszkalnictwa, atrakcyjnej oferty edukacyjnej, społecznej i kulturalnej oraz warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości i aktywności obywatelskiej. Procesy rewitalizacyjne nadały nowe funkcje zdegradowanym przestrzeniom, wsparły integrację społeczną oraz przyczyniły się do ochrony środowiska naturalnego.

P1. Start w Biznes – Inkubator Przedsiębiorczości Lokalnej

Rozwój przedsiębiorczości jest jednym z fundamentów wizji gminy. Inkubator tworzy przestrzeń dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą i wspiera małe firmy, zapewniając im doradztwo, szkolenia i miejsce do pracy. Dzięki temu Olszyna staje się lokalnym centrum rozwoju gospodarczego, które zatrzymuje młodych mieszkańców i przyciąga nowych inwestorów.

P2. Kuźnia Inicjatyw – Inkubator NGO

Aktywność społeczna mieszkańców i organizacji pozarządowych znajduje swoje centrum w Kuźni Inicjatyw. To miejsce integracji, współpracy i rozwoju kompetencji liderów społecznych. Wizja zakłada powstanie silnego sektora obywatelskiego, który wspiera lokalne inicjatywy, buduje więzi międzypokoleniowe i współpracuje z biznesem oraz samorządem na rzecz rozwoju całej gminy.

P3. Bezpieczny Dom – sieć mieszkań chronionych i wspomaganych

Nowoczesne i dostępne mieszkania chronione i wspierane zapewniają bezpieczeństwo i godne warunki życia osobom starszym, z niepełnosprawnościami oraz rodzinom w kryzysie. Wizja gminy zakłada stworzenie systemu opieki środowiskowej, który wspiera integrację mieszkańców, zapobiega wykluczeniu i daje szansę na samodzielne funkcjonowanie w lokalnej społeczności.

P4. Ekologiczne Biedrzychowice

Rozwój gminy opiera się na zrównoważonym gospodarowaniu energią i ochronie środowiska. Termomodernizacja szkoły i świetlicy wiejskiej oraz modernizacja przepompowni ścieków zwiększają efektywność energetyczną, obniżają koszty i poprawiają komfort użytkowników. Wizja obejmuje gminę dbającą o klimat, inwestującą w odnawialne źródła energii i nowoczesną infrastrukturę przyjazną mieszkańcom.

P5. Centrum Aktywności Społecznej w Biedrzychowicach

Obiekt będzie sercem lokalnej społeczności – przestrzenią spotkań, edukacji i współpracy mieszkańców. W ramach działań edukacyjnych szczególny nacisk zostanie położony na tematykę pożarnictwa i bezpieczeństwa publicznego. Zrewitalizowany obszar będzie tętnił życiem społecznym – powstaną strefy warsztatowe, miejsca integracji międzypokoleniowej oraz przestrzeń dla lokalnych inicjatyw OSP i organizacji społecznych. Biedrzychowice zyskają nową tożsamość – jako miejscowość zaangażowana, bezpieczna i aktywna, gdzie współpraca i edukacja budują silną wspólnotę lokalną

5. Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań

Zdefiniowana wizja obszaru rewitalizacji w 2030 r. będzie możliwa do osiągnięcia poprzez realizację celów rewitalizacji i odpowiadających im kierunków działań. Część programowa dokumentu została opracowana na bazie przeprowadzonej diagnozy, a także podczas warsztatów rewitalizacyjnych i wizji lokalnej umożliwiających zaangażowanie zróżnicowanych grup interesariuszy na etapie planowania procesu rewitalizacji.

- CEL STRATEGICZNY 1 – Rozwój lokalnej gospodarki poprzez wspieranie przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy
- CEL STRATEGICZNY 2 – Wzmocnienie sektora obywatelskiego i rozwój społeczeństwa aktywnego, solidarnego i zaangażowanego
- CEL STRATEGICZNY 3 – Zapewnienie bezpiecznych i dostępnych warunków życia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
- CEL STRATEGICZNY 4 – Zrównoważony rozwój gminy poprzez poprawę efektywności energetycznej, modernizację infrastruktury i ochronę środowiska
- CEL STRATEGICZNY 5 – Wzmocnienie spójności społecznej i bezpieczeństwa mieszkańców Biedzychowic poprzez utworzenie Centrum Aktywności Społecznej

Wskazane powyżej cele rewitalizacyjne i odpowiadające im kierunki działań w postaci zintegrowanych projektów rewitalizacyjnych stanowią odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby obszaru rewitalizacji. Służą one wyeliminowaniu zdiagnozowanych deficytów oraz problemów społecznych w sferze społecznej, ale także w pozostałych uwarunkowaniach gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych. Tym samym zapewnione zostało komplementarne podejście do programu rewitalizacji.

W poniższej tabeli uszczegółowiono zasadność realizacji określonych celów oraz projektów zintegrowanych poprzez określenie szczegółowych kierunków działań, którą stanowią odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby rewitalizacyjne.

Tabela 11 Kierunki działań rewitalizacyjnych w kontekście potrzeb rewitalizacyjnych

Cel rewitalizacyjny	Kierunek działań	Potrzeba rewitalizacji
CEL STRATEGICZNY NR 1 Rozwój lokalnej gospodarki poprzez wspieranie przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy	• adaptacja budynku na Inkubator Przedsiębiorczości Lokalnej • organizacja szkoleń i warsztatów dla przedsiębiorców (zarządzanie, marketing, prawo, digitalizacja), • wsparcie doradcze i mentoringowe dla start-upów oraz osób zakładających działalność, • udostępnienie przestrzeni coworkingowych i infrastruktury technicznej, • tworzenie lokalnych programów grantowych i mikrofinansowania,	Na terenie gminy występuje wysokie bezrobocie, zwłaszcza w części miejskiej, co prowadzi do korzystania z pomocy społecznej. Brakuje odpowiedniej infrastruktury dla młodych przedsiębiorców i osób zakładających działalność gospodarczą. Niewykorzystane budynki przemysłowe i publiczne można zagospodarować pod przestrzeń coworkingową i inkubacyjną. Rewitalizacja jest konieczna, aby przerwać spiralę bezrobocia i stagnacji gospodarczej oraz zatrzymać odpływ młodych mieszkańców.

	• rozwój współpracy biznes – samorząd – NGO (projekty partnerskie, CSR).	
CEL STRATEGICZNY NR 2 Wzmocnienie sektora obywatelskiego i rozwój społeczeństwa aktywnego, solidarnego i zaangażowanego	• adaptacja budynku na potrzeby utworzenia Kuźni Inicjatyw • profesjonalizacja NGO poprzez doradztwo prawne, księgowe i projektowe, • rozwój wolontariatu lokalnego i międzypokoleniowego, • wsparcie finansowe i merytoryczne dla nowych inicjatyw społecznych, • organizacja forów, spotkań i wydarzeń integracyjnych mieszkańców, • stworzenie platformy współpracy NGO – samorząd – biznes, • promocja aktywności obywatelskiej i integracji społecznej.	Zdiagnozowano niski poziom integracji społecznej i zaangażowania obywatelskiego, co osłabia więzi sąsiedzkie i lokalną tożsamość. Organizacje pozarządowe dysponują ograniczonym zapleczem lokalowym i finansowym, co utrudnia im rozwój. Występuje deficyt przestrzeni do spotkań i działań społecznych w zdegradowanych obiektach. Rewitalizacja umożliwia adaptację starych budynków i ich nadanie nowych funkcji społecznych, sprzyjających integracji i aktywizacji mieszkańców.
CEL STRATEGICZNY 3 Zapewnienie bezpiecznych i dostępnych warunków życia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	• adaptacja pustostanów i mieszkań komunalnych na mieszkania chronione, • zapewnienie dostępności architektonicznej i usługowej (asystenci, opiekunowie), • rozwój programów integracyjnych i aktywizacyjnych dla mieszkańców, • doradztwo zawodowe i warsztaty usamodzielniające, • wsparcie psychologiczne i terapeutyczne dla osób w kryzysie, • budowanie solidarności międzypokoleniowej poprzez wspólne działania seniorów, dzieci i młodzieży.	W gminie istnieje grupa osób w kryzysie (seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami, rodziny dysfunkcyjne), które nie mają dostępu do odpowiedniego mieszkalnictwa. Brak systemu mieszkań wspomaganych prowadzi do kierowania osób do odległych placówek instytucjonalnych, co sprzyja izolacji. Występują pustostany i zaniedbane lokale komunalne, które mogą być zaadaptowane na mieszkania chronione. Rewitalizacja pozwala na nadanie nowej funkcji społecznej zdegradowanym zasobom i poprawę jakości życia mieszkańców najbardziej zagrożonych wykluczeniem.
CEL STRATEGICZNY 4 Zrównoważony rozwój gminy poprzez poprawę efektywności	• termomodernizacja budynków publicznych (szkoła, świetlica),	Stan techniczny budynków użyteczności publicznej (szkoła, świetlica) jest słaby – niska

energetycznej, modernizację infrastruktury i ochronę środowiska	• modernizacja przepompowni ścieków i sieci wodno-kanalizacyjnej, • instalacja odnawialnych źródeł energii (fotowoltaika, pompy ciepła), • kampanie edukacyjne dotyczące ekologii i oszczędzania energii, • wspieranie inicjatyw mieszkańców w zakresie ochrony środowiska, • tworzenie i promocja terenów rekreacyjnych przyjaznych naturze.	efektywność energetyczna, wysokie koszty utrzymania. Istniejące przepompownie ścieków są awaryjne i niedostosowane do norm środowiskowych. Zaniedbane przestrzenie obniżają atrakcyjność miejscowości i pogarszają warunki życia mieszkańców. Rewitalizacja jest potrzebna, aby poprawić efektywność energetyczną i bezpieczeństwo ekologiczne, a tym samym stworzyć przyjazne warunki dla społeczności lokalnej i turystów.
CEL STRATEGICZNY 5 Wzmocnienie spójności społecznej i bezpieczeństwa mieszkańców Biedrzychowic poprzez utworzenie Centrum Aktywności Społecznej	• aktywizacja i integracja społeczności lokalnej (CAS jako miejsce spotkań, inicjatyw i współpracy mieszkańców). • edukacja i profilaktyka bezpieczeństwa pożarowego. • podnoszenie kompetencji praktycznych mieszkańców (pierwsza pomoc, ewakuacja, użycie gaśnicy, reagowanie w sytuacjach kryzysowych). • poprawa jakości i dostępności przestrzeni publicznej (rewitalizacja obiektu i otoczenia, dostępność dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami). • wzmacnianie lokalnego systemu bezpieczeństwa i partnerstw (współpraca CAS z OSP, NGO i instytucjami, organizacja ćwiczeń i wydarzeń).	Widoczna jest potrzeba wzmocnienia w gminie bezpieczeństwa i profilaktyki zagrożeń, w tym podniesienia wiedzy oraz umiejętności praktycznych mieszkańców w zakresie ochrony przeciwpożarowej, ewakuacji i reagowania w sytuacjach kryzysowych. Brak stałej, dostępnej przestrzeni do prowadzenia takich działań powoduje, że edukacja ma charakter incydentalny, a gotowość społeczności do właściwej reakcji w sytuacjach zagrożenia jest niewystarczająca. Utworzenie Centrum Aktywności Społecznej w ramach rewitalizacji odpowie na te potrzeby, ponieważ zapewni bezpieczną, funkcjonalną i ogólnodostępną infrastrukturę do działań edukacyjnych i integracyjnych, wzmacniając jednocześnie lokalną współpracę (m.in. z OSP i organizacjami społecznymi) oraz poprawiając jakość życia na obszarze rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne

6. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Poniżej zaprezentowane zostały przedsięwzięcia rewitalizacyjne w podziale na podstawowe przedsięwzięcia i przedsięwzięcia uzupełniające. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są zaplanowanymi, długofalowymi działaniami, zmierzającymi do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Istotnym ich aspektem jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wzrost poczucia przynależności lokalnej oraz rozwiązywanie innych problemów sfery społecznej. Grupą docelową zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych będą przede wszystkim mieszkańcy obszarów zdegradowanych na terenie gminy Olszyna, a także pozostali mieszkańcy gminy, którzy będą mieli możliwość korzystania z powstałej infrastruktury społeczno-integracyjnej oraz realizowanych działań społecznych na obszarach zdegradowanych.

6.1 Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Tabela 12 Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

PROJEKT NR P1 Start w Biznes - Inkubator Przedsiębiorczości Lokalnej	
Opis projektu	Celem projektu jest wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w regionie poprzez stworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości Lokalnej, który będzie miejscem wsparcia dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą. Projekt ma ułatwić start w biznesie, obniżyć ryzyko niepowodzenia oraz stworzyć sprzyjające warunki do budowania lokalnej gospodarki opartej na innowacjach i współpracy. Inkubator Przedsiębiorczości Lokalnej ma powstać w zdegradowanym budynku byłego urzędu, który obecnie nie jest w pełni wykorzystany, stanowi doskonałą przestrzeń do adaptacji na potrzeby Inkubatora Przedsiębiorczości. Położenie w centrum miasta zwiększy dostępność dla mieszkańców i lokalnych przedsiębiorców. Rewitalizacja budynku przyczyni się do podniesienia atrakcyjności przestrzeni publicznej i nadania jej nowych funkcji społeczno-gospodarczych.
Lokalizacja:	dz. 743/4 obręb Olszyna (ul. Wolności 6).
Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Na terenie gminy i powiatu występuje ograniczona liczba nowych podmiotów gospodarczych. Młodzi ludzie, mimo posiadanych pomysłów, napotykają bariery w rozpoczęciu działalności: brak kapitału, trudności w uzyskaniu fachowego doradztwa, brak przestrzeni biurowej i infrastruktury technicznej. W efekcie wiele inicjatyw kończy się na etapie pomysłu, a potencjał przedsiębiorczy regionu nie jest w pełni wykorzystywany. Brak atrakcyjnych warunków do rozwoju biznesu w Olszynie i okolicy skutkuje migracją młodych ludzi do większych miast (Wrocław, Jelenia Góra, Zielona Góra), gdzie dostępne są inkubatory i parki technologiczne. Powoduje to utratę potencjału kadrowego i ogranicza szanse na rozwój lokalnych innowacji. W mieście i gminie brakuje miejsca dedykowanego początkującym przedsiębiorcom, które oferowałoby zarówno przestrzeń biurową, jak i pakiet usług doradczych, mentoringowych i szkoleniowych. Brak takiej instytucji powoduje, że osoby zakładające działalność są zdane wyłącznie na siebie. Budynek starego urzędu przy ul. Wolności 6 pozostaje niedostatecznie wykorzystany. Jego obecny stan nie odpowiada potrzebom mieszkańców ani nie sprzyja aktywizacji gospodarczej. Tymczasem może on zostać przekształcony w centrum rozwoju przedsiębiorczości, co pozwoli na rewitalizację przestrzeni miejskiej i nadanie jej nowej funkcji społecznej.

Projekt odpowiada na potrzebę zwiększenia przedsiębiorczości i zatrzymania młodych ludzi w Olszynie poprzez stworzenie profesjonalnego miejsca wsparcia biznesowego. Adaptacja budynku starego urzędu na Inkubator Przedsiębiorczości nie tylko rozwiązuje problem niewykorzystanej infrastruktury, ale także umożliwia mieszkańcom dostęp do doradztwa, szkoleń i przestrzeni biurowej, co zwiększy ich szanse na trwały sukces w biznesie. Projekt wpisuje się w cele polityki lokalnej i regionalnej: • rewitalizacja i wykorzystanie zasobów istniejącej infrastruktury, • wsparcie przedsiębiorczości, • tworzenie miejsc pracy, • przeciwdziałanie wyludnianiu się miasta poprzez przyciąganie młodych ludzi do aktywności biznesowej.
Nazwa wnioskodawcy Gmina Olszyna
Potencjalni partnerzy Sołectwa, organizacje społeczne, przedsiębiorcy
Cel i oddziaływanie projektu Cel projektu: wspieranie mieszkańców regionu w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej poprzez zapewnienie im infrastruktury, doradztwa, szkoleń oraz dostępu do sieci współpracy, a tym samym przyczyni się do wzrostu przedsiębiorczości i aktywizacji społeczno-gospodarczej miasta. Oddziaływanie: ☒ sfera społeczna ☒ strefa gospodarcza ☒ strefa przestrzenno-funkcjonalna ☒ strefa środowiskowa ☒ strefa techniczna W wyznaczonych granicach obszaru rewitalizacji występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią (10% i 1%), na których obowiązują przepisy odrębne oraz stwierdzenia. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą realizowane poza tymi obszarami.
Zakres realizowanych zadań Zakres inwestycji (budowa / adaptacja) Modernizacja budynku • prace remontowo-budowlane (odświeżenie elewacji, instalacje, przystosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami), • wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, • instalacja nowoczesnych systemów ogrzewania i wentylacji (energooszczędność). Wyposażenie • przestrzeń coworkingowa z biurkami i szybkim internetem, • sale szkoleniowe i konferencyjne, • pomieszczenia dla firm typu „start-up box” (biura na wynajem dla nowych działalności), • zaplecze socjalne (kuchnia, strefa relaksu). Infrastruktura cyfrowa i techniczna • dostęp do nowoczesnych narzędzi IT, • sprzęt multimedialny (projektory, ekrany, system wideokonferencji),

• serwerownia / system kopii danych.
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami Dostępność architektoniczna • Likwidacja barier architektonicznych – montaż podjazdu lub platformy dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. • Dostosowanie wejścia i korytarzy – szerokie drzwi, brak progów, odpowiednia nawierzchnia antypoślizgowa. • Winda / podnośnik umożliwiający dostęp do wszystkich kondygnacji budynku. • Dostosowane toalety – z uchwytyami, przestrzenią manewrową dla wózków, obniżoną armaturą. • Miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami w bezpośrednim sąsiedztwie budynku. Dostępność cyfrowa i komunikacyjna • Strona internetowa inkubatora zgodna ze standardem WCAG 2.1 AA – czytelna, prosta nawigacja, kontrast kolorów, opisy alternatywne grafik. • Możliwość kontaktu różnymi kanałami – telefon, e-mail, formularz online. • Tłumacz języka migowego online (PJM/SJM) – np. możliwość połączenia z tłumaczem na żywo w czasie spotkania. • Proste dokumenty i materiały szkoleniowe – przygotowywane w formie „łatwej do czytania” (ETR) oraz wersje audio. Dostępność informacyjna i organizacyjna • Szkolenia dla personelu inkubatora z obsługi osób ze szczególnymi potrzebami (m.in. osób głuchych, niewidomych, z trudnościami poznawczymi). • Możliwość zapewnienia asystenta podczas wydarzeń i szkoleń – np. wolontariusz wspierający w poruszaniu się po budynku. • System oznaczeń wizualnych i dotykowych – tablice informacyjne z pismem Braille’a, kontrastowe oznaczenia drzwi i schodów. • Nagłośnienie i pętla indukcyjna w salach szkoleniowych dla osób słabosłyszących. Działania dodatkowe • Elastyczność udziału w programach – możliwość uczestnictwa w szkoleniach online dla osób, które nie mogą przyjechać na miejsce. • Dostosowanie godzin pracy Inkubatora tak, aby osoby z ograniczeniami zdrowotnymi mogły korzystać z usług w dogodnych warunkach.
Prognozowane rezultaty i wskaźniki produktu Dzięki realizacji projektu Olszyna zyska nowoczesne centrum wspierania przedsiębiorczości, które będzie katalizatorem lokalnego rozwoju gospodarczego, poprawi wizerunek miasta jako miejsca przyjaznego biznesowi i podniesie konkurencyjność regionu. Planowane rezultaty: Efekty infrastrukturalne: • Zrewitalizowany budynek starego urzędu w Olszynie przy ul. Wolności 6 – nadanie mu nowej, społeczno-gospodarczej funkcji. • Powstanie nowoczesnej infrastruktury biznesowej: ○ przestrzeń coworkingowa dla początkujących przedsiębiorców, ○ biura typu „start-up box” do wynajmu, ○ sala szkoleniowa i konferencyjna z wyposażeniem multimedialnym,

- strefa doradczo-mentoringowa.
- Zwiększona dostępność infrastruktury dla mieszkańców – miejsce otwarte dla osób z pomysłami biznesowymi, NGO i studentów.

Efekty społeczne

- Aktywizacja mieszkańców Olszyny – szczególnie młodych osób, które zyskają realną alternatywę wobec migracji do dużych miast.
- Rozwój kompetencji społeczno-biznesowych – uczestnicy szkoleń i programów inkubacyjnych zdobędą praktyczną wiedzę (zarządzanie, marketing, finanse, IT).
- Budowanie kultury przedsiębiorczości – Olszyna zacznie być postrzegana jako miejsce sprzyjające innowacjom, współpracy i rozwojowi lokalnych inicjatyw.
- Integracja lokalnej społeczności – inkubator będzie przestrzenią spotkań, wymiany doświadczeń i współpracy między biznesem, samorządem i NGO.

Efekty gospodarcze

- Wzrost liczby nowo powstałych firm w regionie – dzięki wsparciu inkubatora w pierwszych latach działalności powstanie kilkadziesiąt nowych działalności gospodarczych.
- Zwiększona trwałość młodych firm – wsparcie mentoringowe i doradcze ograniczy ryzyko upadku firm w pierwszych 2 latach działalności.
- Tworzenie nowych miejsc pracy – rozwój przedsiębiorstw wpłynie na zatrudnienie, szczególnie w sektorze MŚP.
- Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Olszyny – dzięki poprawie warunków do prowadzenia biznesu oraz rewitalizacji przestrzeni.

Efekty długofalowe

- Zmniejszenie bezrobocia poprzez tworzenie nowych miejsc pracy i aktywizację osób młodych.
- Zatrzymanie kapitału ludzkiego w gminie – młodzi ludzie zyskają powód, by rozwijać swoją karierę lokalnie.
- Rewitalizacja i ożywienie centrum miasta – dawny urząd stanie się punktem centralnym lokalnej przedsiębiorczości.
- Rozwój ekosystemu współpracy – trwałe relacje pomiędzy samorządem, biznesem, szkołami i uczelniami.

Wskaźnik produktu	Wartość produktu	Sposób oceny i źródło danych
Adaptacja budynku	1 szt.	Sprawozdanie – Urząd Miejski w Olszynie, dokumentacja techniczna
Powierzchnia infrastruktury biznesowej	400 m ²	
Powstanie nowych działalności gospodarczych	min. 10	
Wzrost trwałości nowych firm (co najmniej 2 lata)	65%	
Zwiększenie zatrudnienia – nowe miejsca pracy	5	
Ramy realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych		
Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania
2025-2030	5 000 000 zł	Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021–2027

		• Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko (FEnIKS) • Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS) • Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych • Rządowy Fundusz Rozwoju Mieszkalnictwa • Fundusz Dopłat BGK (w ramach wsparcia budownictwa socjalnego i komunalnego) • Środki własne
--	--	--

PROJEKT NR P2 Kuźnia Inicjatyw – Inkubator NGO

Opis projektu

Celem projektu jest stworzenie **Inkubatora Organizacji Pozarządowych (NGO)** – miejsca wsparcia dla stowarzyszeń, fundacji i grup nieformalnych działających w regionie. Kuźnia Inicjatyw ma ułatwić powstawanie i rozwój lokalnych inicjatyw społecznych poprzez zapewnienie dostępu do infrastruktury, doradztwa, szkoleń oraz sieci współpracy.

Budynek po byłym ośrodku zdrowia w Olszynie przy ul. Wolności 21B jest obecnie niewykorzystywany lub pełni jedynie funkcje marginalne. Adaptacja obiektu na **Inkubator NGO** pozwoli na **przywrócenie mu życia i nowej funkcji społecznej**, zamiast pozostawienia jako pustostanu. Usytuowanie w centrum miasta sprawia, że lokalizacja jest dobrze dostępna dla mieszkańców, organizacji pozarządowych i partnerów instytucjonalnych.

Lokalizacja: dz. 729/4 obręb Olszyna (ul. Wolności 21b)

Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu

W Olszynie i okolicach działa wiele stowarzyszeń, fundacji i grup nieformalnych, jednak **brakuje im stałego miejsca pracy i wsparcia**. Organizacje często spotykają się w prywatnych mieszkaniach, szkołach lub tymczasowo wynajętych salach, co utrudnia im rozwój i profesjonalizację działań. Lokalne NGO zmagają się z **brakiem wiedzy i doświadczenia** w takich obszarach jak: pozyskiwanie funduszy i pisanie wniosków, zarządzanie projektami i zespołem, prowadzenie księgowości i obsługi prawnej, promocja i komunikacja społeczna. Powoduje to niską skuteczność w aplikowaniu o granty i ogranicza możliwości realizacji większych przedsięwzięć. Organizacje często działają osobno, konkurując o niewielkie środki finansowe. **Brakuje miejsca integracji i wymiany doświadczeń**, co hamuje rozwój partnerstw i wspólnych inicjatyw. Wiele lokalnych inicjatyw społecznych nigdy nie zostaje zrealizowanych, ponieważ aktywiści i liderzy nie mają wsparcia w ich wdrażaniu. Skutkuje to **niewykorzystanym potencjałem społecznym** młodzieży, seniorów i liderów lokalnych.

Budynek dawnego ośrodka zdrowia przy ul. Wolności 21B, zamiast służyć społeczności, stoi niewykorzystany. To nie tylko problem estetyczny i ekonomiczny, ale też utrata szansy na stworzenie centrum aktywności społecznej i obywatelskiej.
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Olszyna
Potencjalni partnerzy
Sołectwa, instytucje kultury, organizacje społeczne
Cel i oddziaływanie projektu
Cel projektu: Stworzenie Inkubatora NGO – Kuźnia Inicjatyw jako miejsca wsparcia dla organizacji pozarządowych i liderów społecznych w Olszynie, poprzez adaptację budynku dawnego ośrodka zdrowia przy ul. Wolności 21B oraz zapewnienie NGO kompleksowej oferty szkoleniowej, doradczej, infrastrukturalnej i animacyjnej. Celem nadrzędnym jest wzmocnienie potencjału trzeciego sektora, zwiększenie aktywności obywatelskiej mieszkańców i rozwój współpracy międzysektorowej. Oddziaływanie: ☒ sfera społeczna ☐ strefa gospodarcza ☒ strefa przestrzenno-funkcjonalna ☐ strefa środowiskowa ☒ strefa techniczna W wyznaczonych granicach obszaru rewitalizacji występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią (10% i 1%), na których obowiązują przepisy odrębne oraz stwierdzenia. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą realizowane poza tymi obszarami.
Zakres realizowanych zadań
Zakres realizowanych zadań 1. Przygotowanie i adaptacja infrastruktury - wykonanie prac remontowo-budowlanych w budynku byłego ośrodka zdrowia przy ul. Wolności 21B, - dostosowanie pomieszczeń do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (podjazdy, toalety, oznaczenia), - wyposażenie obiektu w meble, sprzęt biurowy, multimedialny i informatyczny, - stworzenie przestrzeni coworkingowej, sal warsztatowych i zaplecza socjalnego. 2. Doradztwo i wsparcie eksperckie - indywidualne konsultacje dla NGO w zakresie prawa, księgowości, pozyskiwania funduszy, marketingu i komunikacji, - mentoring i coaching dla liderów społecznych, - punkt informacyjny o możliwościach finansowania działalności NGO. 3. Szkolenia i warsztaty - szkolenia tematyczne: zarządzanie projektami, fundraising, crowdfunding, PR i media społecznościowe, - warsztaty z pisania wniosków grantowych i rozliczania dotacji, - szkolenia z zakresu współpracy z wolontariuszami i budowania zespołów, - warsztaty dla młodzieży i seniorów w zakresie aktywności obywatelskiej. 4. Animacja i networking - organizacja cyklicznych spotkań integracyjnych NGO („fora organizacji pozarządowych”), - giełdy pomysłów i projektów społecznych, - inicjowanie współpracy między NGO, samorządem i biznesem,

• kampanie informacyjno-promocyjne zachęcające mieszkańców do angażowania się w inicjatywy obywatelskie. 5. Wsparcie w pozyskiwaniu funduszy • przygotowanie „banku informacji” o dostępnych konkursach i źródłach finansowania, • pomoc w opracowywaniu i składaniu wniosków grantowych, • wsparcie w tworzeniu partnerstw i projektów międzyorganizacyjnych, • szkolenia z obsługi platform grantowych i narzędzi cyfrowych do zarządzania projektami. 6. Animacja wolontariatu i aktywizacja mieszkańców • uruchomienie programu wolontariatu lokalnego, • wsparcie grup nieformalnych w formalizowaniu działalności (zakładanie stowarzyszeń/fundacji), • inicjowanie projektów międzypokoleniowych (młodzież–seniorzy), • organizacja wydarzeń obywatelskich promujących postawy prospołeczne.
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami
1. Dostępność architektoniczna • Likwidacja barier architektonicznych – montaż podjazdu, platformy lub windy dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi. • Dostosowane wejście i korytarze – szerokie drzwi, brak progów, antypoślizgowe nawierzchnie. • Dostosowane toalety – z uchwytyami, odpowiednią przestrzenią manewrową i obniżoną armaturą. • Miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami – przy samym budynku. • Kontrastowe oznaczenia i piktogramy – ułatwiające orientację osobom słabowidzącym. 2. Dostępność cyfrowa • Strona internetowa Inkubatora zgodna z wymogami WCAG 2.1 AA (kontrast, opisy alternatywne grafik, intuicyjna nawigacja). • Materiały szkoleniowe i informacyjne w różnych formatach: ○ wersje elektroniczne dostępne do odczytu przez czytniki ekranowe, ○ wersje w języku prostym („łatwe do czytania”), ○ materiały wideo z napisami. • Możliwość udziału online w wydarzeniach i szkoleniach – transmisje i nagrania dostępne na platformie internetowej. 3. Dostępność komunikacyjna i organizacyjna • Obsługa w języku migowym – możliwość kontaktu z tłumaczem PJM/SJM online. • Pętla indukcyjna w sali szkoleniowej – dla osób słabosłyszących. • Tablice informacyjne w piśmie Braille’a w kluczowych punktach budynku. • Szkolenia personelu Inkubatora z zakresu obsługi osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności i szczególnymi potrzebami. • Asystent osoby z niepełnosprawnością – możliwość zapewnienia wsparcia w dotarciu na szkolenia i wydarzenia. 4. Elastyczność udziału w działaniach • możliwość udziału w zajęciach zdalnie lub w formule hybrydowej, • elastyczne godziny spotkań i szkoleń, dopasowane do potrzeb osób z ograniczeniami zdrowotnymi, • indywidualne wsparcie w przygotowywaniu dokumentów i wniosków (np. dla osób z trudnościami poznawczymi).
Prognozowane rezultaty i wskaźniki produktu

Dzięki realizacji projektu Olszyna zyska **nowoczesne centrum wspierania lokalnych NGO**, które będzie katalizatorem lokalnego rozwoju społecznego, poprawi wizerunek miasta jako miejsca przyjaznego podmiotom III sektora i podniesie konkurencyjność regionu.

Efekty infrastrukturalne

- Rewitalizacja i nadanie nowej funkcji społecznej budynkowi po byłym ośrodku zdrowia.
- Stworzenie nowoczesnej przestrzeni dla organizacji pozarządowych i grup obywatelskich, obejmującej:
 - coworking dla NGO,
 - sale szkoleniowe i konferencyjne,
 - strefę doradczą i spotkań,
 - zaplecze socjalne.
- Likwidacja barier architektonicznych i zapewnienie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Efekty społeczne

- Wzmocnienie lokalnych NGO poprzez rozwój kompetencji w zakresie zarządzania, fundraisingu, prawa i księgowości.
- Integracja sektora pozarządowego – organizacje będą miały przestrzeń do spotkań, współpracy i wymiany doświadczeń.
- Aktywizacja mieszkańców – większy udział w życiu społecznym poprzez wolontariat i inicjatywy obywatelskie.
- Podniesienie jakości życia społeczności lokalnej – lepsze wykorzystanie potencjału liderów i grup aktywistycznych.

Efekty gospodarcze i organizacyjne

- Zwiększenie skuteczności lokalnych NGO w pozyskiwaniu środków zewnętrznych (granty, dotacje, partnerstwa).
- Powstanie nowych organizacji i inicjatyw społecznych, które będą generować wartość dodaną dla regionu.
- Rozwój partnerstw NGO – samorząd – biznes, co przełoży się na większą spójność działań lokalnych.

Efekty długofalowe

- Trwałe centrum rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Olszynie, zapewniające kompleksowe wsparcie trzeciego sektora.
- Zwiększenie liczby i jakości realizowanych projektów społecznych, które odpowiadają na realne potrzeby mieszkańców.
- Zatrzymanie odpływu aktywnych społecznie osób z gminy dzięki stworzeniu im warunków do działania na miejscu.
- Zbudowanie pozytywnego wizerunku Olszyny jako miasta wspierającego aktywność obywatelską i rozwój inicjatyw oddolnych.

Wskaźnik produktu	Wartość produktu	Sposób oceny i źródło danych
Liczba zmodernizowanych obiektów na cele społeczne	1 szt.	Sprawozdanie – Urząd Miejski w Olszynie, dokumentacja techniczna
Powierzchnia użytkowa dostosowana na potrzeby NGO	300 m ²	
Liczba przeprowadzonych szkoleń i warsztatów	≥20	
Liczba nowych / sformalizowanych organizacji	≥10	

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZYNA NA LATA 2025-2030

Liczba wydarzeń networkingowych	≥10	
Liczba godzin doradztwa udzielonego NGO	≥150	
Ramy realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych		
Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania
2025-2030	5 000 000 zł	- Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021–2027 - Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko (FENIKS) - Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS) - Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych - Środki własne

PROJEKT NR P3 Bezpieczny Dom - sieć mieszkań chronionych i wspomaganych na terenie gminy
Opis projektu
Celem projektu jest utworzenie sieci mieszkań chronionych i wspomaganych na terenie gminy Olszyna, które zapewnią osobom w trudnej sytuacji życiowej, osobom z niepełnosprawnościami, seniorom oraz wychodzącym z pieczy zastępczej bezpieczne warunki zamieszkania, wsparcie społeczne i opiekę dostosowaną do potrzeb. Projekt ma służyć aktywizacji, integracji i usamodzielnieniu mieszkańców, a także zwiększeniu dostępności usług społecznych na poziomie lokalnym. Lokalizacja: dz. 779/14 obręb Olszyna (ul. Wolności 20) były budynek fabryki mebli dz. 1304/1 obręb Olszyna (ul. Wolności 27) budynek dz. 920 obręb Olszyna (ul. Wolności 1A) były budynek kina dz. 742 obręb Olszyna (ul. Wolności 2) były budynek posterunku policji dz. 821/2 obręb Olszyna (ul. Legnicka 21) – były budynek GOPS dz. 1379/7 obręb Olszyna (ul. 1 Maja 6) – były: dworzec kolejowy Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu Na terenie gminy Olszyna obserwuje się rosnące zapotrzebowanie na miejsca wspieranego zamieszkania – szczególnie dla osób z niepełnosprawnościami, seniorów oraz osób opuszczających placówki opiekuńcze. Brak odpowiedniego zaplecza mieszkaniowego skutkuje wykluczeniem społecznym, uzależnieniem od instytucji opiekuńczych oraz migracją w poszukiwaniu wsparcia do innych gmin. Istniejąca infrastruktura mieszkaniowa w gminie (np. pustostany komunalne)

wymaga adaptacji i może zostać wykorzystana do stworzenia rozproszonej sieci mieszkań wspieranych. Brak dostosowanych form mieszkalnictwa powoduje, że wiele osób zagrożonych wykluczeniem społecznym trafia do placówek oddalonych od rodzin i społeczności lokalnych. To z kolei skutkuje pogłębianiem izolacji, utratą samodzielności i osłabieniem więzi społecznych. W gminie rośnie liczba osób starszych, często samotnych, które potrzebują wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ale nie wymagają całodobowej opieki instytucjonalnej. Brak mieszkań wspomaganych sprawia, że seniorzy albo pozostają bez odpowiedniej pomocy, albo są kierowani do DPS, co nie zawsze odpowiada ich potrzebom. Dodatkowo osoby wychodzące z pieczy zastępczej często napotykają trudności w rozpoczęciu samodzielnego życia – nie mają mieszkania, pracy ani wystarczających umiejętności społecznych. Bez wsparcia w formie mieszkania chronionego istnieje duże ryzyko, że znajdą się w sytuacji bezdomności lub wykluczenia.
Nazwa wnioskodawcy Gmina Olszyna
Potencjalni partnerzy OPS
Cel i oddziaływanie projektu Cel projektu: Stworzenie na terenie gminy Olszyna sieci mieszkań chronionych i wspomaganych, które zapewnią osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym (osobom z niepełnosprawnościami, seniorom, wychodzącym z pieczy zastępczej, osobom w kryzysie bezdomności) bezpieczne warunki zamieszkania oraz kompleksowe wsparcie w procesie usamodzielniania, integracji społecznej i poprawy jakości życia. Cele szczegółowe: • Adaptacja i modernizacja zasobów lokalowych gminy (np. pustostanów i mieszkań komunalnych) w celu stworzenia dostępnych i funkcjonalnych mieszkań wspomaganych. • Zapewnienie profesjonalnego wsparcia społecznego i opiekuńczego dostosowanego do indywidualnych potrzeb mieszkańców. • Rozwój kompetencji i samodzielności mieszkańców poprzez programy aktywizacyjne, doradztwo zawodowe i treningi umiejętności życiowych. • Integracja społeczna – włączanie mieszkańców w życie lokalnej społeczności poprzez inicjatywy międzypokoleniowe, wolontariat i współpracę z organizacjami pozarządowymi. • Rozwój lokalnego systemu usług społecznych w duchu deinstytucjonalizacji – odejście od opieki instytucjonalnej na rzecz wsparcia środowiskowego. Oddziaływanie: ☒ sfera społeczna ☐ sfera gospodarcza ☒ sfera przestrzenno-funkcjonalna ☒ sfera środowiskowa ☒ sfera techniczna W wyznaczonych granicach obszaru rewitalizacji występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią (10% i 1%), na których obowiązują przepisy odrębne oraz stwierdzenia. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą realizowane poza tymi obszarami.
Zakres realizowanych zadań 1. Przygotowanie i adaptacja mieszkań • inwentaryzacja pustostanów i mieszkań komunalnych nadających się do adaptacji,

• opracowanie dokumentacji projektowej i technicznej, • prace remontowo-budowlane dostosowujące mieszkania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, • zakup i montaż wyposażenia (meble, AGD/RTV, sprzęt medyczny i rehabilitacyjny), • zapewnienie dostępności architektonicznej (podjazdy, łazienki dostosowane, oznaczenia kontrastowe). 2. Organizacja systemu wsparcia • rekrutacja personelu wspierającego (asystenci, opiekunowie, psycholog, terapeuta, doradca zawodowy), • przygotowanie procedur funkcjonowania mieszkań chronionych i wspomaganych, • opracowanie regulaminu korzystania z mieszkań, • szkolenia dla kadry z zakresu pracy z osobami ze szczególnymi potrzebami. 3. Świadczenie usług społecznych i opiekuńczych • bieżąca opieka środowiskowa i wsparcie w codziennych czynnościach (zakupy, higiena, prowadzenie domu), • dostęp do usług terapeutycznych i rehabilitacyjnych, • pomoc psychologiczna i socjalna, • wsparcie w kontaktach z instytucjami (ZUS, urzędy, służba zdrowia), • organizacja opieki zastępczej (krótkotrwała pomoc w razie choroby opiekuna). 4. Program usamodzielniania mieszkańców • doradztwo zawodowe i wsparcie w poszukiwaniu pracy, • warsztaty z kompetencji życiowych (zarządzanie budżetem, gotowanie, higiena, komunikacja społeczna), • treningi samodzielności (np. załatwianie spraw urzędowych, korzystanie z transportu publicznego), • pomoc w nauce i edukacji dla osób młodych opuszczających pieczę zastępczą.
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami
1. Dostępność architektoniczna • Likwidacja barier w adaptowanych mieszkaniach i budynkach (podjazdy, szerokie drzwi, brak progów, odpowiednie nawierzchnie). • Łazienki i kuchnie dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami ruchowymi (poręcze, uchwyty, przestrzeń manewrowa dla wózka). • Instalacja wind/podnośników w budynkach wielokondygnacyjnych. • Miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami w pobliżu mieszkań. • Oznaczenia kontrastowe i fakturowe (np. schody, drzwi) dla osób słabowidzących. 2. Dostępność cyfrowa i informacyjna • Strona internetowa projektu i gminy z ofertą mieszkań dostępna zgodnie z WCAG 2.1 (kontrast, opisy alternatywne grafik, intuicyjna nawigacja). • Materiały informacyjne w różnych formatach: ○ wersje elektroniczne przyjazne czytnikom ekranowym, ○ dokumenty w języku prostym i wersje ETR („łatwe do czytania”), ○ materiały audio/wideo z napisami. • Możliwość zgłoszenia potrzeby wsparcia online (formularz, e-mail, telefon). 3. Dostępność komunikacyjna • Tablice informacyjne w Braille’u w kluczowych punktach budynków. • Proste i zrozumiałe oznakowanie mieszkań i pomieszczeń wspólnych.
Prognozowane rezultaty i wskaźniki produktu
Dzięki realizacji projektu w gminie Olszyna powstanie trwały i nowoczesny system wsparcia społecznego, oparty na sieci mieszkań chronionych i wspomaganych. Efektem będzie:

- poprawa jakości życia mieszkańców,
- zwiększenie samodzielności osób wymagających wsparcia,
- zmniejszenie kosztów opieki instytucjonalnej,
- rozwój solidarności międzypokoleniowej i integracji społecznej,
- wzmocnienie wizerunku gminy Olszyna jako miejsca przyjaznego i odpowiedzialnego społecznie.

Rezultaty twarde (mierzalne)

- Utworzenie sieci mieszkań chronionych i wspomaganych na terenie gminy (np. adaptacja 6 lokali komunalnych/pustostanów).
- Zapewnienie dostępnych, bezpiecznych i w pełni wyposażonych mieszkań dla osób z grup zagrożonych wykluczeniem.
- Objęcie wsparciem minimum 20 osób rocznie (osoby z niepełnosprawnościami, seniorzy, osoby opuszczające pieczę zastępczą, osoby w kryzysie bezdomności).
- Zorganizowanie usług opiekuńczych i asystenckich w ciągu roku.
- Realizacja warsztatów usamodzielniających (kompetencje społeczne, zarządzanie budżetem, aktywizacja zawodowa).

Rezultaty miękkie (społeczne i jakościowe)

- Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i samodzielności osób objętych wsparciem.
- Wzrost integracji mieszkańców z lokalną społecznością.
- Zmniejszenie liczby osób kierowanych do instytucjonalnych form opieki (np. DPS).
- Wzmocnienie solidarności międzypokoleniowej (działania integracyjne seniorów i młodzieży).
- Zwiększenie świadomości społecznej nt. idei deinstytucjonalizacji usług społecznych.

Wskaźnik produktu	Wartość produktu	Sposób oceny i źródło danych
Liczba zaadoptowanych budynków/pustostanów	6 szt.	Sprawozdanie – Urząd Miejski w Olszynie, dokumentacja techniczna
Liczba utworzonych mieszkań wspomaganych/chronionych	Min. 20	
Liczba osób objętych wsparciem w mieszkaniach	Min. 20 osób/rok	
Liczba godzin usług opiekuńczych i asystenckich	≥ 100 h/rok	
Liczba zrealizowanych warsztatów usamodzielniających	≥ 5/rok	
Ramy realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych		
Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania
2025-2030	12 000 000 zł	- Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021–2027 - Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko (FEnIKS) - Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS)

		• Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych • Rządowy Fundusz Rozwoju Mieszkalnictwa • Fundusz Dopłat BGK (w ramach wsparcia budownictwa socjalnego i komunalnego) • Środki własne
--	--	---

PROJEKT NR P4 Ekologiczne Biedrzychowice	
Opis projektu	
Celem projektu jest poprawa jakości życia mieszkańców Biedrzychowic oraz ochrona środowiska poprzez: modernizację i unowocześnienie dwóch przepompowni ścieków oraz przeprowadzenie termomodernizacji szkoły podstawowej oraz świetlicy wiejskiej. Projekt przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń, poprawy efektywności energetycznej oraz podniesienia jakości usług komunalnych i edukacyjnych. Lokalizacja: • dz. 508 obręb Biedrzychowice (SP i świetlica wiejska) • dz. 185/1 obręb Biedrzychowice droga powiatowa (droga)	
Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	
Przepompownie ścieków są w złym stanie technicznym, co powoduje awaryjność, wysokie koszty eksploatacyjne i ryzyko skażenia środowiska. Ich modernizacja zapewni niezawodny system odprowadzania i oczyszczania ścieków. Szkoła Podstawowa i świetlica wiejska są obiektami o wysokim zużyciu energii. Brak odpowiedniej izolacji i przestarzałe systemy grzewcze skutkują dużymi stratami ciepła, wysokimi rachunkami i niskim komfortem użytkowników. Termomodernizacja przyniesie oszczędności i poprawi warunki nauki oraz integracji społecznej. Projekt wpisuje się w priorytety ekologiczne i społeczne gminy, wspierając zrównoważony rozwój i poprawę infrastruktury publicznej.	
Nazwa wnioskodawcy	
Gmina Olszyna	
Potencjalni partnerzy	
Sołectwa, instytucje kultury, organizacje społeczne, placówki oświatowe,	
Cel i oddziaływanie projektu	
Cel projektu: Poprawa jakości życia mieszkańców Biedrzychowic oraz ochrona środowiska poprzez modernizację infrastruktury technicznej i społecznej: dwóch przepompowni ścieków oraz termomodernizację budynków użyteczności publicznej – Szkoły Podstawowej i świetlicy wiejskiej. Projekt ma na celu zapewnienie bezpiecznych, ekologicznych i energooszczędnych rozwiązań wspierających rozwój lokalnej społeczności.	

Oddziaływanie:

- ☒ sfera społeczna
- ☒ sfera gospodarcza
- ☒ sfera przestrzenno-funkcjonalna
- ☒ sfera środowiskowa
- ☒ sfera techniczna

W wyznaczonych granicach obszaru rewitalizacji występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią (10% i 1%), na których obowiązują przepisy odrębne oraz stwierdzenia. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą realizowane poza tymi obszarami.

Zakres realizowanych zadań

1. Modernizacja przepompowni ścieków

- wymiana pomp i urządzeń technologicznych na energooszczędne,
- instalacja nowoczesnych systemów sterowania i monitoringu (SCADA),
- poprawa bezpieczeństwa ekologicznego poprzez zabezpieczenia przeciawawaryjne,
- dostosowanie obiektów do aktualnych norm środowiskowych.

2. Termomodernizacja Szkoły Podstawowej

- docieplenie ścian, stropów i fundamentów,
- wymiana stolarki okiennej i drzwiowej,
- modernizacja instalacji grzewczej i montaż energooszczędnego źródła ciepła (np. pompy ciepła, kocioł gazowy lub system hybrydowy),
- montaż paneli fotowoltaicznych dla redukcji kosztów energii,
- instalacja energooszczędnego oświetlenia LED.

3. Termomodernizacja świetlicy wiejskiej

- kompleksowe docieplenie budynku,
- wymiana okien i drzwi,
- modernizacja systemu ogrzewania,
- instalacja odnawialnych źródeł energii (np. fotowoltaika, pompa ciepła),
- poprawa komfortu użytkowników i redukcja kosztów utrzymania obiektu.

Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Zakres zaplanowanych działań obejmie przede wszystkim zapewnienie dostępności informacyjnej w modernizowanych obiektach poprzez zapewnienie **bezpiecznych wejść i dojść** do budynków, **ergonomiczne rozwiązania** dla obsługi (np. systemy monitoringu i automatyki ograniczające konieczność interwencji ręcznych), **oświetlenie i oznaczenia ostrzegawcze** poprawiające bezpieczeństwo pracowników.

Prognozowane rezultaty i wskaźniki produktu

Prognozowane rezultaty

- Spadek awaryjności systemu kanalizacyjnego oraz poprawa bezpieczeństwa ekologicznego w Biedzychowicach.
- Zmniejszenie zużycia energii w budynkach publicznych o min. 40%, a kosztów ogrzewania i energii elektrycznej o min. 30%.
- Poprawa jakości powietrza dzięki zmniejszeniu emisji CO₂ i pyłów.
- Zwiększenie komfortu nauki dla uczniów oraz jakości integracji społecznej w świetlicy wiejskiej.
- Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez korzystanie z obiektów przyjaznych środowisku.

Efekty długofalowe

- Poprawa jakości środowiska naturalnego w gminie.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZYNA NA LATA 2025-2030

- Trwałe obniżenie kosztów eksploatacyjnych budynków publicznych.
- Zwiększenie atrakcyjności Biedrzychowic jako miejsca do życia, nauki i spędzania czasu wolnego.
- Wzmocnienie lokalnej wspólnoty poprzez nowoczesną i ekologiczną infrastrukturę społeczną.

Wskaźnik produktu	Wartość produktu	Sposób oceny i źródło danych
Liczba zmodernizowanych przepompowni ścieków	2 szt.	Sprawozdanie – Urząd Miejski w Olszynie, dokumentacja techniczna
Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji	2 szt.	
Redukcja zużycia energii cieplnej	≥ 40%	
Liczba użytkowników objętych poprawą warunków	Ok. 500 osób	
Ramy realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych		
Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania
2025-2030	5 000 000 zł	• Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021–2027 • Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko (FENIKS) • Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS) • Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych • Środki własne

PROJEKT NR P5 Centrum Aktywności Społecznej w Biedrzychowicach

Opis projektu

Projekt polega na przeprowadzeniu rewitalizacji wskazanego obiektu OSP i jego otoczenia w Biedrzychowicach oraz utworzeniu w nim **Centrum Aktywności Społecznej (CAS)** – ogólnodostępnej przestrzeni służącej integracji mieszkańców i realizacji działań społecznych. Zrewitalizowany obiekt zostanie dostosowany do prowadzenia spotkań, warsztatów i zajęć edukacyjnych, a także do potrzeb osób starszych, rodzin z dziećmi i osób z niepełnosprawnościami. Kluczowym elementem funkcjonowania CAS będzie stały program **działań edukacyjnych z zakresu bezpieczeństwa i pożarnictwa**, obejmujący m.in. profilaktykę pożarową, zasady ewakuacji, właściwe alarmowanie służb, podstawy pierwszej pomocy oraz praktyczne ćwiczenia (np. użycie gaśnicy, zachowanie w zadymieniu). Zajęcia będą prowadzone cyklicznie dla różnych grup

wiekowych: dzieci i młodzieży, dorosłych oraz seniorów, we współpracy z lokalnymi partnerami – w szczególności z OSP i organizacjami społecznymi. Projekt zakłada również ożywienie życia lokalnego poprzez organizację wydarzeń i inicjatyw integracyjnych (np. spotkania sąsiedzkie, dni bezpieczeństwa, warsztaty tematyczne, działania wolontariackie). W efekcie powstanie miejsce, które będzie pełnić funkcję centrum wspólnoty – wzmacniać więzi społeczne, budować odpowiedzialność za otoczenie i podnosić poziom bezpieczeństwa mieszkańców. Lokalizacja: dz. 113 obręb Biedrzychowice (budynek OSP)
Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu Na obszarze objętym rewitalizacją w Biedrzychowicach występuje problem ograniczonej aktywności społecznej i słabej integracji mieszkańców, wynikający m.in. z braku odpowiedniej, dostępnej i atrakcyjnej przestrzeni do spotkań oraz realizacji działań wspólnotowych. W praktyce oznacza to, że inicjatywy lokalne mają charakter sporadyczny, a część mieszkańców – szczególnie dzieci i młodzież oraz seniorzy – ma utrudniony dostęp do oferty rozwojowej i integracyjnej. Skutkiem jest osłabienie więzi sąsiedzkich, mniejsze zaangażowanie w sprawy miejscowości oraz ograniczona współpraca między mieszkańcami i lokalnymi podmiotami. Równolegle widoczny jest problem niewystarczającego poziomu edukacji i profilaktyki w zakresie bezpieczeństwa pożarowego oraz reagowania w sytuacjach zagrożeń. Brakuje stałego miejsca, w którym można prowadzić cykliczne szkolenia i zajęcia praktyczne dotyczące m.in. zapobiegania pożarom, zasad ewakuacji, alarmowania służb, pierwszej pomocy czy właściwych zachowań w sytuacjach kryzysowych. Powoduje to, że wiedza mieszkańców jest nierówna i często oparta na przypadkowych źródłach, co może skutkować nieprawidłowymi reakcjami w sytuacjach zagrożenia. Realizacja projektu odpowiada na te problemy poprzez rewitalizację i nadanie nowej funkcji społecznej zdegradowanej przestrzeni oraz utworzenie Centrum Aktywności Społecznej, które stanie się stałym, ogólnodostępnym miejscem integracji i edukacji. Dzięki temu wzrośnie aktywność mieszkańców, poprawi się współpraca lokalna (m.in. z OSP), a społeczność zyska realne kompetencje i większą gotowość do bezpiecznego działania w sytuacjach zagrożenia.
Nazwa wnioskodawcy Gmina Olszyna
Potencjalni partnerzy Sołectwa, instytucje kultury, organizacje społeczne,
Cel i oddziaływanie projektu Cel projektu: Celem projektu jest utworzenie i uruchomienie Centrum Aktywności Społecznej w Biedrzychowicach poprzez rewitalizację obiektu i jego otoczenia, w celu aktywizacji i integracji mieszkańców oraz podniesienia poziomu bezpieczeństwa lokalnej społeczności dzięki stałym działaniom edukacyjnym z zakresu pożarnictwa, profilaktyki zagrożeń i właściwego reagowania w sytuacjach kryzysowych. Oddziaływanie: ☒ sfera społeczna ☐ sfera gospodarcza ☒ sfera przestrzenno-funkcjonalna ☒ sfera środowiskowa ☒ sfera techniczna

W wyznaczonych granicach obszaru rewitalizacji występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią (10% i 1%), na których obowiązują przepisy odrębne oraz stwierdzenia. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą realizowane poza tymi obszarami.

Zakres realizowanych zadań

1. Rewitalizacja i dostosowanie obiektu OSP

- modernizacja/odnowa pomieszczeń przeznaczonych na działalność CAS (sala spotkań/szkoleniowa, przestrzeń warsztatowa, zaplecze),
- poprawa standardu technicznego i bezpieczeństwa użytkowania (np. instalacje, oświetlenie, ogrzewanie/wentylacja – adekwatnie do potrzeb),
- prace podnoszące efektywność energetyczną,
- zapewnienie zgodności z przepisami i warunkami użytkowania obiektu,
- likwidacja barier architektonicznych i poprawa dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów,
- uporządkowanie terenu wokół obiektu (dojścia, oświetlenie, elementy poprawiające bezpieczeństwo),
- stworzenie strefy integracji i zajęć plenerowych (np. miejsce spotkań/pikników, mała architektura),
- rozwiązania zwiększające estetykę i funkcjonalność przestrzeni oraz jej dostępność dla mieszkańców.

2. Wyposażenie Centrum Aktywności Społecznej

- zakup i montaż wyposażenia sal (stoły, krzesła, szafy, mobilne ścianki/tablice),
- doposażenie w sprzęt edukacyjny i multimedialny (np. projektor/ekran, nagłośnienie, komputer),
- zakup materiałów do prowadzenia zajęć i warsztatów.

3. Realizacja stałego programu działań społecznych i edukacji pożarniczej

- opracowanie i wdrożenie rocznego planu pracy CAS,
- cykliczne zajęcia i warsztaty integracyjne oraz animacja społeczności lokalnej,
- działania międzypokoleniowe i włączające (dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów),
- szkolenia i warsztaty z profilaktyki pożarowej (bezpieczeństwo w domu i przestrzeni publicznej),
- ćwiczenia praktyczne: ewakuacja, alarmowanie służb, użycie gaśnicy, zachowanie przy zadymieniu,
- zajęcia z pierwszej pomocy i reagowania w sytuacjach kryzysowych,
- organizacja wydarzeń typu „Dzień Bezpieczeństwa” we współpracy z OSP.

Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Centrum Aktywności Społecznej w Biedrzychowicach zostanie zaprojektowane i zorganizowane tak, aby było miejscem dostępnym dla wszystkich mieszkańców, w tym osób ze szczególnymi potrzebami.

Likwidacja barier architektonicznych: bezprogowe wejście/pochylnia, odpowiednia szerokość drzwi i ciągów komunikacyjnych, poręcze w newralgicznych miejscach.

Dostępne sanitariaty: toaleta dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (przestrzeń manewrowa, uchwyty, czytelne oznaczenia).

Czytelna informacja i oznakowanie: duże, kontrastowe tablice, piktogramy, prosta nawigacja po obiekcie.

Dostępność działań i zajęć: możliwość udziału bez barier (parter/sala dostępna), elastyczne godziny, wsparcie organizacyjne dla osób starszych i opiekunów.

Rozwiązania sensoryczne: dobre oświetlenie, ograniczenie hałasu, wydzielone spokojne miejsce dla osób wrażliwych (np. dzieci, osoby neuroróżnorodne).

Prognozowane rezultaty i wskaźniki produktu

Prognozowane rezultaty

- **Ożywienie społeczne** obszaru rewitalizacji poprzez regularne spotkania, warsztaty i wydarzenia dla mieszkańców.
- Wzrost **aktywności i uczestnictwa mieszkańców** w życiu lokalnym (w szczególności dzieci, młodzieży i seniorów).
- Wzmocnienie **więzi sąsiedzkich i integracji międzypokoleniowej** dzięki wspólnym inicjatywom w CAS.
- Podniesienie poziomu **wiedzy i świadomości w zakresie profilaktyki pożarowej** oraz bezpiecznych zachowań.
- Zwiększenie **kompetencji praktycznych** mieszkańców: ewakuacja, alarmowanie służb, użycie gaśnicy, podstawy pierwszej pomocy.
- Poprawa **poczucia bezpieczeństwa** wśród mieszkańców dzięki stałym działaniom edukacyjnym i współpracy z OSP.
- Zwiększenie **dostępności usług i aktywności społecznych** poprzez dostosowanie obiektu dla osób ze szczególnymi potrzebami.
- Wzmocnienie **współpracy lokalnej** (np. OSP, NGO, sołectwo) i rozwój wolontariatu przy działaniach CAS.
- Poprawa **estetyki i funkcjonalności** przestrzeni (obiekt i otoczenie), co wpływa na jakość życia na obszarze rewitalizacji.

Wskaźnik produktu	Wartość produktu	Sposób oceny i źródło danych
Liczba zrewitalizowanych obiektów	1 szt.	Sprawozdanie – Urząd Miejski w Olszynie, dokumentacja techniczna
Liczba obiektów z nową funkcją społeczną	1 szt.	
Liczba działań edukacyjnych z zakresu pożarnictwa i bezpieczeństwa	> 10 szt.	
Liczba użytkowników objętych poprawą warunków	ok. 100 osób	
Ramy realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych		
Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania
2025-2030	5 000 000 zł	• Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021–2027 • Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko (FENIKS) • Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS) • Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych • Środki własne

Źródło: opracowanie własne

6.2 Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Tabela 13 Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

PROJEKT NR PU1 Rozwój współpracy międzysektorowej w Olszynie
Opis projektu Celem projektu jest zbudowanie trwałego systemu współpracy międzysektorowej w gminie Olszyna, opartego na synergii pomiędzy biznesem, organizacjami pozarządowymi i samorządem. Kluczowymi elementami tego systemu będą dwie instytucje lokalne: • Inkubator Przedsiębiorczości Lokalnej – wspierający rozwój mikro i małych firm, start-upów i osób zakładających działalność gospodarczą, • Kuźnia Inicjatyw – Inkubator NGO – wspierający stowarzyszenia, fundacje i grupy obywatelskie. Lokalizacja: Olszyna
Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu Dotychczas biznes i sektor NGO działały równolegle, rzadko podejmując współpracę. To powoduje rozproszenie potencjału, a także utratę szans na większe projekty i wspólne inicjatywy. Brak mechanizmów koordynacji działań powoduje powielanie zadań i ograniczoną skuteczność w odpowiadaniu na lokalne wyzwania (bezrobocie, migracja młodych, niska aktywność społeczna). Olszyna dysponuje potencjałem w postaci przedsiębiorców, organizacji społecznych oraz aktywnego samorządu, ale potrzebne jest forum współpracy i przestrzeń do integracji. Utworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości i Inkubatora NGO stwarza warunki do połączenia sił i wypracowania nowych modeli działań opartych na partnerstwie międzysektorowym.
Nazwa wnioskodawcy Gmina Olszyna
Potencjalni partnerzy Sołectwa, instytucje kultury, organizacje społeczne, placówki oświatowe, przedsiębiorcy
Cel i oddziaływanie projektu Cel projektu: Stworzenie w Olszynie trwałego systemu współpracy międzysektorowej (biznes – organizacje pozarządowe – samorząd), opartego na funkcjonowaniu dwóch komplementarnych instytucji: Inkubatora Przedsiębiorczości Lokalnej i Kuźni Inicjatyw – Inkubatora NGO. Celem nadrzędnym jest zwiększenie potencjału gospodarczego i społecznego gminy, aktywizacja mieszkańców oraz rozwój innowacyjnych inicjatyw lokalnych. Oddziaływanie: ☒ sfera społeczna ☒ strefa gospodarcza ☐ strefa przestrzenno-funkcjonalna ☐ strefa środowiskowa ☐ strefa techniczna
Zakres realizowanych zadań Planowanie zadania: warsztaty, konsultacje, wymiana doświadczeń, mapowanie przedsiębiorczości i działalności społecznej. Wsparcie dla sektora przedsiębiorczości (Inkubator Przedsiębiorczości Lokalnej) • doradztwo i mentoring dla osób zakładających działalność gospodarczą, • szkolenia z zakresu finansów, prawa, marketingu, zarządzania i digitalizacji biznesu,

• organizacja programów inkubacyjnych dla start-upów, • udostępnienie przestrzeni biurowej i infrastruktury technicznej. Wsparcie dla sektora pozarządowego (Kuznia Inicjatyw – Inkubator NGO) • doradztwo w zakresie zakładania i prowadzenia organizacji pozarządowych, • szkolenia z pisania wniosków, fundraisingu, zarządzania projektami i komunikacji, • mentoring i wsparcie ekspertów (prawników, księgowych, specjalistów PR), • zapewnienie NGO przestrzeni do pracy i spotkań. Budowanie współpracy międzysektorowej • organizacja forów międzysektorowych (biznes – NGO – samorząd), • uruchomienie platformy współpracy online do wymiany informacji o projektach, partnerstwach i finansowaniu, • inicjowanie wspólnych projektów społeczno-gospodarczych (np. programy CSR, wolontariat pracowniczy, projekty edukacyjne).
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami Dostępność cyfrowa • Strony internetowe Inkubatora Przedsiębiorczości i Inkubatora NGO zgodne z WCAG 2.1 AA (kontrast, opisy alternatywne, intuicyjna nawigacja). • Materiały szkoleniowe i informacyjne w różnych formatach: ○ wersje elektroniczne dla czytników ekranowych, ○ uproszczony język („łatwe do czytania” – ETR), ○ nagrania audio i wideo z napisami. • Możliwość udziału w wydarzeniach w formule online i hybrydowej. Dostępność komunikacyjna • Zapewnienie tłumacza języka migowego (PJM/SJM) podczas spotkań i szkoleń (stacjonarnie lub online). • Pętla indukcyjna w salach szkoleniowych i konferencyjnych dla osób słabosłyszących. • Tablice informacyjne i oznakowanie w alfabecie Braille’a. • Jasny i prosty język w dokumentach i komunikatach. Organizacja i obsługa • Szkolenia kadry Inkubatorów w zakresie obsługi osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności i szczególnymi potrzebami. • Możliwość korzystania z asystenta osoby z niepełnosprawnością podczas udziału w szkoleniach czy wydarzeniach. • Indywidualne podejście – tworzenie planów wsparcia dla uczestników wymagających szczególnych udogodnień. • Elastyczne godziny wsparcia i spotkań, dostosowane do potrzeb beneficjentów. Integracja społeczna • Promowanie inkluzyjnego charakteru wydarzeń – np. zapraszanie osób z niepełnosprawnościami do udziału w projektach, panelach i warsztatach. • Dostosowanie form rekrutacji do projektów i szkoleń tak, aby były one dostępne dla wszystkich (np. możliwość zgłoszenia telefonicznego, online, osobiście). • Włączenie organizacji reprezentujących osoby ze szczególnymi potrzebami do partnerstw i forów międzysektorowych.
Prognozowane rezultaty i wskaźniki produktu

W wyniku realizacji projektu Olszyna stanie się **centrum współpracy międzysektorowej**, gdzie przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i samorząd działają wspólnie na rzecz rozwoju gospodarczego i społecznego. Efektem będzie:

- większa liczba firm i NGO działających stabilnie,
- wyższa skuteczność pozyskiwania środków zewnętrznych,
- rozwój lokalnych partnerstw i inicjatyw innowacyjnych,
- wzmocnienie wizerunku Olszyny jako gminy nowoczesnej, otwartej i współpracującej.

Wskaźnik produktu	Wartość produktu	Sposób oceny i źródło danych
Liczba uczestników objętych wsparciem (szkolenia, doradztwo, mentoring	≥ 70	Sprawozdanie – Urząd Miejski w Olszynie
Liczba zrealizowanych szkoleń i warsztatów	≥ 10	
Liczba godzin doradztwa eksperckiego (biznes, prawo, finanse, NGO)	≥ 100	
Liczba wydarzeń integracyjnych i forów międzysektorowych	≥ 2	
Ramy realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych		
Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania
2026-2030	500 000 zł	• Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS) • Programy rządowe • Środki własne

PROJEKT NR PU2 Bezpiecznie i ekologicznie – cykl warsztatów integracyjnych
Opis projektu
Celem projektu jest podniesienie świadomości ekologicznej i bezpieczeństwa wśród mieszkańców gminy Olszyna poprzez realizację cyklu warsztatów integracyjnych skierowanych do różnych grup społecznych. Projekt ma łączyć aspekty edukacyjne z integracją lokalnej społeczności, promując postawy proekologiczne i bezpieczne zachowania w życiu codziennym Lokalizacja: Biedrzychowice i Olszyna
Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu
Wzrastające wyzwania związane ze zmianami klimatu i ochroną środowiska wymagają kształtowania nawyków ekologicznych już od najmłodszych lat. Coraz więcej osób starszych i dzieci wymaga edukacji w zakresie bezpiecznego zachowania w domu, w szkole, w ruchu drogowym oraz w sytuacjach kryzysowych, a także podnoszenia wiedzy na temat ekologicznych rozwiązań środowiskowych. W gminie brakuje regularnych działań edukacyjnych i integracyjnych łączących różne pokolenia wokół idei ekologii i bezpieczeństwa. Projekt odpowiada na potrzeby społeczności lokalnej, łącząc edukację, integrację i profilaktykę.
Nazwa wnioskodawcy

Gmina Olszyna
Potencjalni partnerzy
Sołectwa, placówki oświatowe
Cel i oddziaływanie projektu
Cel projektu: podniesienie poziomu świadomości ekologicznej i bezpieczeństwa wśród mieszkańców gminy Olszyna poprzez organizację cyklu warsztatów integracyjnych, które łączą edukację, profilaktykę i budowanie więzi społecznych. Oddziaływanie: ☒ sfera społeczna ☐ strefa gospodarcza ☐ strefa przestrzenno-funkcjonalna ☒ strefa środowiskowa ☐ strefa techniczna
Zakres realizowanych zadań
1. Warsztaty ekologiczne • segregacja odpadów i gospodarka obiegu zamkniętego, • oszczędzanie energii i wody w gospodarstwach domowych, • odnawialne źródła energii – praktyczne przykłady, • ekologia na co dzień – jak ograniczać ślad węglowy. 2. Warsztaty z bezpieczeństwa • pierwsza pomoc przedmedyczna, • bezpieczne zachowania w ruchu drogowym, • bezpieczeństwo w sieci (cyberbezpieczeństwo dla dzieci i seniorów), • postępowanie w sytuacjach kryzysowych (pożar, powódź, wypadek). 3. Działania integracyjne • międzypokoleniowe gry i konkursy edukacyjne, • rodzinne pikniki ekologiczno-bezpieczne, • spotkania z przedstawicielami straży pożarnej, policji, ratowników medycznych.
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami
Dostępność architektoniczna • Organizacja warsztatów w obiektach pozbawionych barier (podjazdy, szerokie drzwi, bezprogowe wejścia). • Zapewnienie odpowiedniego oświetlenia i oznaczeń kontrastowych w salach warsztatowych. • Możliwość organizacji spotkań w przestrzeni plenerowej przy sprzyjającej pogodzie. Dostępność komunikacyjna • Zapewnienie tłumacza języka migowego (PJM/SJM) podczas wybranych warsztatów i wydarzeń. • Zastosowanie pętli indukcyjnej dla osób słabosłyszących. • Materiały dydaktyczne i informacyjne przygotowane w wersji łatwej do czytania (ETR) oraz w formatach audio/wideo z napisami. • Jasne i proste oznakowanie miejsc warsztatowych (tablice, piktogramy). Organizacja i obsługa • Szkolenie kadry prowadzącej w zakresie obsługi osób ze szczególnymi potrzebami. • Możliwość zapewnienia asystenta osoby z niepełnosprawnością podczas warsztatów.

- Elastyczne formy uczestnictwa – krótsze moduły zajęciowe dla osób z ograniczeniami zdrowotnymi, przerwy w trakcie warsztatów. - Indywidualne podejście do uczestników – możliwość dostosowania metod warsztatowych do potrzeb grupy.		
Prognozowane rezultaty i wskaźniki produktu		
Projekt przyczyni się do: - trwałego wzrostu wiedzy mieszkańców w zakresie ekologii i bezpieczeństwa, - rozwoju postaw prospołecznych i proekologicznych, - budowania silniejszej i bardziej zintegrowanej społeczności lokalnej, - zwiększenia bezpieczeństwa i jakości życia w gminie Olszyna.		
Wskaźnik produktu	Wartość produktu	Sposób oceny i źródło danych
Liczba przeprowadzonych warsztatów	≥ 5/rok	Sprawozdanie – Urząd Miejski w Olszynie
Liczba uczestników warsztatów	≥ 100/rok	
Liczba wydarzeń integracyjnych (pikniki, spotkania)	≥ 2/rok	
Ramy realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych		
Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia	Szacunkowa wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania
2026-2030	100 000 zł	- Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS) - WFOŚiGW - Programy rządowe - Środki własne

Źródło: opracowanie własne

7. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

7.1 Komplementarność programu

Kompleksowo prowadzone działania uwzględniają projekty rewitalizacyjne współfinansowane ze środków unijnych oraz innych publicznych lub prywatnych, które skupione są na aspekcie społecznym z uwzględnieniem rozwoju gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego. Planowane przedsięwzięcia uwzględniają najpilniejsze potrzeby obszaru rewitalizacji i ich długofalowe oddziaływanie warunkujące osiągnięciem kompleksowości interwencji.

W trakcie wdrażania programu rewitalizacji nie dopuszcza się możliwości planowania i realizacji tylko wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji. Dlatego zaplanowane

działania rewitalizacyjne (podstawowe i pozostałe) uzupełniają się wzajemnie, poprzez objęcie wsparciem mieszkańców całej gminy, a przede wszystkim obszaru rewitalizacji.

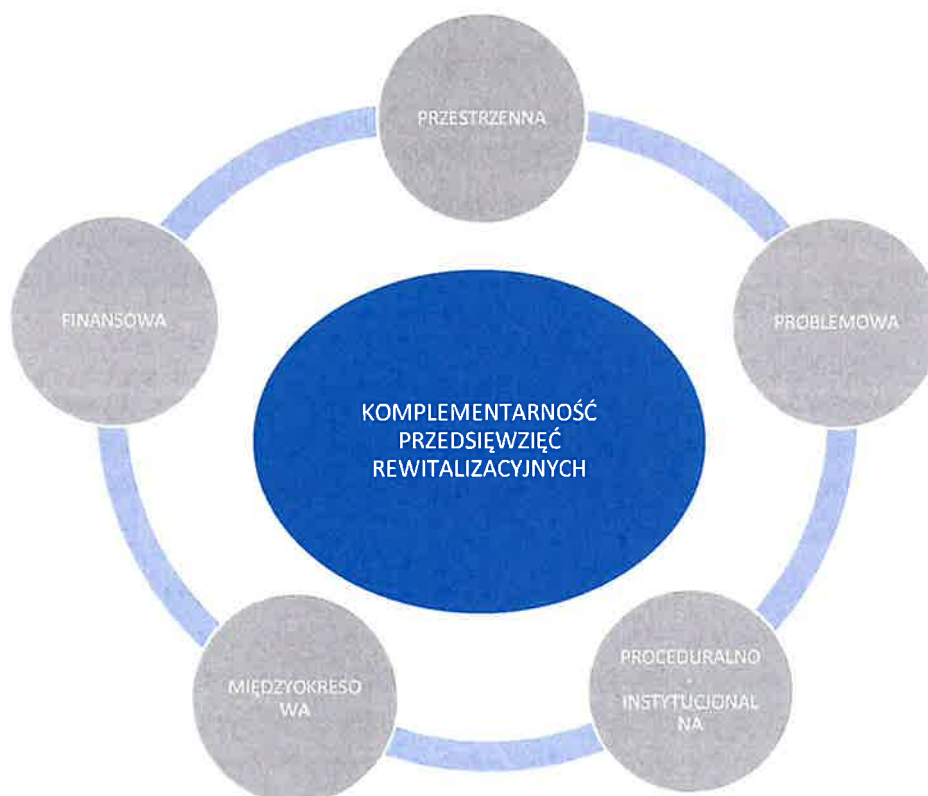
7.2 Koncentracja programu

Na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego na wyznaczonym obszarze rewitalizacji gminy Olszyna zdiagnozowano koncentrację negatywnych zjawisk, w szczególności w sferze społecznej, ale również w gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Wszystkie planowane podstawowe i pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą prowadzone na wyznaczonym obszarze rewitalizacji.

7.3 Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Działania zaplanowane w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Olszyna na lata 2025-2030 wspierają proces rewitalizacji w sposób zaplanowany, skoordynowany, komplementarny oraz zintegrowany wewnętrznie i zewnętrznie. Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest widoczna w obecnie wdrażanych działaniach o charakterze rewitalizacyjnym lub planowanych do realizacji. Zaplanowane w programie rewitalizacji przedsięwzięcia są komplementarne w następujących wymiarach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz w zakresie źródeł finansowania.

Schemat 1 Schemat komplementarności przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Źródło: opracowanie własne

7.3.1 Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna oparta jest na relacjach przestrzennych, a zaplanowane działania rewitalizacyjne będą uwzględniały efekt synergii, czyli oddziaływania na cały obszar gminy. Działania rewitalizacyjne będą oddziaływać na całą przestrzeń gminy i wszystkich jej mieszkańców. Zaplanowane działania dotyczą miejsc lub obiektów użyteczności publicznej, z których korzystać będą wszyscy mieszkańcy gminy, nie tylko mieszkańcy wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Podjęte działania rewitalizacyjne zostaną zorganizowane i zrealizowane w taki sposób, aby zminimalizować zdiagnozowane problemy w obszarze rewitalizacji i tym samym zniwelować możliwość ich występowania na pozostałym obszarze gminy w przyszłości.

Bardzo silne oddziaływanie	Silne oddziaływanie

Tabela 14 Oddziaływanie przestrzenne projektów rewitalizacyjnych

Nazwa projektu rewitalizacyjnego	Oddziaływanie przestrzenne	
	Obszar rewitalizacji	Obszar całej gminy
P1 Start w Biznes - Inkubator Przedsiębiorczości Lokalnej		
P2 Kuźnia Inicjatyw – Inkubator NGO		
P3 Bezpieczny Dom - sieć mieszkań chronionych i wspomaganych na terenie gminy		
P4 Ekologiczne Biedzychowice		
P5 Centrum Aktywności Społecznej w Biedzychowicach		
POZOSTAŁE PROJEKTY REWITALIZACYJNE (projekt uzupełniający)		
PU1 Rozwój współpracy międzysektorowej w Olszynie		
PU2 Bezpiecznie i ekologicznie – cykl warsztatów integracyjnych		

Źródło: opracowanie własne

7.3.2 Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa polega na zaplanowaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych w taki sposób, aby odpowiadały one na zdiagnozowane problemy w uwarunkowaniach przede wszystkim społecznych, ale także gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, środowiskowych i technicznych.

Zaplanowane projekty rewitalizacyjne podstawowe i pozostałe (uzupełniające) wpisują się w zakładane cele strategiczne oraz kierunki działań rewitalizacji. Są odpowiedzią na zdiagnozowane problemy społeczne obszaru rewitalizacji, tj. starzenie się społeczeństwa i w związku z tym większymi potrzebami osób starszych i schorowanych, niski poziom integracji wśród mieszkańców, trudna sytuacja osób starszych i z niepełnosprawnością, niski udział uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym, niewystarczająca oferta kulturalno-rekreacyjna dla różnych grup mieszkańców oraz niski poziom przedsiębiorczości. Zaplanowane działania rewitalizacji na obszarze rewitalizacji mają na celu minimalizowanie

zdiagnozowanych problemów, jak również przeciwdziałać występowaniu ich w przyszłości na pozostałym obszarze gminy. Mają także być odpowiedzią na problemy środowiskowe, funkcjonalno-przestrzenne, techniczne oraz po części gospodarcze.

Projekty rewitalizacyjne zostały opracowane w myśl wzajemnego oddziaływania i dopełnienia tematycznego. Z kolei zaplanowane projekty uzupełniające dookreślają wizję rewitalizacji gminy Olszyna względem zdiagnozowanych problemów społecznych.

Tabela 15 Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nazwa projektu rewitalizacyjnego	Oddziaływanie na problemy w sferze:				
	społeczna	gospodarcza	przestrzenno-funkcjonalna	środowiskowa	techniczna
PODSTAWOWE PROJEKTY REWITALIZACYJNE					
P1 Start w Biznes - Inkubator Przedsiębiorczości Lokalnej	✓	✓	✓	✓	✓
P2 Kuźnia Inicjatyw – Inkubator NGO	✓	✓	✓	✓	✓
P3 Bezpieczny Dom - sieć mieszkań chronionych i wspomaganych na terenie gminy	✓		✓	✓	✓
P4 Ekologiczne Biedzychowice	✓		✓	✓	✓
P5 Centrum Aktywności Społecznej w Biedzychowicach	✓		✓	✓	✓
POZOSTAŁE PROJEKTY REWITALIZACYJNE (projekt uzupełniający)					
PU1 Rozwój współpracy międzysektorowej w Olszynie	✓	✓			
PU2 Bezpiecznie i ekologicznie – cykl warsztatów integracyjnych	✓			✓	✓

Źródło: opracowanie własne

7.3.3 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania Programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.

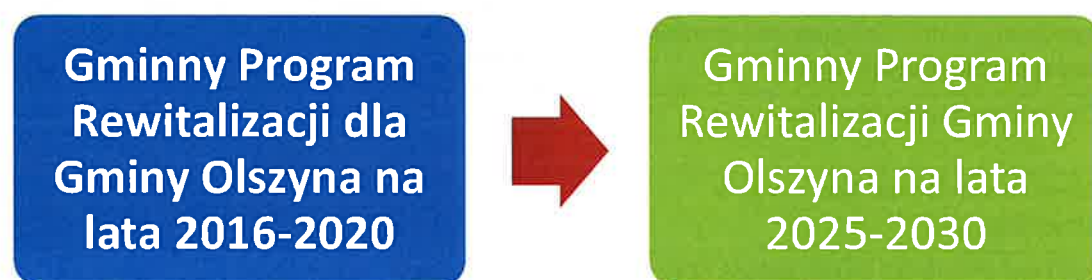
Zakłada się połączenie systemu wdrażania, zarządzania i monitoringu, które zostały scharakteryzowane w pkt. 10 i 12. Organem realizacji zaplanowanych działań będzie Burmistrz Olszyny, a także pracownicy Urzędu Miejskiego przy współudziale Komitetu Rewitalizacji. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna zostanie zapewniona nie tylko na etapie programowania, ale również na etapie wdrażania, dzięki współpracy

i działaniu osób odpowiedzialnych za poszczególne elementy Programu. W jego efektywną i racjonalną realizację zostaną włączone także instytucje odpowiedzialne za realizację zaplanowanych działań (głównie pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych), aby w sposób kompleksowy dążyć do minimalizacji występujących problemów na obszarze rewitalizacji i całej gminy.

W ramach komplementarności proceduralno-instytucjonalnej zakłada się także współpracę z instytucjami otoczenia społecznego i gospodarczego, organizacjami pozarządowymi oraz osobami fizycznymi. Zostaną oni włączeni w proces konsultowania i opiniowania projektów i działań rewitalizacyjnych, a także, w miarę potrzeb i możliwości, również w proces realizacji poszczególnych przedsięwzięć.

7.3.4 Komplementarność międzyokresowa

Zachowanie ciągłości programowej (polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności) ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie, dlatego zaplanowane działania rewitalizacyjne w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Olszyna na lata 2025-2030 są kontynuacją działań i polityki rozwoju realizowaną w poprzednich latach w ramach **Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Olszyna na lata 2016-2020 przyjętego uchwałą nr XI/62/2016 Rady Miejskiej w Olszynie z dnia 26 października 2016 r.**

Realizacja Programu Rewitalizacji Gminy Olszyna przypadła na lata 2016-2020.

W dokumencie tym określono główne cele strategiczne:

- Cel I Poprawa warunków bytowych mieszkańców wsi poprzez dostęp do podstawowej infrastruktury technicznej, przy zachowaniu standardów ochrony środowiska,
- Cel II Atrakcyjna oraz dostosowana do potrzeb społeczności przestrzeń publiczna i półpubliczna,
- Cel III Zintegrowana, aktywna społecznie i zawodowo społeczność.

Komplementarność międzyokresowa realizacji działań rewitalizacyjnych została zachowana na podstawie spójnych celów rewitalizacyjnych, której synergia została ukazana w poniższej tabeli:

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZYNA NA LATA 2025-2030

Tabela 16 Komplementarność międzyokresowa programów rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Olszyna na lata 2016-2020	Gminny Program Rewitalizacji Gminy Olszyna na lata 2025-2030
Cel I Poprawa warunków bytowych mieszkańców wsi poprzez dostęp do podstawowej infrastruktury technicznej, przy zachowaniu standardów ochrony środowiska	CEL STRATEGICZNY 3 – Zapewnienie bezpiecznych i dostępnych warunków życia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
Cel II Atrakcyjna oraz dostosowana do potrzeb społeczności przestrzeń publiczna i półpubliczna	CEL STRATEGICZNY 4 – Zrównoważony rozwój gminy poprzez poprawę efektywności energetycznej, modernizację infrastruktury i ochronę środowiska
Cel III Zintegrowana, aktywna społecznie i zawodowo społeczność	CEL STRATEGICZNY 1 – Rozwój lokalnej gospodarki poprzez wspieranie przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy CEL STRATEGICZNY 2 – Wzmocnienie sektora obywatelskiego i rozwój społeczeństwa aktywnego, solidarnego i zaangażowanego

Źródło: opracowanie własne

Również w kontekście źródeł finansowania zaplanowanych działań rewitalizacyjnych widoczna jest kontynuacja polityki pozyskiwania środków zewnętrznych na finansowanie działań zaplanowanych w ramach Programów rewitalizacji. W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Olszyna na lata 2016-2020 zaplanowano działania, które zostały zrealizowane przy współudziale środków zewnętrznych.

Tabela 17 Najważniejsze projekty realizowane ze środków zewnętrznych w gminie Olszyna w latach 2016-2024

Lp.	Nazwa projektu	Źródło finansowania	Kwota otrzymanej dotacji
1	Budowa mikroinstalacji fotowoltaicznych na terenie Gminy Olszyna	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	661 801,50 zł
2	Rozwój kształcenia ogólnego na terenie Gminy Olszyna	Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027	1 408 432,20 zł
3	Deinstytucjonalizacja usług społecznych na terenie gminy Olszyna	Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027	3 135 915,58 zł
4	Adaptacja budynku biurowego olszyńskich fabryk mebli w celu nadania mu nowych funkcji społecznych ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych	Europejski Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020	5 067 658,27 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Olszynie

7.3.5 Komplementarność źródeł finansowania

Finansowanie zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszyna na lata 2025-2030 odbywać się

będzie z różnych źródeł, w tym ze źródeł krajowych i europejskich. Projekty o charakterze rewitalizacyjnym łączące środki prywatne i publiczne, mogą być wspomagane środkami zewnętrznymi, pochodzącymi z:

- funduszy unijnych;
- funduszy publicznych krajowych;
- programów jednostek samorządu terytorialnego wyższego szczebla, w tym zwłaszcza programów finansowanych ze środków Samorządu Województwa Dolnośląskiego,
- innych funduszy międzynarodowych, w tym m.in. funduszy EOG i funduszy Norweskich;
- innych zwrotnych i bezzwrotnych źródeł finansowania, dystrybuowanych przed podmioty publiczne i prywatne.

Zasadniczo zakłada się, aby głównym źródłem finansowania będą środki Unii Europejskiej w ramach Funduszy Europejskich dla Dolnego Śląska 2021-2027, a także Funduszy Europejskich na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENIKS) oraz Funduszy Europejskich dla Rozwoju Społecznego 2021-2027. Założone działania rewitalizacyjne przewidują możliwość pozyskiwania środków z innych źródeł finansowania, w tym także ze źródeł krajowych, tj.:

- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG),
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC),
- Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE),
- Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa (FEPŻ),
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Gmina może korzystać także z finansowania przedsięwzięć w ramach formuły Partnerstwa Publiczno-Prywatnego oraz zaangażowania do działań organizacji pozarządowych. Zakłada się możliwość uzupełniania i łączenia finansowania projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze środków EFS+, EFRR i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego finansowania oraz prywatnych i publicznych źródeł finansowania.

Szczegółową charakterystykę ram finansowych z podziałem na źródła finansowania przedstawiono w tabeli 19.

8. Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym

W poniższej tabeli przedstawiono analizę spójności niniejszego Programu z dokumentami obowiązującymi w gminie Olszyna, a także wskazano w jaki sposób cele i kierunki działań określone w Gminnym Programie Rewitalizacji wpływają na realizację celów i założeń programów i dokumentów na poziomie regionalnym i krajowym.

Tabela 18 Spójność celów rewitalizacji z dokumentami strategicznymi dla rozwoju gminy

Poziom krajowy - Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – (SOR)
Głównym celem Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest „tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze

społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym". Do realizacji celu głównego wyznaczono trzy cele szczegółowe, które kompleksowo ujmują problematykę z zakresu różnych obszarów:

1. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną:
 - 1.1. Reindustrializacja;
 - 1.2. Rozwój innowacyjnych firm;
 - 1.3. Małe i średnie przedsiębiorstwa;
 - 1.4. Kapitał dla rozwoju;
 - 1.5. Ekspansja zagraniczna.
2. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony:
 - 2.1. Spójność społeczna;
 - 2.2. Rozwój zrównoważony terytorialnie.
3. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarstwu:
 - 3.1. Prawo w służbie obywatelom i gospodarce;
 - 3.2. Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem;
 - 3.3. E-państwo;
 - 3.4. Finanse publiczne;
 - 3.5. Efektywność wykorzystania środków UE.

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszyna na lata 2025-2030 zakłada przede wszystkim aktywizację społeczną poprzez zaplanowane działania zintegrowanego projektu rewitalizacji, dlatego wpisuje się w założenia SOR.

Poziom krajowy - Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR)

Głównym celem Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 jest efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Cel główny realizowany jest poprzez następujące cele szczegółowe:

Cel szczegółowy I: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;

Cel szczegółowy II: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;

Cel szczegółowy III: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszyna na lata 2025-2030 zakłada wykorzystanie istniejących potencjałów gminy do aktywizacji społecznej jej mieszkańców i rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społecznych występujących na obszarze rewitalizacji.

Poziom krajowy - Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) to dokument programowy, w którym określono cele związane z odbudową i tworzeniem odporności społeczno-gospodarczej Polski po kryzysie wywołanym pandemią COVID-19. W celu odbudowy kraju dokument zakłada realizację sześciu komponentów oraz działań, stanowiących obszary koncentracji reform i inwestycji:

1. Odporność i konkurencyjność gospodarki;
2. Zielona energia i zmniejszenie energochłonności;
3. Transformacja cyfrowa;
4. Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia;
5. Zielona, inteligentna mobilność;
6. Poprawa jakości instytucji i warunków realizacji Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszyna na lata 2025-2030 zakłada działania ukierunkowane na rozwój kapitału społecznego, poprzez efektywne wykorzystanie istniejących potencjałów obszaru rewitalizacji i wykorzystanie racjonalnych rozwiązań ochrony zdrowia i ekologicznych rozwiązań modernizacyjnych.

Poziom regionalny - Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 (SRWł 2030)

Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 wyznacza 3 główne cele strategicznego działania, do których należą:

1. EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE GOSPODARCZEGO POTENCJAŁU REGIONU

- 1.1 Wspieranie endogenicznych potencjałów gospodarczych subregionów
- 1.2 Wzmocnienie krajowej i europejskiej konkurencyjności regionu i jego marki
- 1.3 Wzmacnianie innowacyjności, w tym ekoinnowacyjności regionu
- 1.4 Wspieranie rozwoju i rewitalizacja zdegradowanych obszarów wiejskich i miejskich

2. POPRAWA JAKOŚCI I DOSTĘPNOŚCI USŁUG PUBLICZNYCH

- 2.1 Poprawa stanu i dostępności regionalnej infrastruktury technicznej
- 2.2 Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami i starszych
- 2.3 Rozwój i doskonalenie usług publicznych

3. WZMOCNIENIE REGIONALNEGO KAPITAŁU LUDZKIEGO I SPOŁECZNEGO

- 3.1 Kształtowanie postaw obywatelskich
- 3.2 Wzrost społecznej integracji
- 3.3 Doskonalenie regionalnego i lokalnych rynków pracy
- 3.4 Poprawa efektywności kształcenia
- 3.5 Doskonalenie regionalnej polityki wspierania seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami
- 3.6 Kształtowanie postaw prozdrowotnych, prosportowych i proekologicznych

4. ODPOWIEDZIALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW I OCHRONA WALORÓW ŚRODOWISKA NATURALNEGO I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

- 4.1 Poprawa stanu środowiska
- 4.2 Racjonalne wykorzystanie walorów i zasobów środowiska
- 4.3 Ochrona przed klęskami żywiołowymi
- 4.4 Wspieranie produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz wspieranie bezpieczeństwa energetycznego
- 4.5 Wspieranie produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz wspieranie bezpieczeństwa energetycznego
- 4.6 Rozwój gospodarki cyrkularnej

5. WZMOCNIENIE PRZESTRZENNEJ SPÓJNOŚCI REGIONU

- 5.1 Rozwój regionalnej sieci transportowej
- 5.2 Wzrost dostępności regionalnej infrastruktury informacyjnej o wysokich standardach funkcjonalno-użytkowych
- 5.3 Wspieranie współpracy międzyregionalnej i transgranicznej

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszyna na lata 2025-2030 wpisuje się kompleksowo w działania rozwoju społeczno-gospodarczego regionu województwa dolnośląskiego głównie w obszarze realizacji zadań Celu nr 2, 3 oraz 4.

Poziom regionalny - Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego (PZPWD) Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego zakłada realizację następujących celów: Cel 1. Zapewnienie warunków zrównoważonego i równomiernego rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez funkcjonalne kształtowanie hierarchicznej sieci osadniczej gwarantującej dostęp do usług i rynku pracy Cel 2. Racjonalny i zrównoważony sposób wykorzystania zasobów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu Cel 3. Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom przez struktury przestrzenne odporne na zmiany klimatu, zagrożenia naturalne i pochodzące z działalności człowieka Cel 4. Dobra dostępność transportowa i sprawne systemy infrastruktury transportowej Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszyna na lata 2025-2030 wpisuje się kompleksowo w kierunki rozwoju przestrzennego województwa dolnośląskiego w obszarze realizacji przede wszystkim celu 1.
Poziom regionalny – Strategia Rozwoju Powiatu Lubańskiego do roku 2030 Strategia Rozwoju Powiatu Lubańskiego do roku 2030 zakłada realizację następujących celów strategicznych i operacyjnych: <u>Cel strategiczny 1. Poprawa jakości świadczenia usług w sferze społecznej, zdrowia i edukacji.</u> Cele operacyjne: 1.1 Dostęp do wysokiej jakości usług społecznych 1.2 Poszerzenie oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców, turystów, mniejszości narodowych oraz uchodźców. 1.3 Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych. 1.4 Doskonalenie struktury kształcenia ponadpodstawowego. <u>Cel strategiczny 2. Wspieranie aktywności gospodarczej, w tym rozwój turystyki, promocji powiatu</u> Cele operacyjne: 2.1 Dalsze ograniczenie poziomu bezrobocia. 2.2 Doskonalenie spójnego powiatowego systemu promocji i dostępu do informacji. 2.3 Atrakcyjna polityka wobec inwestorów. 2.4 Rozwój sektora małej przedsiębiorczości i usług. 2.5 Wzrost atrakcyjności usług turystycznych i uzdrowiskowych. 2.6 Wykorzystanie zasobów wód termalnych (Gmina Świeradów-Zdrój). <u>Cel strategiczny 3. Poprawa jakości środowiska naturalnego</u> Cele operacyjne: 3.1 Likwidacja zagrożeń ekologicznych i wykorzystanie alternatywnych źródeł pozyskiwania energii. 3.2 Podnoszenie świadomości kultury ekologicznej społeczeństwa. <u>Cel strategiczny 4. Wielofunkcyjny rozwój przestrzeni, w tym obszarów wiejskich oraz infrastruktury</u> Cele operacyjne: 4.1 Rozwój infrastruktury na wsi. 4.2 Powszechność korzystania z telefonii i internetu

4.3 Modernizacja układu komunikacyjnego ukierunkowanego m.in. na wzrost dostępności z małych miejscowości do lokalnych ośrodków administracyjnych oraz dostępności do miejscowości turystycznych i uzdrowiskowych.

Cel strategiczny 5. Efektywne zarządzanie publiczne

Cele operacyjne:

5.1 Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom i turystom.

5.2 Wzrost aktywności sektora organizacji pozarządowych.

5.3 Tworzenie warunków do rozwoju partnerstw publiczno-prawnych

5.4 Wspieranie idei społeczeństwa obywatelskiego

5.5 Przyjazna administracja samorządowa

5.6 Współpraca transgraniczna w ramach Euroregionu „Nysa” z samorządami z Niemiec i Republiki Czeskiej.

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszyna na lata 2025-2030 wpisuje się kompleksowo przyjęte kierunki działań celu strategicznego nr 2, 3 i 5.

Poziom regionalny – Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Lubańskiego na lata 2016-2025

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Lubańskiego na lata 2016-2025 zakłada realizację zadań w obszarach priorytetowych, do których należą: Rodzina, Wykluczenie, Sytuacje kryzysowe, Zdrowie, Bezrobocie, Społeczeństwo obywatelskie, Infrastruktura.

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszyna na lata 2025-2030 wpisuje się kompleksowo w działania strategii społecznej powiatu, poprzez realizację działań ukierunkowanych na wsparcie społeczne mieszkańców gminy oraz minimalizowanie zdiagnozowanych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji. Działania rewitalizacyjne zakładają rozwój aktywności społecznej oraz działania prozdrowotne i rozwijające integrację społeczną.

Poziom gminny – Strategia Rozwoju Gminy Olszyna na lata 2021-2025

Strategia Rozwoju Gminy Olszyna na lata 2021-2025 to nadrzędny dokument rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Określa cele strategicznego rozwoju, do których należą:

- Zwiększenie dostępności mieszkańców do aktywizacji sportowo-kulturalnej poprzez odnowę infrastruktury oraz zapewnienie dostępu do cyklicznie organizowanych działań służących aktywizowaniu mieszkańców i przeciwdziałaniu problemom społecznym.
- Wymiana starego, zużywającego znaczną ilość energii oświetlenia ulicznego na ekologiczne źródła światła oraz objęcie oświetleniem nowych obszarów w celu zapewnienia wzrostu bezpieczeństwa oraz poprawy życia mieszkańców, a także przyczynienia się do spadku zużycia energii elektrycznej.
- Zwiększenie dostępności mieszkańców do boisk wielofunkcyjnych oraz placów zabaw, szczególnie na obszarach wiejskich. Zapewnienie mieszkańcom możliwości aktywnego uczestnictwa w działaniach aktywizacyjnych, szczególności w zakresie zapewnienia dzieciom dostępności do boiska oraz placów zabaw.
- Zapewnienie dostępu mieszkańców do ekologicznych źródeł ciepła, co wpłynie na obniżenie stopnia zanieczyszczanie powietrza, zwiększenie jakości życia poprzez eliminację

smogu występującego szczególnie w sezonie zimowym, a także poprawę zdrowia mieszkańców.

- Zapewnienie mieszkańcom gminy dostępu do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej poprzez modernizację i budowę infrastruktury na obszarze wiejskim i miejskim. Realizacja projektu przyczyni się do zwiększenia jakości życia mieszkańców oraz przezwyciężenia z wykluczenia w zakresie zapewnienia odpowiednich warunków sanitarnych. Realizacja projektu pozwoli na zwiększenie poziomu ochrony środowiska w gminie.
- Zwiększenie dostępności budynków użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych poprzez zniwelowanie barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych oraz zapewnienie pełnej dostępności cyfrowej jednostek organizacyjnych gminy, wpływające na zwiększenie jakości życia osób niepełnosprawnych. Ponadto rozwój obszaru elektromobilności, poprzez zapewnienie dostępu do publicznie dostępnych ładowarek samochodów elektrycznych.
- Zwiększenie możliwości aktywizacji osób na obszarach wiejskich poprzez zapewnienie dostępu do świetlic wiejskich i możliwości efektywniejszego wykorzystania obiektów. W szczególności celem projektu jest aktywizowanie młodzieży, tak aby bezpiecznie spędzała czas wolny i zmniejszeniu uległo ryzyko uzależnień w niniejszej grupie mieszkańców gminy.
- Zapewnienie wsparcia osobom w wieku senioralnym poprzez działania aktywizacyjne oraz dostęp do aktywności umożliwiających atrakcyjne spędzanie czasu wolnego oraz wsparcie terapeutyczne.
- Zwiększenie dostępu mieszkańców do infrastruktury rowerowej poprzez budowę nowych ścieżek rowerowych, zwiększających potencjał gospodarczy gminy w obszarze turystyki, a także jakość życia mieszkańców, którzy będą mogli w większym stopniu podejmować aktywność sportową.
- Zapewnienie dostępu do edukacji przedszkolnej dzieciom zamieszkującym gminę, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości aktywizacji kobiet w wieku produkcyjnym, które będą mogły podejmować aktywność zawodową.
- Wzrost jakości życia mieszkańców oraz rozwój gospodarczy gminy poprzez zapewnienie modernizacji potencjału turystyczno-rekreacyjnego nad Jeziorem Leśniańsko – Złotnickim.

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszyna na lata 2025-2030 zachowuje kompatybilność z założeniami strategii rozwoju poprzez zapewnienie sprawnego i efektywnego systemu usług publicznych wysokiej jakości, warunkujących rozwój infrastruktury służącej celom społecznym jak również realizację działań na rzecz wzrostu atrakcyjności turystycznej regionu.

Źródło: opracowanie własne

9. Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych

Program rewitalizacji ujmuje działania w sposób kompleksowy, z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków zewnętrznych. Finansowanie działań rewitalizacyjnych zakłada wykorzystanie środków gminnych oraz środków zewnętrznych, w tym środków przewidzianych w ramach Funduszy Europejskich dla Dolnośląskiego 2021-2027 oraz Funduszy Europejskich na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko (FENIKS), Fundusze

Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG), Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC), Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE), Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa (FEPŻ), programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej. Projekty te będą komplementarne z projektami realizowanymi ze wsparcia Funduszy Europejskich Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS).

Zaznaczyć należy, iż podane kwoty stanowią wartości szacunkowe, a kwota rzeczywista określana będzie na podstawie dokumentacji projektowej i w wyniku przeprowadzanej procedury przetargowej wynikającej z ustawy zamówień publicznych oraz będzie uwzględniana w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy. Założono również szacunkowe wartości dofinansowań ze środków Unii Europejskiej, jednak przy braku takich możliwości realizacja przedsięwzięć będzie odbywała się w miarę możliwości przy wykorzystaniu środków z innych źródeł. Dopuszcza się również możliwość realizacji przedsięwzięć etapami, jeśli zaistnieje możliwość pozyskania funduszy na dany etap zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć. W poniższej tabeli przedstawiono podział źródeł finansowania dla poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZYNA NA LATA 2025-2030

Tabela 19 Szacunkowe ramy finansowe podstawowych i uzupełniających projektów rewitalizacyjnych

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Szacunkowa wartość przedsięwzięcia	Szacunkowe środki finansowe			Źródła finansowania
		Środki publiczne	Środki UE	Środki prywatne	
PODSTAWOWE PROJEKTY REWITALIZACYJNE					
P1 Start w Biznes - Inkubator Przedsiębiorczości Lokalnej	5 000 000 zł	750 000 zł	4 250 000 zł	0,00 zł	- budżet gminy - środki zewnętrzne
P2 Kuźnia Inicjatyw – Inkubator NGO	5 000 000 zł	750 000 zł	4 250 000 zł	0,00 zł	(w tym m.in.:
P3 Bezpieczny Dom - sieć mieszkań chronionych i wspomaganych na terenie gminy	12 000 000 zł	1 800 000 zł	10 200 000 zł	0,00 zł	fundusze europejskie
P4 Ekologiczne Biedrzycchowice	5 000 000 zł	750 000 zł	4 250 000 zł	0,00 zł	w szczególności
P5 Centrum Aktywności Społecznej w Biedrzycchowicach	5 000 000 zł	750 000 zł	4 250 000 zł	0,00 zł	środki dla Dolnego Śląska, KPO, PROW, dotacje krajowe)
POZOSTAŁE PROJEKTY REWITALIZACYJNE					
PU1 Rozwój współpracy międzysektorowej w Olszynie	500 000 zł	500 000 zł	0,00	0,00	- środki własne
PU2 Bezpiecznie i ekologicznie – cykl warsztatów integracyjnych	100 000 zł	100 000 zł	0,00	0,00	- fundusze krajowe

Źródło: opracowanie własne

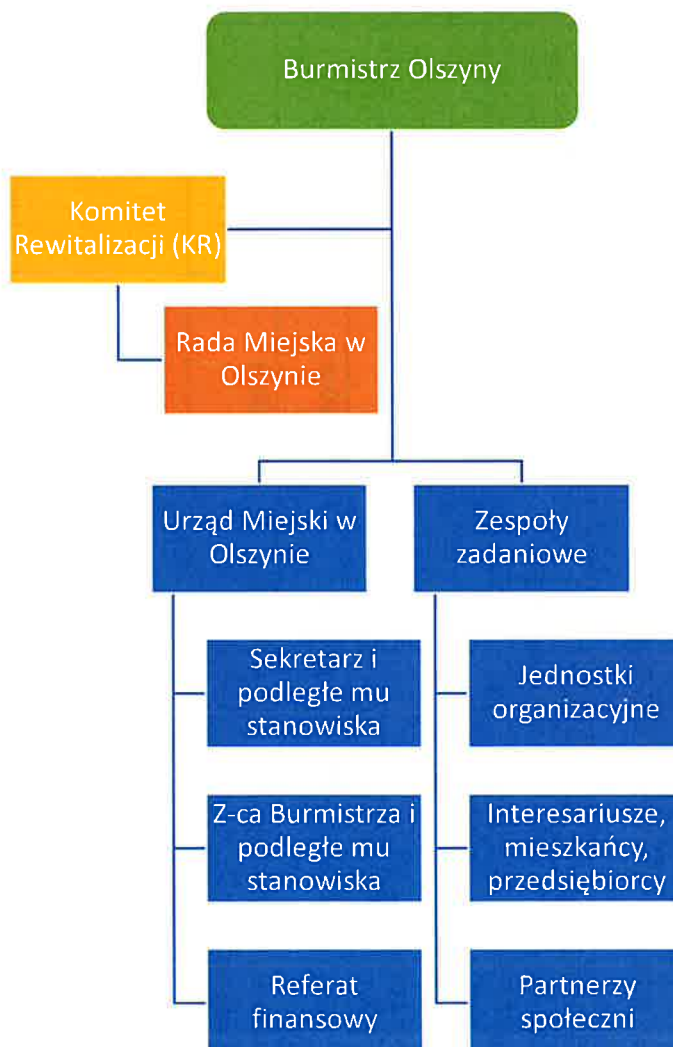
10. Opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji

10.1 Wdrożenie i zarządzanie realizacją programu

Prowadzenie procesu rewitalizacji – wraz z jego przygotowaniem, koordynowaniem oraz tworzeniem warunków do jego przeprowadzenia – należy do zadań własnych gminy zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o rewitalizacji. Z tego względu głównymi stronami realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszyna na lata 2025-2030 będą: Burmistrz Olszyny, Komitet Rewitalizacyjny, Urząd Miejski oraz Rada Miejska w Olszynie.

Za wdrożenie i zarządzanie Programem odpowiedzialny będzie **Burmistrz Olszyny, który corocznie przedkładać będzie Radzie Miejskiej sprawozdanie monitorujące z wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji (sprawozdanie) według stanu na koniec grudnia roku poprzedniego**. Zadania związane z bieżącym wdrożeniem Programu będą realizowane przez pracowników Urzędu Miejskiego, którzy wspólnie z członkami Komitetu Rewitalizacji będą prowadzili monitoring stopnia realizacji celów Programu.

Schemat 2 Schemat zarządzania Programem Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

W celu sprawniejszego zarządzania zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych Burmistrz Olszyny może powołać Zespoły zadaniowe, w skład których wejdą przedstawiciele komórek organizacyjnych Urzędu Miejskiego, jednostek organizacyjnych, interesariuszy oraz partnerzy społeczni. Ich rolą będzie przygotowanie i wdrażanie przedsięwzięć inwestycyjnych pod kątem merytorycznym, finansowym, technicznym i organizacyjnym. Odpowiedzialni będą za przygotowanie dokumentacji technicznej, postępowanie przetargowe, a także nadzór nad poprawną, racjonalną i właściwą realizacją zadania. W tym celu pożądane jest wsparcie odpowiednich specjalistów i ekspertów, którzy zostaną zaproszeni do udziału w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Przewiduje się, w miarę potrzeb organizacyjnych, tworzenie również partnerstw projektowych, które na podstawie ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, podczas realizacji zadań gminnych programów rewitalizacji, można tworzyć partnerstwa realizujące wspólny cel strategicznego rozwoju. Warunki partnerstwa zostaną określone w porozumieniu lub umowie partnerskiej lub na podstawie odrębnych przepisów.

W ramach procesu zarządzania Programem Burmistrzowi podlegać będzie **Komitet Rewitalizacji, do którego nabór członków prowadzony jest na dzień uchwalania Programu.** W skład komitetu wejdą przedstawiciele Urzędu Miejskiego w Olszynie oraz jednostek organizacyjnych z terenu gminy, a także przedstawiciele mieszkańców obszaru rewitalizacji, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych, w tym kultury i oświaty oraz przedsiębiorcy działający w obszarze rewitalizacji, łącznie 15 osób. Kadencja Komitetu trwa 5 lat, od czasu pierwszego posiedzenia, które zwołuje Burmistrz. Praca Komitetu będzie świadczona społecznie, członkowie nie będą pobierać wynagrodzenia ani diet wynikających ze świadczonej pracy w ramach realizacji działań rewitalizacyjnych. Na pierwszym posiedzeniu Komitetu wybrany zostanie przewodniczący i zastępca. Z posiedzeń Komitetu będą opracowywane protokoły oraz inne niezbędne dokumenty.

Szerokie spektrum składu Komitetu ma na celu obiektywną ocenę realizowanych działań rewitalizacyjnych. Ma także przyczyniać się do eliminacji występujących zagrożeń społecznych w opinii różnych osób najbardziej zainteresowanych i zaangażowanych w podejmowane działania rewitalizacyjne. Dobór członków Komitetu został poprzedzony rozmowami przedstawicieli Urzędu Miejskiego z potencjalnymi członkami w celu zaangażowania ich wiedzy i doświadczenia w ramach podejmowanych działań na rzecz gminy. W ten sposób został powołany odpowiedzialny i zaangażowany zespół ds. rewitalizacji, który wraz z przedstawicielami Urzędu Miejskiego będzie konsultował realizację zadań rewitalizacyjnych na każdym kroku ich wdrażania.

Komitet Rewitalizacji wspiera działania Burmistrza w obszarze działań związanych z rewitalizacją w gminie, stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy, a także sprawuje funkcje opiniodawczo-doradcze w sprawach, związanych z przygotowaniem, opracowaniem i wdrażaniem rewitalizacji oraz oceną przebiegu tego procesu na obszarze gminy Olszyna. Do zadań członków Komitetu należy w szczególności:

- a) koordynacja działań, włączających lokalną społeczność w konsultacje społeczne dotyczące wdrażania, monitorowania i oceny rewitalizacji na obszarze gminy Olszyna;
- b) informowanie lokalnej społeczności o wdrażaniu, aktualizacji, wynikach monitorowania i ocenie podejmowanych przez gminę działań w zakresie rewitalizacji;
- c) promocja działań rewitalizacyjnych,
- d) d) zapewnienie współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy w procesie rewitalizacji na obszarze gminy Olszyna.

Planuje się spotkania Komitetu Rewitalizacji co najmniej raz w roku. Zadaniem Komitetu Rewitalizacji będzie także pomoc techniczna dla beneficjentów Programu przy aplikowaniu o środki zewnętrzne (uczestnictwo w szkoleniach, seminariach czy warsztatach). Na etapie wdrożenia Programu Komitet, z inicjatywy własnej lub na wniosek podmiotu realizującego przedsięwzięcie, będzie mógł przeprowadzić spotkanie – naradę w celu omówienia występującego problemu. Ponadto Komitet będzie mógł wystąpić o włączenie poszczególnych interesariuszy w pracę monitoringową. Realizowane działania przez pracowników Urzędu Miejskiego będą promowane za pośrednictwem strony internetowej gminy oraz poprzez bezpośrednie kolportowanie informacji do mieszkańców i interesariuszy. Celem głównym działań promocyjnych i komunikacyjnych będzie zachęcenie interesariuszy do aktywnego udziału we wdrożeniu i realizacji Programu.

Ewentualna zmiana uchwały w sprawie określania zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji nastąpi w drodze konsultacji społecznych, w trybie, w jakim został on przewidziany w ustawie o rewitalizacji.

10.2 Koszty zarządzania

Osoby zaangażowane w proces zarządzania Programem to głównie pracownicy Urzędu Miejskiego w Olszynie. Koszty związane z zarządzaniem procesu rewitalizacji w gminie uwzględnione zostały w ogólnych kosztach funkcjonowania urzędu i ujęte zostaną w bieżących kosztach funkcjonowania gminy. Stanowiąc będą wydatki na wynagrodzenia pracowników zajmujących się wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z pochodnymi od wynagrodzeń. Osobami najbardziej zaangażowanymi w proces zarządzania Programem będą członkowie Komitetu Rewitalizacji. Należy jednak zwrócić uwagę, że zadania dotyczące rewitalizacji będą wykonywane przez członków Komitetu w części etatu (w ramach swoich dotychczasowych obowiązków służbowych), co pozwala wnioskować, że zarządzanie Gminnym Programem Rewitalizacji nie wpłynie na konieczność ponoszenia dodatkowych kosztów.

10.3 Ramowy harmonogram realizacji programu

W poniższej tabeli zaprezentowano ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, z kolei okresy realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych zostały podane w tabeli 12 i 13 przy charakterystyce podstawowych i pozostałych projektów rewitalizacyjnych.

Tabela 20 Harmonogram realizacji Programu

Lp.	Zadania	Okres realizacji
1	Prace nad opracowaniem Gminnego Programu Rewitalizacji	2024-2025
2	Podjęcie Uchwały nr IX/39/2025 Rady Miejskiej w Olszynie w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	30.07.2025
3	Podjęcie Uchwały nr IX/40/2025 Rady Miejskiej w Olszynie w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszyna na lata 2025-2030	30.07.2025
4	Powołanie Komitetu Rewitalizacji (Uchwała nr XIII/56/2025 Rady Miejskiej w Olszynie z dnia 26 listopada 2025 r. w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji w Gminie Olszyna)	Listopad/grudzień 2025
5	Uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszyna na lata 2025-2030	Grudzień 2025
6	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych	2025-2030
7	Opracowanie rocznych raportów monitorujących przez Komitet Rewitalizacyjny	do końca marca każdego roku
8	Opracowanie oceny skuteczności podjętych działań rewitalizacyjnych w latach 2025-2030 (ewaluacja ex-post)	marzec 2031

Źródło: opracowanie własne

11. Partycypacja społeczna w procesie rewitalizacji

Partycypacja społeczna jest wyrazem aktywnego uczestnictwa obywateli i podejmowania ich decyzji, które są znaczące dla danej społeczności. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Olszyna na lata 2025-2030 opracowany został przy udziale partycypacji społecznej zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. Zgodnie z art. 5 ust. 2 ww. ustawy aktywny udział interesariuszy pozwolił na:

- poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami;
- prowadzeniu, skierowanych do interesariuszy, działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, wynikających z ustawy oraz o przebiegu tego procesu;
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji;
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji gminnego programu rewitalizacji;
- zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości

wypowiedzenie się przez interesariuszy.

Partycypacja społeczna na etapie przygotowywania Programu

Na etapie diagnozowania i programowania wykorzystano następujące formy partycypacji społecznej:

- zbieranie uwag w formie elektronicznej i papierowej,
- ankiety/formularze,
- spotkania,
- wywiady pogłębione.

Aktywną partycypację na etapie diagnozowania i programowania umożliwiono:

- mieszkańcom gminy Olszyna,
- przedstawicielom instytucji funkcjonujących na terenie gminy,
- przedsiębiorcom z obszaru rewitalizacji,
- organizacjom pozarządowym działającym na terenie gminy,
- samorządowi gminnemu,
- pozostałym interesariuszom np. przyszłym inwestorom, mieszkańcom.

Zapewnienie udziału interesariuszom na etapie diagnozowania rozpoczęło się od konsultacji społecznych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Olszyna. Konsultacje zostały przeprowadzone w oparciu o ogłoszenie Burmistrza Olszyny o rozpoczęciu konsultacji społecznych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Konsultacje przeprowadzone zostały od dnia 05.05.2025 r. do dnia 09.06.2025 r. w formie:

1. złożenie opinii i uwag za pośrednictwem:
 - a) wiadomości mailowej, skierowanej na adres e-mail: poczta@olszyna.pl
 - b) pisma skierowanego na adres: Urząd Miejski w Olszynie, ul. Wolności, 20 59-830 Olszyna z dopiskiem „Projekt uchwały Rady Miejskiej w Olszynie w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz rewitalizacji w Gminie Olszyna”,
 - c) osobiście - poprzez złożenie pisma w Urzędzie Miejski w Olszynie.
2. spotkań realizowanych za pomocą środków porozumienia się na odległość z interesariuszami rewitalizacji, na których został omówiony obszar zdegradowany oraz rewitalizacji, podczas których była możliwość wyrażenia uwag, opinii i propozycji. Spotkania powiązane z wykorzystaniem metod warsztatowych odbyły się zgodnie z terminami zaplanowanymi w ogłoszeniu, czyli 19.05.2025 r. oraz 26.05.2025 r. W spotkaniach udział wzięło łącznie 13 osób.
3. warsztatów, które odbyły się dnia 28 maja 2025 r. w Urzędzie Miejskim w Olszynie;
4. ankiety elektronicznej opublikowanej na stronie internetowej: www.olszyna.pl
5. zbierania uwag ustnych przez przedstawicieli podmiotu prowadzącego konsultacje, które odbędzie się w okresie trwania konsultacji w formie osobistej w siedzibie Urzędu Miejskiego w Olszynie.

W trakcie spotkań scharakteryzowano procedury sporządzania projektu Gminnego Programu Rewitalizacji z uwzględnieniem etapu wyznaczenia obszaru rewitalizacji. Omówiono obszary, które zostały wyznaczone jako obszary zdegradowane oraz rewitalizacji, w szczególności wskazano obiektywne kryteria, które stanowiły podstawę wyznaczenia obszarów oraz omówiono potencjały, a także deficyty obszarów. W trakcie rozmów analizowano również możliwości względem wstępnie planowanych projektów rewitalizacyjnych, na których realizację gmina będzie ubiegać się o pomoc ze środków zewnętrznych.

1. spacer studyjne - odbyły się w dniu 29.06.2024 r. i objęły obszary rewitalizacji wskazane w konsultowanej uchwale. Możliwość bezpośredniego zapoznania się z szansami oraz potencjałami i deficytami obszarów stanowiła ważny element potwierdzenia możliwości wyprowadzenia ze stanu kryzysowego poniższych obszarów. Osoby biorące udział w spacerach upewniły się odnośnie możliwości podjęcia działań, które wpłyną na wsparcie obszarów rewitalizacji i nie zgłaszały uwag.
2. ankiety - w trakcie prowadzonych działań konsultacyjnych zbierano informacje w formie badań ilościowych opartych na kwestionariuszach ankietowych. Osobom biorącym udział w wywiadzie zapewniono możliwość oceny zasadności ujętych w uchwale obszarów zdegradowanych oraz rewitalizacji. W trakcie prowadzonych działań wskazano główne problemy analizowanego obszaru rewitalizacji. W badaniu wzięło udział 32 osoby.
3. zbieranie uwag ustnych przez przedstawicieli podmiotu, prowadzącego konsultacje, które odbyły się w okresie trwania konsultacji w formie osobistej w siedzibie Urzędu Gminy Olszyna. Mieszkańcy mieli możliwość składania uwag w formie elektronicznej, pisemnej oraz osobistej. Do Urzędu Gminy nie wpłynęły formularze uwag odnoszących się do kwestii obszaru rewitalizacji, uchwały oraz diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Uwagi w formie pisemnej lub elektronicznej można było składać w terminie od dnia 05.05.2025 r. do dnia 09.06.2025 r. dostarczając je:

- a) elektronicznie na adres: poczta@olszyna.pl
- b) drogą korespondencyjną na adres: Urząd Miejski w Olszynie, ul. Wolności 20, 59-830 Olszyna,
- c) bezpośrednio do Urzędu Miejskiego w Olszynie, w godzinach pracy Urzędu.

Dokumentacja dotycząca przedmiotu konsultacji była dostępna w Biuletynie Informacji Publicznej gminy Olszyna, na stronie internetowej gminy pod adresem www.olszyna.pl oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Olszynie. Informacja podsumowująca każdą z form konsultacji społecznych została opracowana zgodnie z art. 6 ust 7 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji oraz zamieszczona w Biuletynie Informacji Publicznej gminy Olszyna na stronie www.olszyna.pl

Konsultacje miały na celu zebranie uwag i opinii odnośnie:

- projektu uchwały Rady Miejskiej w Olszynie w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji,
- map obszaru zdegradowanego i obszaru do rewitalizacji,
- diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Również na etapie programowania zaproszono interesariuszy rewitalizacji do zgłaszania pomysłów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Pomysły zbierano za pomocą uproszczonych fiszek projektowych, udostępnionych w trakcie trwania naboru. Propozycje mogły być zgłaszane zarówno przez osoby fizyczne, jak i instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, koła, kluby, podmioty gospodarcze i inne.

Z kolei na etapie opiniowania projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszyna na lata 2025-2030 przeprowadzono konsultacje społeczne dotyczące uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszyna na lata 2025-2030. Konsultacje przeprowadzono od dnia 27.10.2025 r. do dnia 1.12.2025 r. w formie:

1. złożenia przez interesariuszy opinii i uwag w sprawie projektu uchwały Rady Miejskiej w Olszynie w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszyna na lata 2025-2030, złożonego za pośrednictwem:
 - a) wiadomości mailowej, skierowanej na adres e-mail: poczta@olszyna.pl
 - b) pisma skierowanego na adres: Urząd Miejski w Olszynie, ul. Wolności, 20 59-830 Olszyna z dopiskiem „Projekt uchwały Rady Gminy Olszyna w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszyna na lata 2025-2030,
 - c) osobiście - poprzez złożenie 2025 r. interesariuszami rewitalizacji. Spotkania odbyły się poprzez zalogowanie pod niniejszy link:
<https://szkolenia4cs.clickmeeting.com/konsultacjeolszyna>
2. warsztatu z interesariuszami rewitalizacji, na których zostały omówione założenia ujęte w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Olszyna na lata 2025-2030, podczas których była możliwość wyrażenia uwag, opinii i propozycji. Warsztat odbył się w dniu 14.11.2025 r. w Urzędzie Miejskim w Olszynie.
3. ankiet realizowanych za pomocą elektronicznego formularza dostępnego na stronie internetowej www.olszyna.pl
4. zbierania uwag ustnych przez przedstawicieli podmiotu, prowadzącego konsultacje, które odbyły się w okresie trwania konsultacji w formie osobistej w siedzibie Urzędu Miejskiego w Olszynie.

Uwagi w formie pisemnej lub elektronicznej można było składać w terminie od dnia 27.10.2025 r. do dnia 1.12.2025 r. dostarczając je:

- a) elektronicznie na adres: poczta@olszyna.pl
- b) drogą korespondencyjną na adres: Urząd Miejski w Olszynie, ul. Wolności 20, 59-830 Olszyna,
- c) bezpośrednio do Urzędu Miejskiego w Olszynie, w godzinach pracy Urzędu.

Na etapie opiniowania Programu wpłynęła jedna uwaga od mieszkańca w zakresie dodania działania rewitalizacyjnego. Wniosek mieszkańca uwzględniono w dokumencie, poprzez dodanie projektu rewitalizacyjnego nr P5.

Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania realizacji Programu

Za udział interesariuszy w procesie wdrażania i monitorowania realizacji Programu odpowiadać będzie **Komitet Rewitalizacji**, który stanie się platformą dialogu i współpracy pomiędzy władzami gminy a uczestnikami procesu rewitalizacji. Komitet pełnić będzie funkcję doradczą-opiniującą wobec Burmistrza, a jego szczegółowe zadania zostały opisane w Rozdziale 10. Równolegle w działania związane z realizacją Programu włączone zostaną instytucje i podmioty współpracujące z Urzędem Miejskim, zapewniając wsparcie doradcze i opiniotwórcze w kluczowych kwestiach. Wśród nich znajdują się m.in. sołtysi i rady sołeckie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olszynie, Gminny Ośrodek Kultury, organizacje społeczne oraz Koła Gospodyń Wiejskich. Tak szeroki udział pozwoli na realizację Programu w formule partnerskiej, z aktywnym włączeniem mieszkańców obszaru rewitalizacji, organizacji pozarządowych, sektora gospodarczego i instytucji publicznych.

Na etapie wdrażania projektów rewitalizacyjnych planowane jest nawiązanie współpracy z wymienionymi instytucjami oraz z placówkami oświatowymi, aby umożliwić organizację zajęć dla mieszkańców w różnym wieku. Celem tych działań będzie wzrost aktywności oraz integracji społeczności lokalnej. Zakłada się również współpracę z NGO i sołectwami w zakresie przygotowywania wydarzeń kulturalnych. Udostępnienie odnowionych obiektów gminnych organizacjom społecznym i jednostkom samorządowym sprawi, że przestrzenie te będą lepiej dopasowane do oczekiwań mieszkańców, a ich wykorzystanie stanie się bardziej efektywne. Jednocześnie zwiększy się poczucie współodpowiedzialności za wspólną przestrzeń i więź z miejscem zamieszkania, co przyczyni się do integracji społecznej ponad podziałami wiekowymi czy statusowymi.

Zgodnie z zasadą partnerstwa w proces rewitalizacji przewidziano udział wielu grup interesariuszy, co umożliwi realizację różnorodnych przedsięwzięć, w tym inicjowanych przez podmioty spoza sektora publicznego. Program zakłada również stworzenie mechanizmów umożliwiających aktywny udział interesariuszy w realizacji i osiąganiu końcowych efektów rewitalizacji. Jednym z narzędzi będzie wykorzystanie badań ankietowych online (CAWI), pozwalających na monitorowanie efektów i uzyskiwanie opinii mieszkańców. Badania takie mogą być prowadzone corocznie, aby systematycznie gromadzić informacje zwrotne o rezultatach działań. Odpowiedzialność za ocenę i monitorowanie postępów spoczywać będzie na członkach Komitetu Rewitalizacji oraz pracownikach Urzędu Miejskiego w Olszynie.

Informacje o przebiegu rewitalizacji i jej wynikach będą regularnie udostępniane mieszkańcom w różnych formach, tak aby dotarły do wszystkich grup społecznych – bez względu na wiek, status, poglądy czy niepełnosprawność. Komunikacja będzie prowadzona za pośrednictwem strony internetowej gminy, mediów społecznościowych oraz lokalnej

prasy. Pozwoli to na zwiększenie udziału mieszkańców w procesach rewitalizacyjnych i wzmocni ich zaangażowanie w życie gminy.

12. System monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji

12.1 Opiniowanie Programu rewitalizacji przez właściwe podmioty

Projekty zawarte w Programie rewitalizacji nie określają ram i założeń w zakresie ochrony przeciwpożarowej. Projekty nie wpływają na aktualne zagospodarowanie istniejących na obszarze gminy terenów górniczych. Program nie określa szczegółowych ram i założeń w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności państwa. Dokument nie ogranicza ani nie rozszerza zakresu obowiązujących przepisów dotyczących bezpieczeństwa i obronności państwa. Gmina nie będzie realizować przedsięwzięć rewitalizacyjnych na obszarach zabytkowych, nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć, które wpływałyby na ochroną dziedzictwa kulturowego czy zabytkowego. Formy ochrony zabytków leżących w obszarze rewitalizacji zostały określone na mocy przepisów odrębnych. Wszelkie inwestycje prowadzone w obrębie obszaru rewitalizacji dotyczące obiektów objętych prawną ochroną zostaną skonsultowane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Obszar rewitalizacji i realizacja poszczególnych projektów zawartych w Programie nie obejmują swym zasięgiem gruntów usytuowanych w bezpośrednim sąsiedztwie linii kolejowej, których zagospodarowanie powinno się odbywać na zasadach zawartych w przepisach odrębnych.

Burmistrz Olszyny, zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt. 4 ustawy o rewitalizacji, wystąpił do właściwych podmiotów o zaopiniowanie projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszyna na lata 2025-2030.

Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji był opiniowany przez:

- zarząd właściwego powiatu – w zakresie zgodności ze strategią rozwoju powiatu,
- zarząd właściwego województwa – w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa i strategią rozwoju województwa,
- właściwego wojewodę – w zakresie zgodności z zadaniami rządowymi służącymi realizacji celu publicznego określonego w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
- właściwe organy wojskowe, ochrony granic oraz bezpieczeństwa państwa – w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności,
- właściwego komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej – w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
- właściwego państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego,
- właściwą gminną komisję urbanistyczno-architektoniczną,
- operatorów sieci uzbrojenia terenu, w tym zarządców dróg oraz linii i terenów kolejowych,
- Krajowy Zasiób Nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zasiobie Nieruchomości (Dz. U. z 2020 r. poz. 1100 i 2127 oraz z 2021 r.

poz. 11 i 223) – w zakresie sposobu zagospodarowania oraz przedsięwzięć związanych z nieruchomościami wchodzącymi w skład Zasobu Nieruchomości.

W toku uzgodnień pozyskano stanowiska i oceny od następujących organów:

- 1) Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu (WPN.614.7./2025.AM) - zgodnie z pismem z dnia 24 listopada 2025 r. dokument Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Olszyna na lata 2025-2030 został zaopiniowany pozytywnie, bez uwag w zakresie form ochrony przyrody.
- 2) Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział we Wrocławiu (OWR.Z-3.439.53.2025.1.MAS) – w piśmie z dnia 28 listopada 2025 r. zaproponowano zmiany w zakresie wskazanych działek. Uwaga została uwzględniona w dokumencie GPR.
- 3) Polska Spółka Gazownictwa we Wrocławiu (OŚ.671.19.2025) – zgodnie z pismem z dnia 17 listopada 2025 r. dokument Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Olszyna na lata 2025-2030 został zaopiniowany pozytywnie, bez uwag.
- 4) Zarząd Województwa Dolnośląskiego Zarządca Dróg Wojewódzkich (ZP.414.401.2025) – zgodnie z pismem 12 listopada 2025 r. wskazano że przez obszary wyznaczone do rewitalizacji na terenie gminy Olszyna nie przebiegają drogi wojewódzkie ani rezerwy terenowe oraz linie kolejowe zarządzane przez tutejszą jednostkę, w związku z czym nie ma podstaw do opiniowania przedmiotowego projektu GPR.
- 5) Dolnośląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny we Wrocławiu (ZNS.9022.4.91.2025.MŚ) – w piśmie z dnia 6 listopada 2025 r. wskazano, że przedstawiony dokument należy do grupy projektów innych niż wymienione w art. 46 ust. 1 i 2 ustawy Uooś, gdyż nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W związku z powyższym uzgodnienia, co do ewentualnej potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko należy dokonać z organem wymienionym w art. 57 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, tj. Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska we Wrocławiu.
- 6) Ośrodek Zamiejscowy we Wrocławiu Centralnego Wojskowego Centrum Rekrutacji (CWCROZ.Wrocław-SL.0732.287.2025) – zgodnie z pismem z dnia 14 listopada 2025 r. dokument Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Olszyna na lata 2025-2030 został zaopiniowany pozytywnie.
- 7) Orange Polska (2511120058TTDSIKU/JH/01) – zgodnie z pismem z dnia 14 listopada 2025 r. dokument Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Olszyna na lata 2025-2030 został zaopiniowany pozytywnie z uwagą, że w przypadku wystąpienia kolizji z istniejącymi urządzeniami telekomunikacyjnymi własności

Orange Polska należy wystąpić do Orange Polska o wydanie warunków technicznych na ich zabezpieczenie lub przełożenie.

- 8) Dyrektor Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (V.RPP.610.1005.2025.org) – zgodnie z pismem z dnia 27 listopada 2025 r. wskazano, że należy uzupełnić dokument o zapisy mówiące o tym, że w wyznaczonych granicach obszaru rewitalizacji występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią (10% i 1%), na których obowiązują przepisy odrębne oraz stwierdzenia, że przewidziane przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą realizowane poza tymi obszarami. Niniejszy zapis uzupełniono w dokumencie GPR.
- 9) Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego (DG-R-II.040. 1.2023) – zgodnie z pismem z dnia 26 listopada 2025 r. dokument Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Olszyna na lata 2025-2030 został zaopiniowany pozytywnie.
- 10) Polskie Sieci Elektroenergetyczne (DE-DSP-DUO-WFP.7111.1457.2025.2) – zgodnie z pismem z dnia 7 listopada 2025 r. dokument Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Olszyna na lata 2025-2030 został zaopiniowany pozytywnie.

12.2 Monitoring programu

Monitoring realizacji Programu będzie prowadzony poprzez porównanie stopnia realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych do założonych wskaźników monitorowania poszczególnych celów Programu Rewitalizacji. Monitoring będzie prowadzony corocznie, tak aby możliwe było zaprezentowanie sprawozdania członkom Rady Miejskiej. Realizacja monitoringu będzie prowadzona na podstawie karty oceny projektu rewitalizacyjnego, którego przykład zamieszczono poniżej.

Tabela 21 Karta oceny projektu rewitalizacji

Nazwa projektu rewitalizacyjnego	(wpisać nazwę przedsięwzięcia)
Podmiot odpowiedzialny	
Partnerzy	
Miejsce realizacji (nr działki)	
Stan realizacji przedsięwzięcia	
Termin realizacji	

Opis zrealizowanych działań w ramach przedsięwzięcia	
Rezultaty wraz ze wskaźnikiem osiągniętego rezultatu	
Całkowita wartość przedsięwzięcia	
Wskaźnik poniesionych kosztów	
Źródła finansowania	
Wskaźnik dofinansowania przedsięwzięcia	

Źródło: opracowani własne

Zakres **corocznego sprawozdania monitorującego z wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji** Burmistrza Olszyny (do końca marca każdego roku) będzie obejmować, co najmniej informację o postępach finansowych, źródłach finansowania zadań, informację o postępach rzeczowych, zgodność z przyjętym harmonogramem, odchylen od harmonogramu. W sprawozdaniu przedstawione zostaną również problemy, bariery, trudności, które zostały zidentyfikowane przez Komitet Rewitalizacji na etapie programowania Gminnego Programu Rewitalizacji.

System monitorowania i oceny Programu dotyczyć będzie czterech płaszczyzn dotyczących wdrożenia Programu. Monitoring obejmować będzie cztery poniższe płaszczyzny:

- monitorowanie stopnia realizacji celów określonych w Programie rewitalizacji,
- monitorowanie skutków Programu poprzez analizę aktualnego poziomu wskaźników wykorzystywanych na etapie delimitacji obszarów rewitalizacji,
- bieżące monitorowanie poziomu wdrażania Programu rewitalizacji,
- monitorowanie podstawowych parametrów Programu rewitalizacji na etapie przyjęcia Programu.

Wskaźniki monitoringu (produktu oraz rezultatu) zostały wskazane przy poszczególnych projektach rewitalizacyjnych (w tabeli nr 12 i 13). Poniżej uwzględniono ewaluację badanych wskaźników w ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZYNA NA LATA 2025-2030

Tabela 22 Wskaźniki monitoringu

Nazwa projektu rewitalizacyjnego	Wskaźniki monitorujące	Wartość wskaźnika w 2025 r.	Wartość wskaźnika w 2030 r.	Źródło danych
PODSTAWOWE PROJEKTY REWITALIZACYJNE				
P1 Start w Biznes - Inkubator Przedsiębiorczości Lokalnej	Liczba budynków z nową funkcją społeczną	0 szt.	1 szt.	sprawozdanie Burmistrza Olszyny
	Powierzchnia zagospodarowana na cele społeczne	0 m ²	ok. 400 m ²	
	Liczba nowych organizacji społecznych	2 szt.	10 szt.	
	Liczba osób korzystających z powstałej infrastruktury	0 os./rok	50 os./rok	
	Liczba wydarzeń organizowanych na zmodernizowanej przestrzeni społecznej	0 szt./rok	5 szt./rok	
	Liczba osób korzystających ze wsparcia warsztatowego, szkoleniowego itp.	0 os./rok	100 os./rok	
	Liczba budynków z nową funkcją społeczną	0 szt.	1 szt.	
P2 Kuźnia Inicjatyw – Inkubator NGO	Powierzchnia zagospodarowana na cele społeczne	0 m ²	ok. 300 m ²	sprawozdanie Burmistrza Olszyny
	Liczba nowych organizacji społecznych	0 szt.	5 szt.	
	Liczba osób korzystających z powstałej infrastruktury	0 os./rok	300 os./rok	
	Liczba wydarzeń organizowanych na zmodernizowanej przestrzeni społecznej	0 szt./rok	15 szt./rok	
	Liczba osób korzystających ze wsparcia warsztatowego, szkoleniowego itp.	0 os./rok	500 os./rok	
	Liczba budynków z nową funkcją społeczną	0 szt.	6 szt.	
	Liczba nowych mieszkań	0 szt./rok	20 szt./rok	
P3 Bezpieczny Dom - sieć mieszkań chronionych i	Liczba budynków z nową funkcją społeczną	0 szt.	6 szt.	sprawozdanie Burmistrza Olszyny
	Liczba nowych mieszkań	0 szt./rok	20 szt./rok	

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZYNA NA LATA 2025-2030

Nazwa projektu rewitalizacyjnego	Wskaźniki monitorujące	Wartość wskaźnika w 2025 r.	Wartość wskaźnika w 2030 r.	Źródło danych
wspomaganych na terenie gminy				
	Liczba osób korzystających ze wsparcia	0 szt./rok	20 os./rok	
	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji	-	wzrost	
p4 Ekologiczne Biedrzychowice	Liczba zmodernizowanych przepompowni ścieków	0 szt.	2 szt.	sprawozdanie Burmistrza Olszyny
	Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji	0 szt.	2 szt.	
	Liczba użytkowników objętych poprawą warunków	0 szt.	ok. 500 os.	
	Liczba osób biorących udział w szkoleniach, warsztatach profilaktycznych i ekologicznych	200 os./rok	500 os./rok	
	Poziom atrakcyjności gminy	-	wzrost	
POZOSTAŁE PROJEKTY REWITALIZACYJNE				
PU1 Rozwój współpracy międzysektorowej w Olszynie	Liczba uczestników objętych wsparciem (szkolenia, doradztwo, mentoring)	0 os.	Ok. 70 os.	sprawozdanie Burmistrza Olszyny
	Liczba zrealizowanych szkoleń i warsztatów	0 szt.	10 szt.	
	Liczba wydarzeń integracyjnych i forów międzysektorowych	0 szt.	2 szt.	
PU2 Bezpiecznie i ekologicznie – cykl warsztatów integracyjnych	Liczba przeprowadzonych warsztatów	0 szt.	5 szt.	
	Liczba uczestników warsztatów	0 os.	Ok. 100 os.	
	Liczba wydarzeń integracyjnych (pikniki, spotkania)	0 szt.	2 szt.	

Źródło: opracowani własne

12.3 Ocena skuteczności działań rewitalizacyjnych

Z uwagi na monitoring bieżący (coroczny) wdrożenia Programu nie planuje się opracowywania raportu z badania ewaluacyjnego mid-term. Z pomiaru stanu realizacji Programu opracowane zostaną raporty oceniające realizację ex-post. Raport z badania ewaluacyjnego będzie przedmiotem opinii Komitetu Rewitalizacji i zostanie przekazany Burmistrzowi i Radzie Miejskiej, a także podany do publicznej wiadomości, poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Olszynie. Ewaluacja ex-post zaplanowana została na I kwartał 2031 roku. Celami szczegółowymi planowanej ewaluacji ex-post będą:

- Ocena stopnia osiągnięcia celów rewitalizacji,
- Wskazanie stopnia zaspokojenia potrzeb w poszczególnych projektach rewitalizacyjnych,
- Wskazanie potrzeb, które nadal wymagają wsparcia na obszarze zdegradowanym i obszarze rewitalizacji. Przy planowaniu sposobu realizacji badań ewaluacyjnych i analizie wyników szczególna uwaga zostanie zwrócona na aktualność identyfikacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Badania wpływu prowadzonych działań będą oceniane zgodnie z kryteriami ewaluacyjnymi tj. trafność, efektywność, użyteczność, trwałość, ale przede wszystkim skuteczność.

12.4 System wprowadzania modyfikacji do programu

W przypadku konieczności dokonania aktualizacji zapisów Gminnego Programu Rewitalizacji zorganizowane zostaną spotkania Komitetu Rewitalizacji, a pracownicy Urzędu Miejskiego w Olszynie będą odpowiedzialni za włączenie interesariuszy rewitalizacji w proces aktualizacji dokumentu, poprzez dotarcie z informacją do jak największej liczby osób, wykorzystując odpowiednio przygotowane materiały informacyjne (m.in. materiały informacyjne na stronie urzędu, plakaty, reklamę w gazecie, listy kierowane bezpośrednio do interesariuszy). Interesariusze, którzy odpowiedzą na kierowane informacje oraz wysyłane zaproszenia oraz zgłoszą się samodzielnie do wskazanych pracowników Urzędu Miejskiego będą mogli składać propozycje oraz uwagi dotyczące rewitalizacji, a także brać czynny udział w pracach Komitetu Rewitalizacji, po poinformowaniu o takiej chęci niniejszych pracowników.

W odróżnieniu do systemu rocznego dwa razy w okresie programowania Programu powinno zostać wykonane badanie ewaluacyjne pozwalające pozyskać dodatkowo dane jakościowe z realizacji wskaźników. Pozwoli to na skuteczny monitoring realizacji wdrażania Programu, a w przypadku wystąpienia trudności lub barier w realizacji przedsięwzięć do podjęcia decyzji o dokonaniu aktualizacji zapisów Programu.

13. Określenie zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego

Zaproponowane w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Olszyna na lata 2025-2030 przedsięwzięcia projektowe nie wymagają wprowadzenia zmian w uchwałach prawa

lokalnego. Natomiast przeznaczone do realizacji działania dotyczące zasobu mieszkaniowego gminy będą realizowane z godnie z przyjętymi uchwałami o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy²⁴ i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 725).

14. Określenie niezbędnych zmian w uchwale dotyczącej Komitetu Rewitalizacji

Przed uchwaleniem Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszyna na lata 2025-2030 została przyjęta uchwała w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. **Na dzień uchwalania Programu trwa nabór członków do Komitetu Rewitalizacji.** Komitet wspiera działania Burmistrza w obszarze działań związanych z rewitalizacją w gminie, stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy, a także sprawuje funkcje opiniodawczo-doradcze w sprawach, związanych z przygotowaniem, opracowaniem i wdrażaniem rewitalizacji oraz oceną przebiegu tego procesu na obszarze gminy Olszyna. Do zadań członków Komitetu należy w szczególności:

- a) koordynacja działań, włączających lokalną społeczność w konsultacje społeczne dotyczące wdrażania, monitorowania i oceny rewitalizacji na obszarze gminy Olszyna;
- b) informowanie lokalnej społeczności o wdrażaniu, aktualizacji, wynikach monitorowania i ocenie podejmowanych przez gminę działań w zakresie rewitalizacji;
- c) promocja działań rewitalizacyjnych,
- d) zapewnienie współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy w procesie rewitalizacji na obszarze gminy Olszyna.

Ewentualna zmiana uchwały w sprawie określania zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji nastąpi w drodze konsultacji społecznych, w trybie, w jakim został on przewidziany w ustawie o rewitalizacji.

15. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji istnieje możliwość ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Takie rozwiązanie można wprowadzić na wniosek wójta, burmistrza lub prezydenta miasta za pomocą odrębnej uchwały przyjmowanej przez radę gminy. Uchwała ta stanowi akt prawa miejscowego. Specjalna Strefa Rewitalizacji może zostać wyznaczona w granicach obszaru rewitalizacji, na okres nie dłuższy niż 10 lat, bez możliwości przedłużenia.

Ze względu na specyfikę przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz plany inwestycyjne gminy **nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji na terenach gminy Olszyna objętych obszarem rewitalizacji.**

16. Realizacja gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

16.1 Wskazanie zakresu niezbędnych zmian w planie ogólnym gminy

W gminie Olszyna nie został uchwalony plan ogólny, dlatego w momencie uchwalania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszyna na lata 2025-2030 nie można wskazać zakresu niezbędnych zmian w planie ogólnym gminy.

16.2 Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany

W zakresie określonych projektów w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Olszyna na lata 2025-2030 **nie jest wymagane uchwalenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (mpzp)**. Na chwilę obecną tereny objęte rewitalizacją posiadają wskazane w mpzp identyczne funkcje.

17. Spis tabel, wykresów, map i schematów

Spis map

Mapa 1 Arkusze map prezentujących obszar rewitalizacji na terenie gminy Olszyna	10
Mapa 2 Użytkowanie terenu wg Corine Land Cover 2018	24
Mapa 3 Projekty rewitalizacyjne na mapie poglądowej	91
Mapa 4 Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji – projekt P3	92
Mapa 5 Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji – projekt P1, P2 i P3	93
Mapa 6 Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji – projekt P4	94
Mapa 7 Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji	95
Mapa 8 Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji	96
Mapa 9 Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji – projekt P4	97
Mapa 10 Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji	98

Spis schematów

Schemat 1 Schemat komplementarności przedsięwzięć rewitalizacyjnych	59
Schemat 2 Schemat zarządzania Programem Rewitalizacji	72

Spis tabel

Tabela 1 Jednostki analityczne wyznaczone na terenie gminy Olszyna	6
Tabela 2 Wskaźniki służące analizie do wyznaczenia obszaru zdegradowanego	7

Tabela 3 Powierzchnia i liczba ludności wyznaczonego obszaru rewitalizacyjnego na terenie gminy Olszyna	9
Tabela 4 Analiza wskaźników uwarunkowań społecznych.....	12
Tabela 5 Analiza wskaźników uwarunkowań gospodarczych	16
Tabela 6 Analiza wskaźników uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych.....	18
Tabela 7 Analiza wskaźników uwarunkowań środowiskowych.....	20
Tabela 8 Analiza wskaźników uwarunkowań technicznych	21
Tabela 9 Formy użytkowania terenu w gminie Olszyna wg danych Corine Land Cover 2018	24
Tabela 10 Potrzeby rewitalizacyjne zdiagnozowane na podstawie istniejących problemów i deficytów obszaru rewitalizacji	29
Tabela 11 Kierunki działań rewitalizacyjnych w kontekście potrzeb rewitalizacyjnych	33
Tabela 12 Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	36
Tabela 13 Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	54
Tabela 14 Oddziaływanie przestrzenne projektów rewitalizacyjnych	60
Tabela 15 Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	61
Tabela 16 Komplementarność międzyokresowa programów rewitalizacji	63
Tabela 17 Najważniejsze projekty realizowane ze środków zewnętrznych w gminie Olszyna w latach 2016-2020	63
Tabela 18 Spójność celów rewitalizacji z dokumentami strategicznymi dla rozwoju gminy	64
Tabela 19 Szacunkowe ramy finansowe podstawowych i uzupełniających projektów rewitalizacyjnych	71
Tabela 20 Harmonogram realizacji Programu	75
Tabela 21 Karta oceny projektu rewitalizacji	82
Tabela 22 Wskaźniki monitoringu.....	84

Spis wykresów

Wykres 1 Aspekty poddane ocenie w ramach uwarunkowań społecznych	14
Wykres 2 Główne problemy społeczne na obszarze rewitalizacji.....	15
Wykres 3 Aspekty poddane ocenie w ramach uwarunkowań gospodarczych	16
Wykres 4 Główne problemy gospodarcze na obszarze rewitalizacji	17
Wykres 5 Główne problemy społeczno-funkcjonalne na obszarze rewitalizacji	19
Wykres 6 Główne problemy środowiskowe na obszarze rewitalizacji.....	20
Wykres 7 Główne problemy techniczne na obszarze rewitalizacji	22

Spis zdjęć

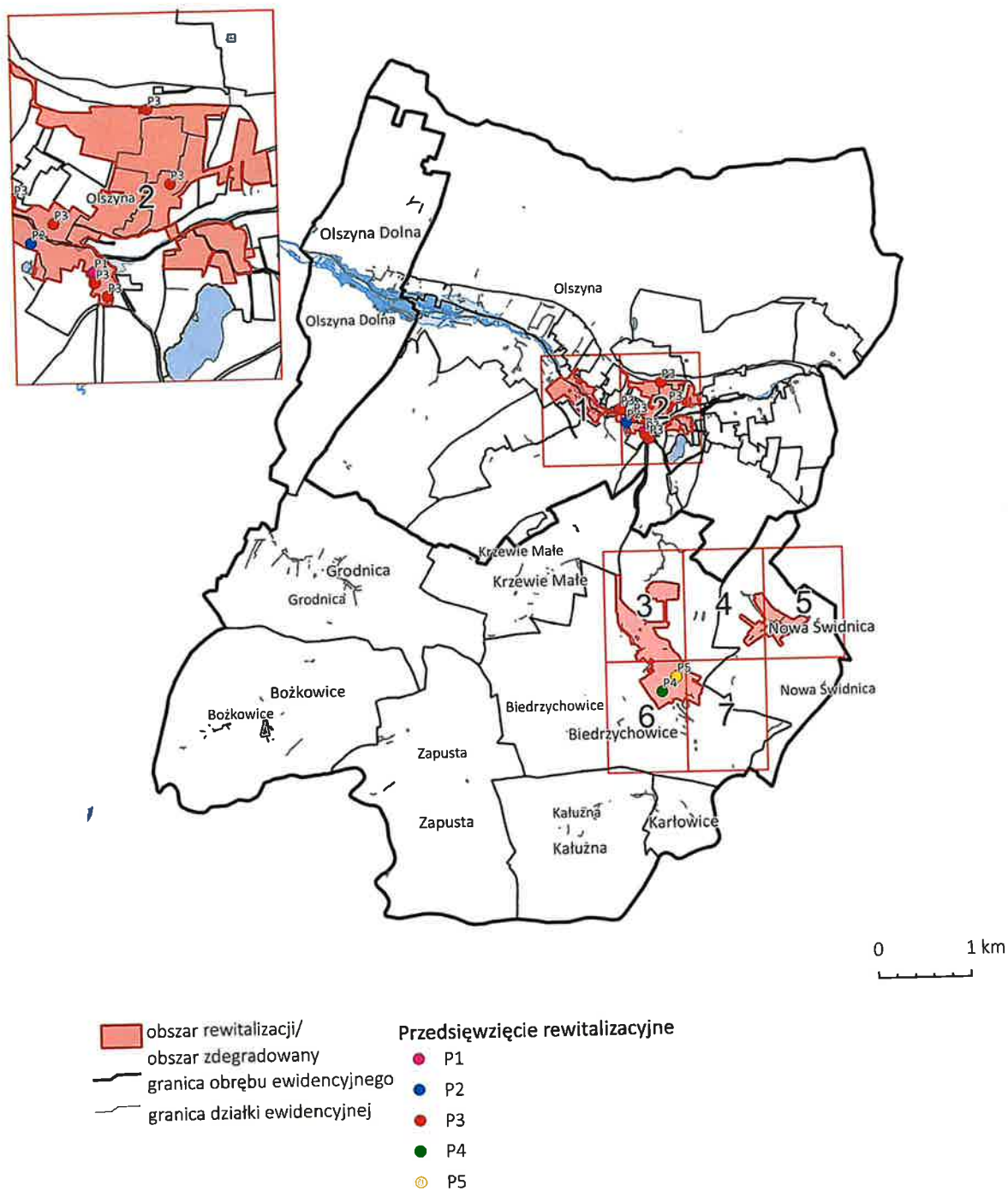
Zdjęcie 1 Zabytki na terenie gminy Olszyna	25
--	----

18. Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1:5000

Poniżej zaprezentowano załączniki graficzne – mapy od 1 do 7 - przedstawiające obszar rewitalizacji na terenie gminy Olszyna, jak również załączniki graficzne przedstawiające podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzenne obszaru rewitalizacji. Załączniki graficzne sporządzono na mapach w skali 1:5000 z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej. Zaplanowane projekty rewitalizacyjne na wyznaczonym obszarze rewitalizacyjnym zostały w sposób graficzny przedstawione na 7 arkuszach map.

PODSTAWOWE KIERUNKI ZMIAN FUNKCYJALNO-PRZESTRZENNE GMINY OLSZYNA

Mapa 3 Projekty rewitalizacyjne na mapie poglądowej

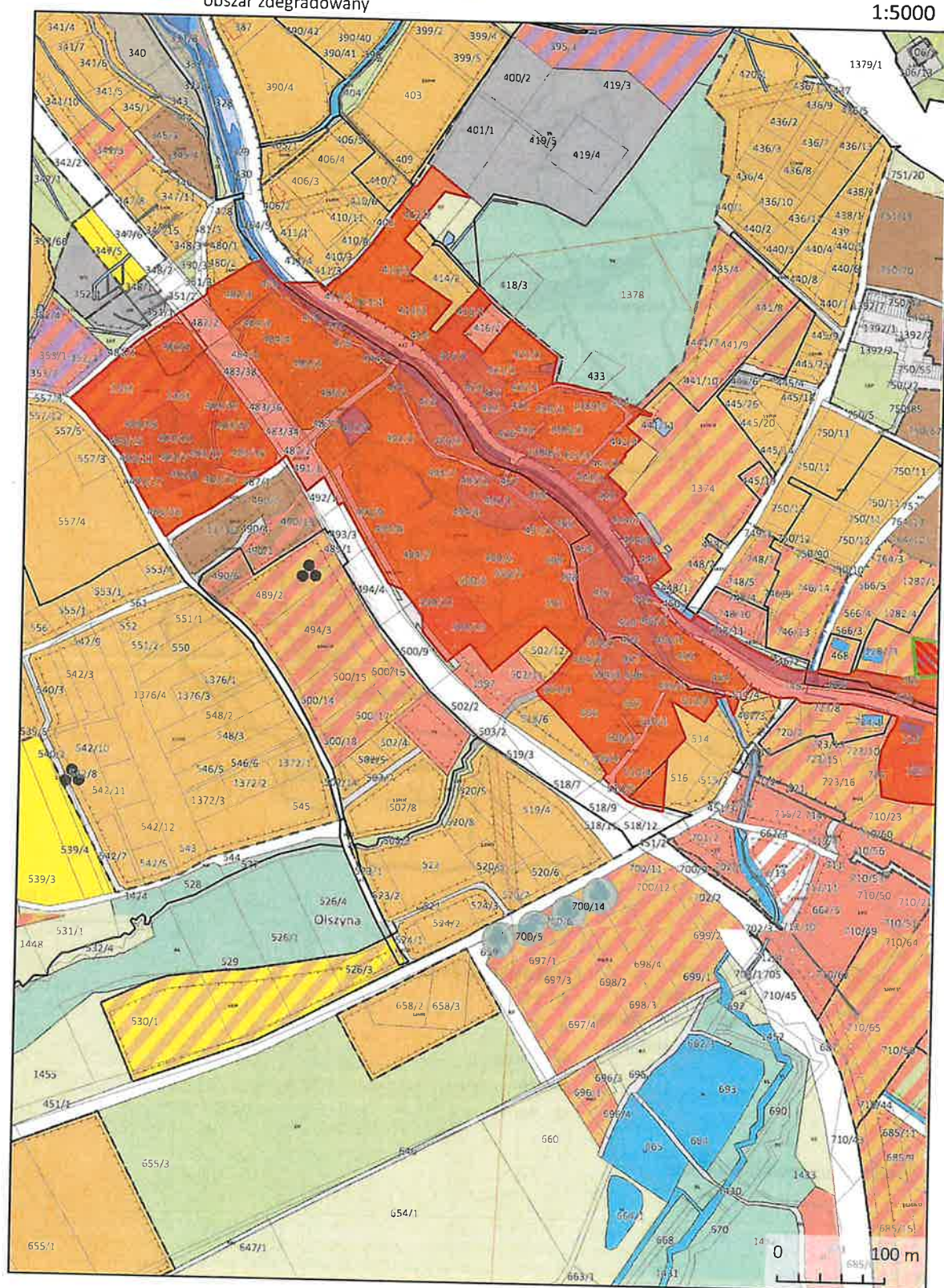
Źródło: opracowanie własne

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZYNA NA LATA 2025-2030

Mapa 4 Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji – projekt P3

Arkusz 1 ■ obszar rewitalizacji/ ▨ P3 ■ brak zmian funkcji
obszar zdegradowany

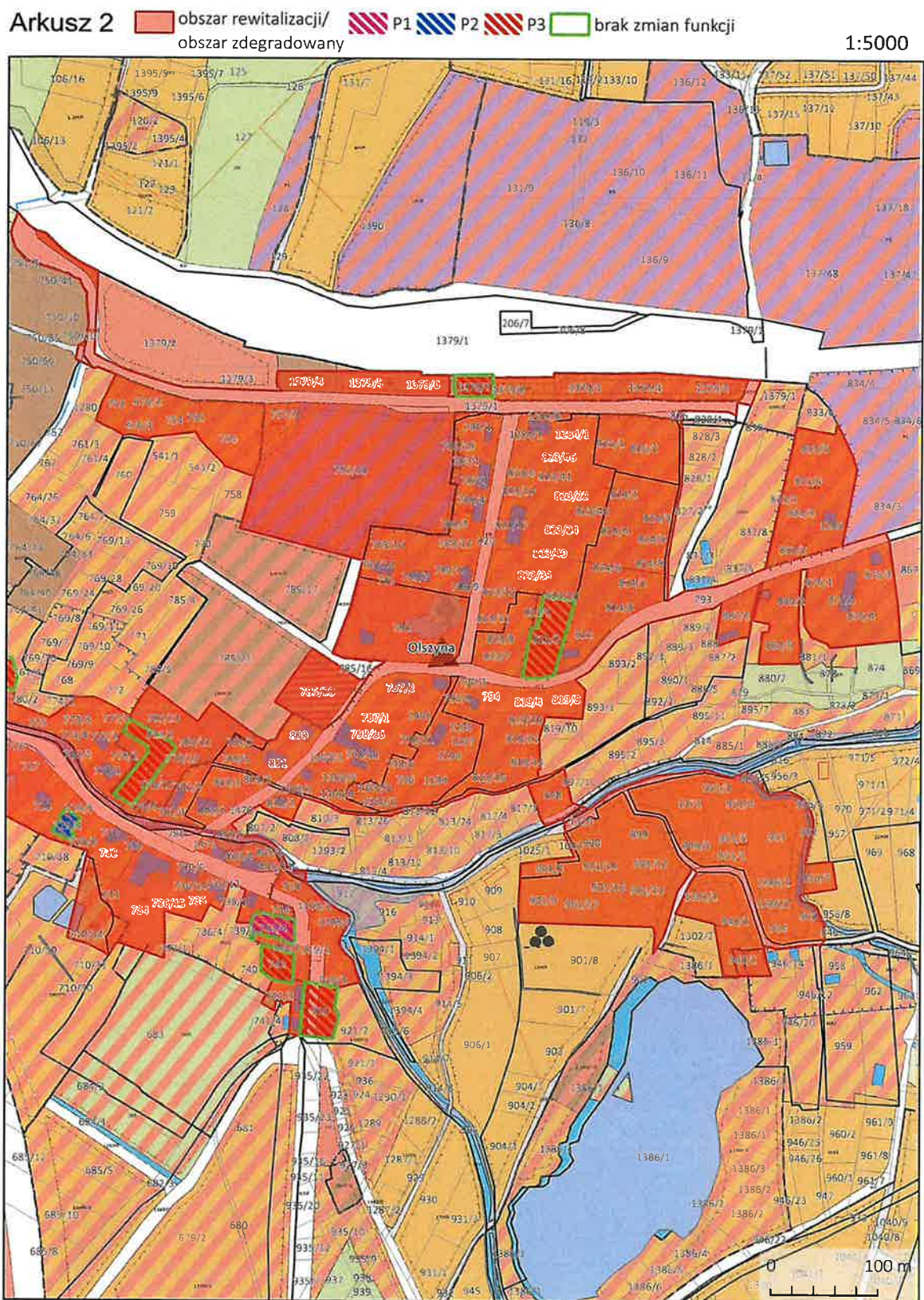
1:5000

Źródło: opracowanie własne

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZYNA NA LATA 2025-2030

Mapa 5 Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji – projekt P1, P2 i P3

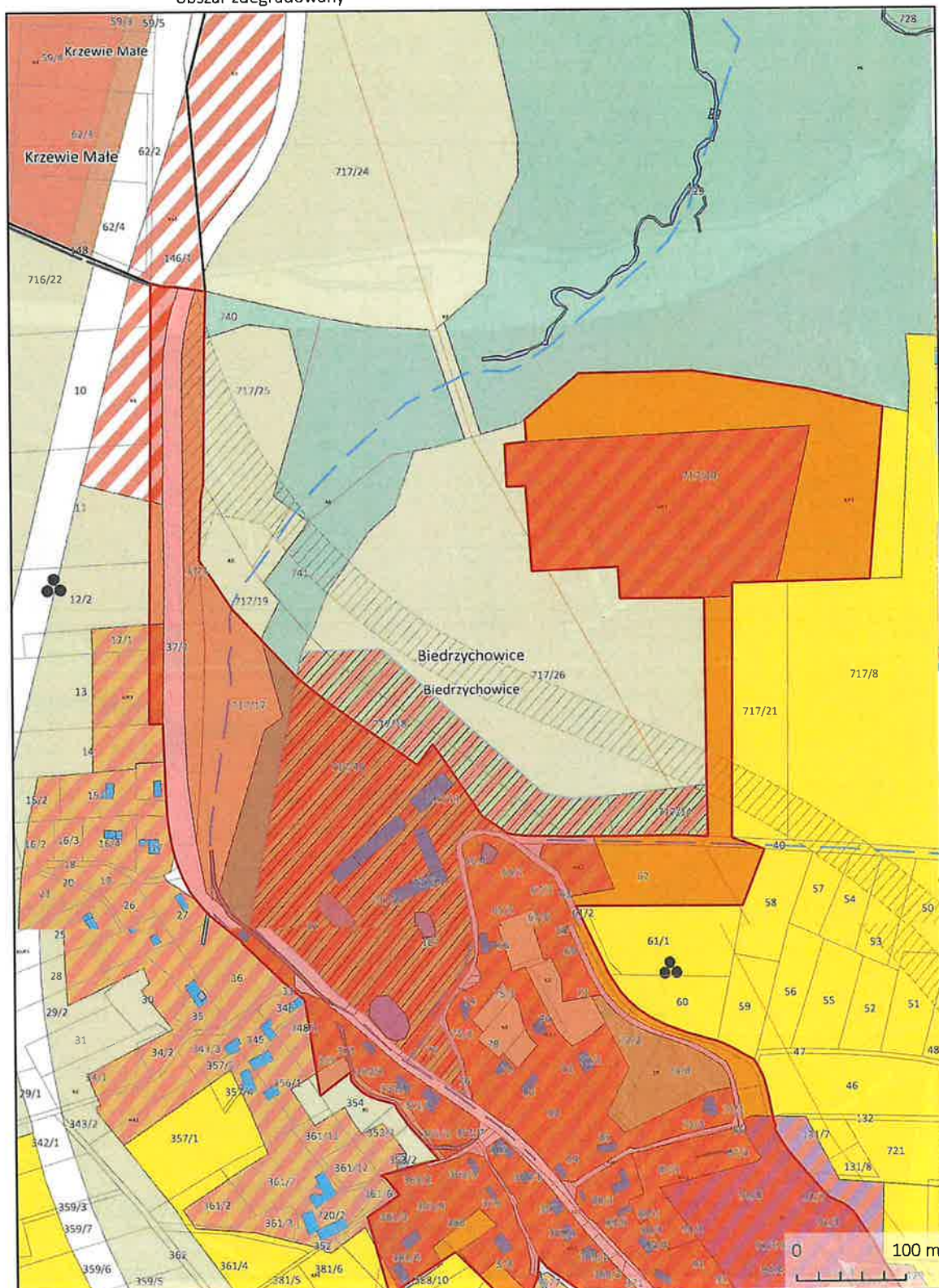
Źródło: opracowanie własne

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZYNA NA LATA 2025-2030

Mapa 6 Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji – projekt P4

Arkusz 3 obszar rewitalizacji/
obszar zdegradowany

1:5000

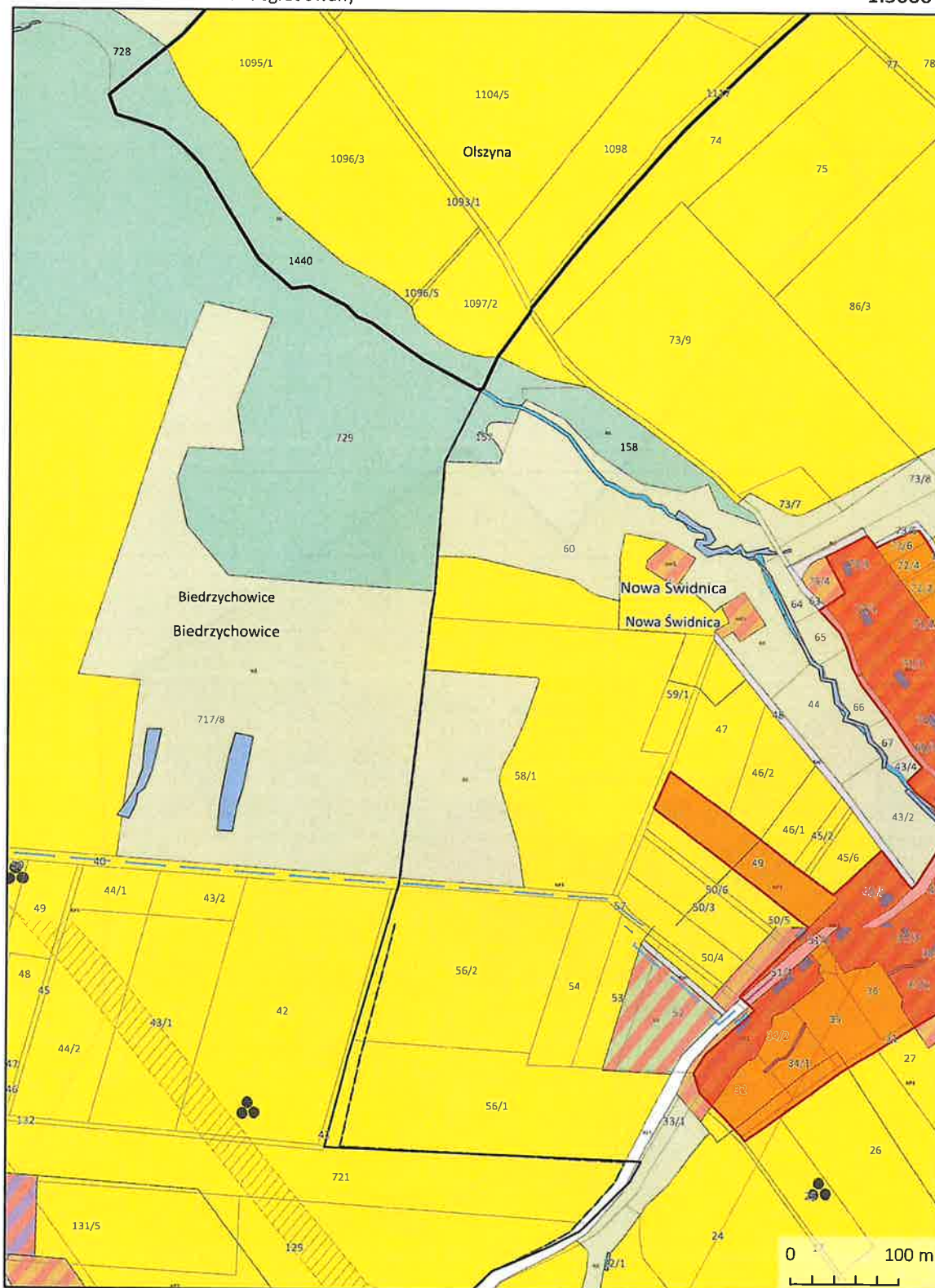

Źródło: opracowanie własne

Mapa 7 Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

Arkusz 4 obszar rewitalizacji/
obszar zdegradowany

1:5000

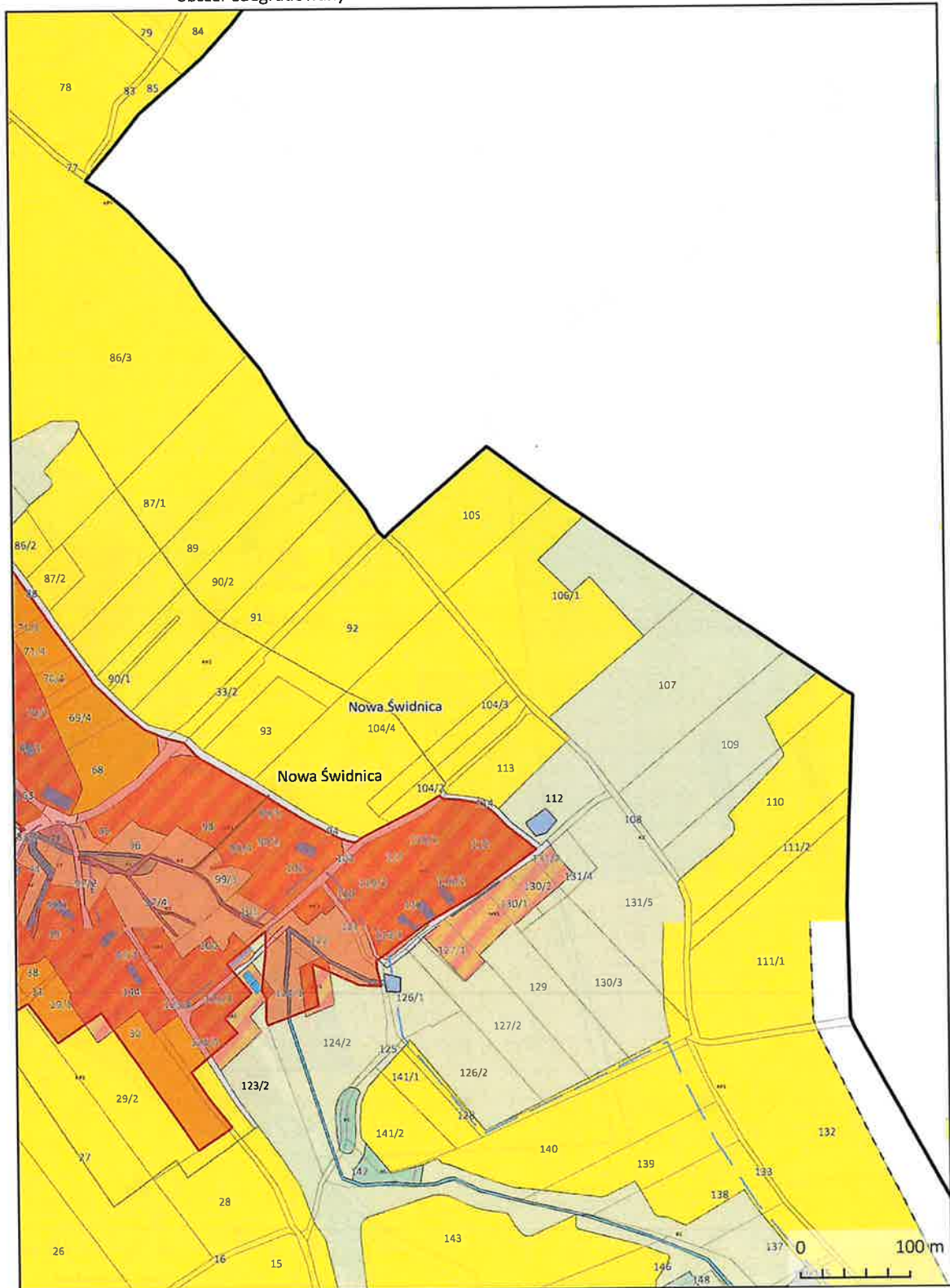

Źródło: opracowanie własne

Mapa 8 Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

Arkusz 5 obszar rewitalizacji/
obszar zdegradowany

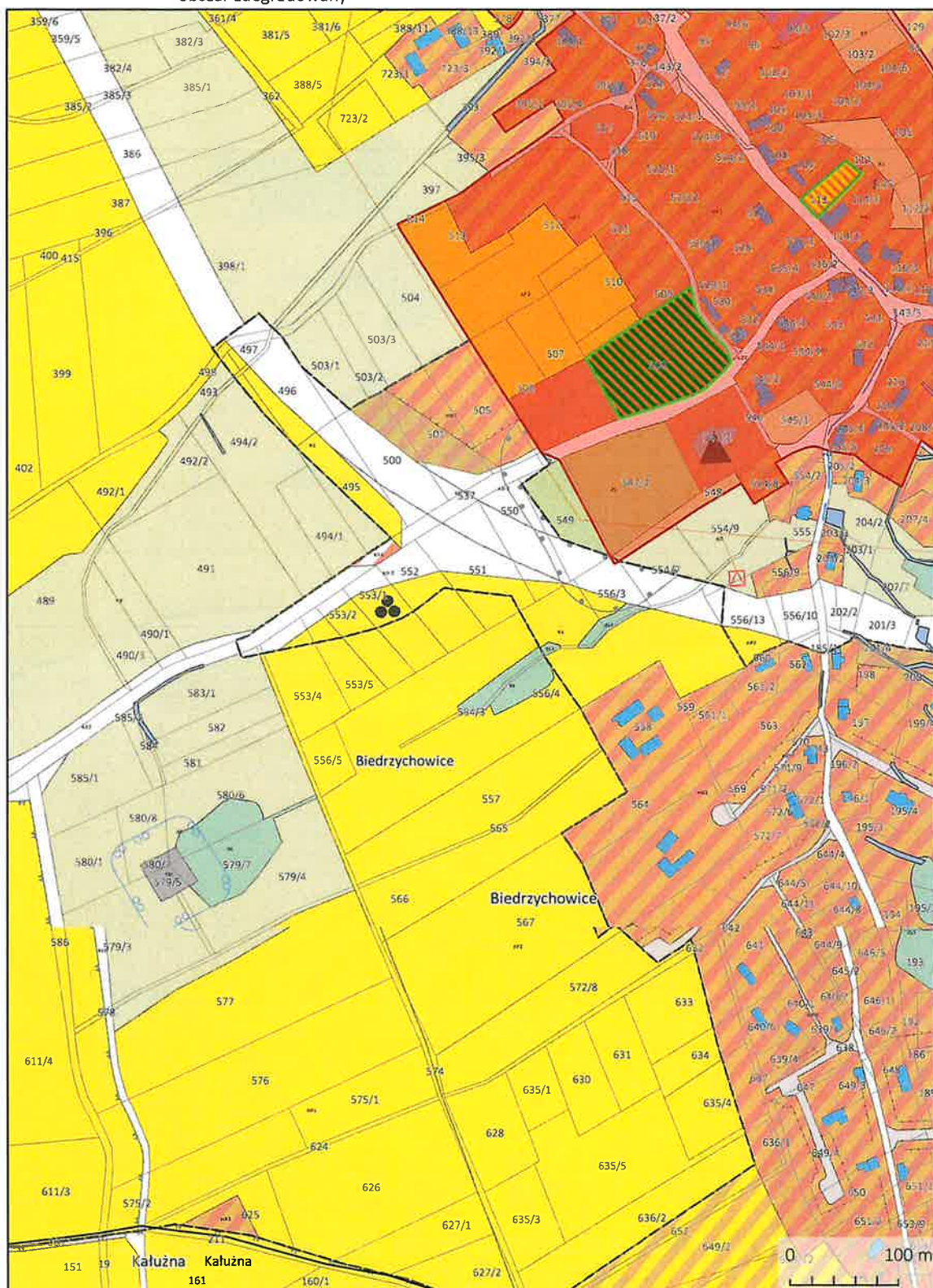
1:5000

Źródło: opracowanie własne

Mapa 9 Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji – projekt P4

Arkusz 6 ■ obszar rewitalizacji/obszar zdegradowany ■ P4 ■ P5 ■ brak zmian funkcji 1:5000

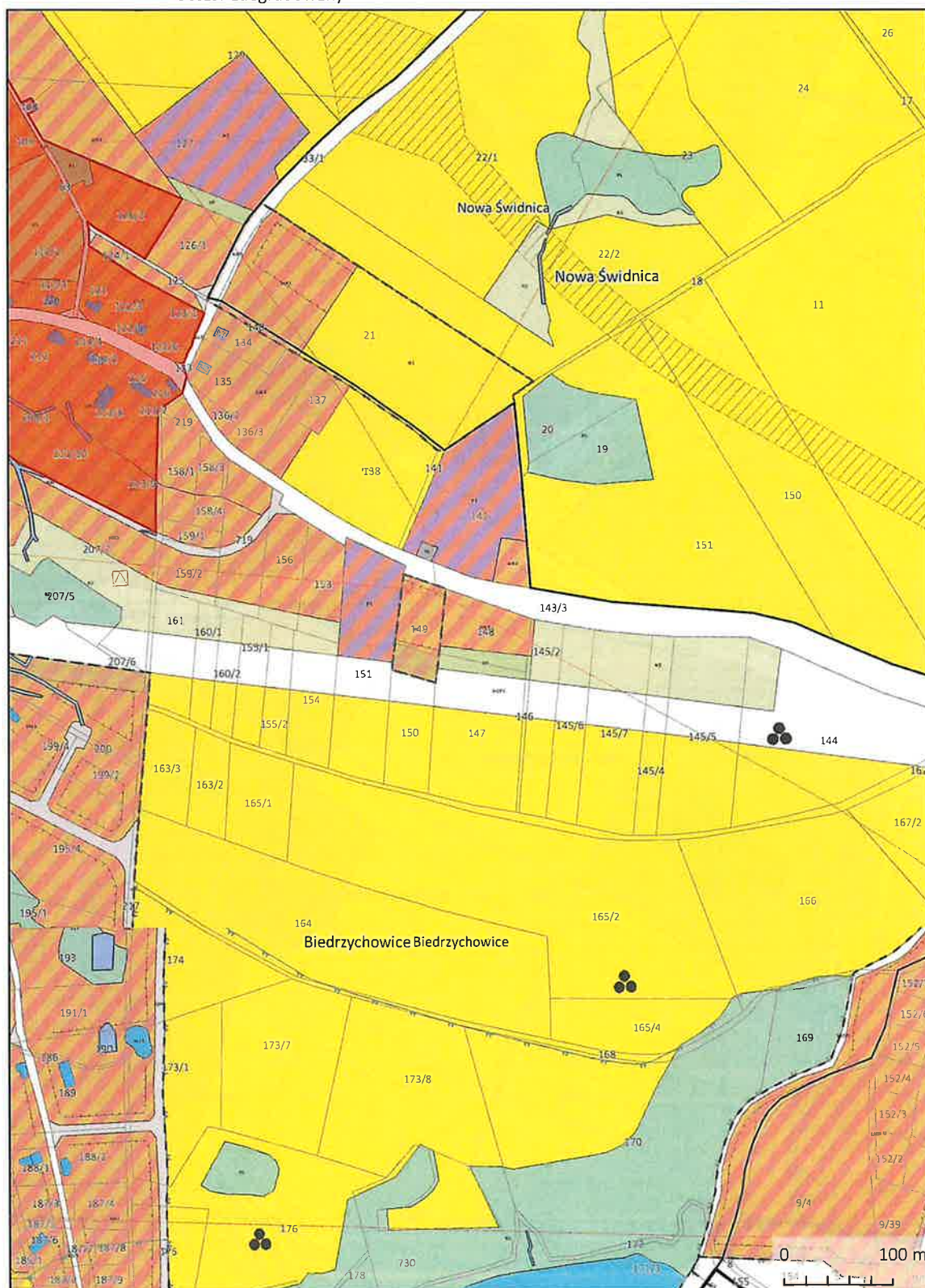

Źródło: opracowanie własne

Mapa 10 Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

Arkusz 7 obszar rewitalizacji/
obszar zdegradowany

1:5000

Źródło: opracowanie własne